

MARIA BIRJINAREN HILABETIA

Emanuel Intxauspe

Iturria: *Maria Birjinaren hilabetia*, Michel Inchauspe. Pauen Vignancou, 1894.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/I/IntxauspeHilabetia.htm>

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

MARIA BIRJINAREN HILABETIA

edo Maiatzian egün oroz

egiteko irakuraldiak

Maria Birjinaren bizitze eta

berthüte ederren gainen

Jaun Aphezkupiaren baimenarekin

Argitara emanik

Pauen Vignancouren Inprimerian

Sylvain Dufauk muldaturik

1894

BAIMENA

Guk, François Jauffret, Baionako Aphezpikuak, gogotik onhesten dugu eta benedikatzen Murde Intxauspe, jaun bikario jeneralak Zuberoko fededunen fagoretan berriki moldatu duen *Maria Birjinaren Hilabetea*. Obra horrek, ez da dudatzeko, egile jainkotiar eta jakintsunaren xedetan den bezala, dakharzke arima gristinoeri probetxurik handienak.

Emana Baionan, otsailaren 26n 1894

François, Baionako aphezpikua

AMA BIRJINA MARIA NOKÜGABE KONZEBITIARI EGILIAREN ESKENIA

Birjina Maria, Jinkoaren Ama, zelü-lürreko Erregiña; eta ere, zure Seme dibinoaren eta zühauren huntarzünaz, gure Ama zirena; zure aitzinarian ahalkerekin belhainkatürrik, eskentzen deizüt ene zahartarzüneko lan txipi hau. Ene eskazian hartü dizüt hunen adelatzeko ausartzia, nahiz ene herritar maiter ezagüterazi, ene ahalaren arau, zonbat handi diren Jinkoaganik ükhen dütüzün dohain berheziak; zoin paregabe izan diren zure berthütiak eta zure merezimentiak; zoin handi diren zelian zure ahalak eta Jinkoak eman deitzün bürüzagikoak.

Badakit ez-nizala haizü gaiza hoién behar bezala ezagüterazteko, nihaurek hoietzez ez-tüdanaz geroz üdüripen bat baizik. — Badakit gizon argitienek eta mintzazale ederrenek ere aithorthü diela zure goratarzünez eta perfetzionez mintzatzeko bere eskartarzüna; eta züzenekin, zeren Jinkoak baizik ez-peitütü konprenitzen eta izartzen ahal.

Bena mintzatzen giren bezala Jinkoaren beraren perfetzione mügagabez, gure ahalaren arabera, sori düzü zurez ere ber gisan mintzatzera atrebi gitian. Esperantza dizüt arren onhetsiren düzüla ene nahikünte huna; eta zonbat nahi güti balio dian ene lanak, — nahi deikedazüla, o Ama huna, ordaritzat ardietsi grazia, Jinkoak emaiten deiztadan azken egün hoiez ontsa pheretxatzeko eta hiltze saintü baten egiteko. Halabiz.

Emml. I. Apheza

AITZINEGÜNEKO EDO BEZPERAKO IRAKURALDIA

*Transite ad me qui concupiscitis me et
a generationibus meis implemini.* Eccli. 24-26.

Tziauste eneganat ni maite naizienak eta ene ekhoizpenez aberats zitaie. Horik dira Maria Birjinak egün berheziki erraiten deizkün hitzak, guri eta Khiristi hun güzier.

Jinkoak eman deikü Salbazalia Mariaganik eta nahi dü Mariaganik igaran ditian gure salbamentiarene egiteko behar düttügün graziak. Jinko Aitaren alhaba gehiena eta maitena da; Jinko Seme gizon eginarene Ama, Spiritü Sainitiaren Espusa xahiena, Trinitate saintiarene obrarik ederrena. Hortakoz merezi düttü, Jinkoatarik landa, gure ohoreskü eta güir handienak, gure laidorioak eta goresiak. Bena zelü-lürreko erregina den bezala, beita ere gure ama eta guretako huntarzünez osoki bethia, goreski bezala, behar dügü maithatü, konfidantza handi bat hartan ükhen, gure beharrüniak hari agertü eta hel dakigün othoitü.

Egün oroz behar dügü laidatü eta othoitü; bena berheziki Maiatzeko hilabete huntan, hau hari konsekratürik beita, Maria Birjinaren hilabetia deithürük eta mündü güzian fededünez alagrantzia handitan ohoratürik.

Eliza guzietan Ama Birjinaren altharia eta imajina liliz eta argiz üngüratürik eta edertürik dira; eta Khiristi hunak egün oroz haien aitziniala bildüko dira, Mariaren laidorioen khantatzera, haren handitarzünez eta berthütez mintzatzen entzütera eta bere othoien hari eskentzera. Jüntatüko gira gü ere Eliza katolikoak Mariari alde orotarik erantzüen deitzen khantü eta othoitzer. Jinen gira haren ohoretan eraiki dügün althariaren aitziniala, haren laidatzera eta arimako eta khorpitzeko behar düttügün grazien galthatzera; haren othoitzera gure familiegatik, Eliza ama saintagatik eta Franzagatik.

Khirstiek bethidanik ohoratü die Maria

Khirsti denboren hatsarretik, Maria Birjina, Jinkoaren Ama, izan da ohoratürik. Orano bizi zelarik, Elia Profetaren dizipüliek, Karmelego mendian eraiki zeioen eliza bat. Españolen bethiko sinhestia da Jaundone

Jakoberi agertü zela Ama Birjina Saragozen, pilar baten gañen, orano bizi zelarik; korajatü ziala Ebanjelioaren pheredikatzera eta hitzeman zeiola egiazko fedia ez zela jagoiti galdüren Españatik. Pilar haren üngürían erai-ki zian J. Jakobek eliza bat, eta ordütik ohoratü zien khirstiek Ama Birjina Pilarekoa. S. Denysek, S. Marzialek, S. Ireneek, S. Lazarok eta beste Apostolien denboretako Aphezküpiek ekharri zien Frantziarat ere Ebanjelioarekin, Maria Birjinaren deboziona. Hastetik hari konsekratu zien asteko azken eguna; *Neskanegüna* deithürük izan da gure leheneko aitez; uste izateko beita erran nahi ukhen diela euskaraz *Birjinaren egüna*, *neskaren egüna*. Haren bestak khirstiek egiten zütien boztario handirekin, Jesü-Kristenak bezala, khirstigoaren lehen denboretarik. — Bena düdarik ezta Maria Birjinaren deboziona bethi handitzez joan dela denborarekin; mündiaren ürhentzialat hüllantziarekin, fedia gure artian elas, txipitzen delarik.

Hamabigerren mentian S. Dominikak ezari zian Arrosarioaren deboziona; Eskapilarioarena S. Simon Karmelitak, ama Birjinaren beraren manüz. Egünian hiruretan zeiniaren joitia eta hirur *Ave Mariaren* erraitia, Maria Birjinaren, Jinkoaren Semiaz amaziaren ohoratzeko, hamalau gerren mentian izan zen ezaririk eta Aita saintiez indüljenziaz aberastürük.

Hamazortzi gerren mentian, diala orai ehün bat urthe, Italiatan hasi ziren Maria Birjinari Maiatzeko hilabetiaren konsekratzen, eta egün oroz Ama Dibino haren ohoratzen othoitze eta egitate hun zonbaitez. Errebolüzioniaren üholde lotsagarria igaran zenian eta Erlejione saintiak bere libertatia küperatü gure Franzian, deboziona hori gogo hunez hartü zien eta besarkatü khirsti hunek eta laster bazter orotarar hedatü zen, eta orai mündü oratan zeibratürik da eliza katolikoetan.

Aita Sainiak, Pio VII gerrenak, eman dü hirur ehün egüen indüljenzia maiatzeko egün oroz irabazteko, zombait othoitze edo obra hun, Ama Birjinaren ohoretan, etxen edo elizan egiten dianari; — eta indüljenzia oso bat edo plenario bat hilabetian behin irabazteko, kofesatzen eta komüniatzen delarik eta Elizaren intenzionetan othoitzen.

O Maria Birjina, Jinkoaren Ama eta gure Ama huna, jüntatzen güttüzü mündü orotako zure haur eta zerbützari fideler; haiekin egün oroz jinen gitzaitzü gure laidorioen eta othoien eskentzera. Beha zakizkü zure huntarzün handian, eta Jinkoaganik ardiets itzagützü, arimen eta korpi- zenteko behar düttügün graziak. Halabiz.

LEHEN EGÜNA

Mariaren Jinkoaz aitzingogozkia eta hitzemaitia

Jinkoak ikhusi zian bethidanik gizonaren erortia; eta ere bethidanik hitzartü zian, bere miserikordia handian, haren eraikitia eta salbamentüko bidian haren ezartia; eta hortakoz Jinko Semiaren gizonegitia izan zen erabakirik; eta ordüdanik haitatürrik izan zen, haren Ama izan behar zian *Birjina*.

Bere huntarzüaren detse handi hori Jinkoak ezagüterazi zian Adami eta Ebari, noiz-eta bere bekhaitiagatik ohiltü beitzütian lürreko Pharadusütik, eta kondematü hiltzera, nekian eta nigarretan herrestatü ondoan bizitze esteiari bat. Madarikatü zian berriz debria, süge ifernükoa, bere inganioez gure lehen burhasoak bekhaitiala erorerazi zütiana, eta erran zeion: etsaigoa ezariko ziala haren eta emaztiaren artian eta emaztiak lehertüren zeiola büria; — emazte hura debriaren huinpetan ezarlia, Maria da, Salbazaliaren Ama.

Lau mila urthez mündiak egürüki dü gizonketiaren Arrerosle hura eta haren Ama jinkozkoa. Anhartian Jinkoak berritzen zütian bere hitzemaitiak, eta ere figüratzen edo üdüriazten zütian: Salbazalia gizon saintü batzüz, eta haren Ama Maria ere emazte sainta horiez: — Sara Abrahamen emaztiak, zoinen arrazan benedikatürrik izan behar beitzien mündüko nazione güziek; — Rachel Jakoberen emazte maitiak eta Joseph jüstoaren amaz; — Debora eta Jahel emazte bihoztoiez, zoinen Jinkoaren popülia etsaietarik libratü beitzien; — Anna saintaz, Samüel Profeta handiaren amaz; — Jüditz korajusaz Holoferna gaitzari büria muztü zianaz eta Israeleko popülia salbatü; — Esther ederraz, errege Assuerüsek emazte güzien gainetik maithatü zianaz, eta Aman gaiztoa ürkha erazi zianaz.

Maria da *odei txipi* hura, Elia Profetak ikhusi ziana; zelü orotara gero hedatü beitzen eta lürra, idortiaz üsaltürrik zena, euri gizen batez busti beitzian.

maria da, Isaia Profetak anonzatü Birjina, zoinen konzebitü behar beitzian eta sorthü seme bat, zoinen izena beitzatekian *Emmanuel*, erran nahi beita *Jinkoa gurekin* edo Jinkoa gizon eginik.

Salütatzen zütügü, o Maria, Jinkoaren gogoan bethidanik izan ziren kreatüra maitena, handiena, eta perfeitena; — gure arrerosteko hastetik hitzmana, Patriarkek egürükia eta Profetek anonzattia; so egigüzü zure

haur desterratü hoier eta lagün gitzatzü zelüko bidian ebiltzen, ikhus ahal zitzagün han, loriaz eta dohatsütärzünez üngüratürrik.

Gerthaldia edo istoria

Mila zortzi ehün eta berrogei eta bian, Alfonsa Ratisbone deitzen zen Jüdio bat gerthatzen zen Erroman igaraitez, Napleserat eta gero Malthako islarat joiteko geian. Bathü zian Theodore de Büssiere deitzen zen jaun bat, protestan izanik, katoliko argitü eta bero bat. Ratisbonak hastio zian Erlejione katolikoa eta burhau itxusienak erran zeitzen Jesü-Kristen Erlejioniaren kontre. M. de Büssierak eztiki ihardetsi ondoan, erran zeion: galthatzen deizüt grazia bat neke eztena, Maria Birjinaren Medalla hau ekhar ezazü lephoan, eta goizan eta arratsen irakur ezazü othoitze txipi hau: *Memorare* edo *orhit zite*. Ratisbone lehenik trüfatü ondoan galtho hoiiez, gero zeditzen da Büsieraren isidurari. Medella ezartzen deioe lephoan eta othoitzia berari izkiriba erazten. Izkiribatzen zialarik, gogoan sarthü zeion eta nonnahi, bera zenian, jiten zeion gogoala. Hantik laur egüinen bürian, urtharilaren 20n, M. de Büssiere bazoan M. de Lafarroinainen ehortzetaren hitzarzera; M. de Ratisbone kharrikan bathürrik, bere botüran hartzen dü eta badoatza *S. Andre delle Fratte* deitzen den Elizala. Hango gehienekin hitzartzen ari delarik M. de Büssiere, Alphonse de Ratisbone sartzen da küriositatez Elizan; han so dagoalarik, batbatian xapela batetan argi handi batek üngüratzen dü eta belhainka erorten da, beste ordüz J. Paule Damaseko bidian erori zen bezala. Han zagon argiari so, ezagützia galdürrik bezala, nigar turrustaz, M. de Büssiere jin zeionian iratzartzera. Ezzakian non zen; jeiki zen, hartü zian bulharran zian Ama Birjinaren medailla, erraiten zialarik: hau düzü, hau düzü, lagünt nezazü aphez baten gana. Eraman zian M. de Büssierak Aita de Villefort jesuitagana. Argitürrik ediren zen Erlejioneko phüntü güzien gainen; eta Aita Saintiaren baimenarekin hamar egüinen bürian, urtarilen 31n izan zen batheiatürrik. Konbertitze miraküllüzko hori, nahi ükhen zian Aita Saintiak izan ledin xeheki ikhertürrik, eta ezagütürrik egiazki maria Birjinaren photere eta huntarzüin handiaren egitate bat dela. Alphonse Ratisbona gero aphezürrik, erlejius hil izan da, saintüki bizi ondoan.

BIGERREN EGUNA

Maria Birjinaren konzepzione nokügabia

Heltü zirenia Arrerosliaren jiteko Jinkoak markatü denborak, agetü behar zian haren Amatako haitatürik izan zen kreatüra berheziak. Baziren Judean, Nazaretheko hiri txipian, senhar emazte saintü elibat, Joakhim eta anna deitzen zirenak. Dabiten odoletik elkhitzen ziren, bena ezpaitzien aberatstarzünik, bizi ziren müdiáz ahatzerik, ixilian bere ahal oroz Jinkoa zerbützatzen zielarik eta hari othoitze hanitz egiten. Adinian aitzinatürik ziren eta ez zien haurrik; horrek bihozmin emaiten zeien, Dabiten ondotik sorthü behar zialakoz Arrerosliak, bena Jinkoaren boronthatiari zauden ümilki menperatürik. Hurak haitatü zütian Jinkoak bere kreatüarik perfeitenaren eta maiteenaren Aita eta Ama izateko; haietarik nahi izan zian sor ledin Maria Birjina, Krist Salbazaliaren, Jinko-Seme gizonegina- ren Ama izan behar zianak.

Adam eta Ebatarik elkhi haurrak gerthatzen dira oro sortzapeneko bekhatiaz thunatürik eta debriaren esküpeko: bene ez-zen sori, Jinko-Semiaren Ama izan behar ziana, izan ledin ihulaz debriaren esküpian ez bekhatiaz thunatürik; hortakoz hari Jinkoak egin deio grazia berhezi bat, eta fededün güziek sinhetsi behar die Elizak erabaki dian egia hau: Birjina Maria bere konzebizioneko lehen menian Jinko oro-photeretsiaz, Salbazaliaren merezimentengatik, sorzarozko bekhatiaren thona orotarik xahü izan dela begiratürik.

Bai, Maria Birjina izan da bekhatü gabe konzebitürik, eta izatia ükhen dian mementotik lehertü dü süge infernukoaren büria; — eta ere ordütik haren arima izan da ez berbera osoki xahü, bena Jinkoaren dohain berhezienez eta handienez edertürik eta aphaintürik; — halanola ordütik agertü beita Jinkoaren begien aitzinian, Aingüriak oro beno ederrago eta maithagarriago, hain eder non Jinkoak berak erran beitu hartaz: osoki eder zira, ene haur maitia, eta eztüzü thunarik zütan. *Tota pulchra es, amica mea et macula non est in te.*

Alagera gitian eta eskerrak Jinkoari eman ditzagün zeren egin dian hatsarretik Maria Birjina hain xahü, hain eder eta Jinko Semiaren Ama izateko hain digno. Boz gitian Mariarekin, eta dohatsü dela oihüsta dezagün, Jinkoak kreatüra güzien gainetik dohainstatü dialakoz.

Ezpagira gü sorthü bekhatü orijinala gabe, ükhen dügü sortzetik laster, hartarik xahatürik izateko grazia, eta Jinkoaz bere haurretako ezagütürik, Batheyüko sakramentian. Aikünü Mariak bezala begiratü lehen grazia hura! Elas, elas! Zonbatetan eztügü galdü eta Jinkoaren khexia merexitü!

O Maria, Birjina thunagabia, guretzat othoi egizü, zuri hersatzen gütüzü. Ardiets izagüzü ezagüt dezagün, pheretxa dezagün eta begira dezagün Jinkoaren grazian izatia; harek egiten beikütü gü ere Jinkoaren haur eta zelieta primü.

Istoria

Saintien eta Eliza katolikoaren Sinhestia izan da bethiere, Maria Birjina, Jinkoaren Ama, izan dela konzebitürik bekhatü orijinaletik xahü. Sant Anbrosik erraiten dü Mariak eztiala ükhen ez bekhatü orijinalaren ez bekhatü aktüalaren nokürik. Sant Augüstik dio, bekhatüz denian kestione, Mariak berhez ützi behar diala, Jinkoaren ohoriagatik. Sen Jean Damassenak, S. Ildfonsek goratik oihützen die Maria eztela izan sorzaroko bekhatiaz khozatürik. Ber sinhestia erakatsi die gero S. Bernatek, S. Bonaventüarak eta S. Thomas, theologoen büruzagiak.

Zazpigerren mentetik, Ekhi-jalkhi aldeko elizetan, egiten zien Ama Birjinaren Konzeptzionarioaren Besta; berantago hamabigerren mentian Besta horren zelebratzen hasi ziren Angleterran, Franzian, Espagnan eta Italiatan; eta khiristi hunek maite zien Ama Birjinaren pribilejio berhezi horri sinheste eta ohore emaitia. Bena Elizak ez zian gaiza horrez fedezko artikülü bat egin. Aita Saintiek debatü zien erakastia eta erraitia Maria Birjina konzebitürik izan dela bekhatü orijinalarekin; Bena ez-zien egin fedezko artikülü bat, sinhestiaz izan dela konzebitürik bekhatü gabe.

Sinheste hori erabakirik izan da 1854 urthian. Pio IX Aita Saintiak, galthatü ondoan mündüko aphezküpü güzien eta ordre religius güzien ustekeria hortan gainen, deithü zütian Elizako gehienak oro Erromara; eta abentiaren 8n, lürreko alde orotarik bildü ziren aphezküpien, Ordretako aitzindarien eta berrogei eta hamar mila khiristien aitzinian, oihüstatü zian, erabaki eta zintü Maria Birjina sortzapeneko bekhatütik xahü, izan dela konzebitürik; hori dela egia bat khiristi güziek sinhetsi behar diena, Jesü-Kristen Elizaren haur ezagütürik eta salbatürik izateko.

O Maria, gogotik sinhesten dizügu bethi xahü izan zirela, bai bekhatü orijinaletik, bai beste bekhatü orotarik; eta jakitate horrek eta sinheste horrek boztarioz bethatzen gitizü eta gogotik erraiten dizügu.

Benedikatü dela Maria Birjina Jinkoaren Amaren konzepzione Santa eta thunagabia! (300n indül.). Zure bethiereko thunagabiaz, xahü begira ezazü gure bihotza eta gure khorpitzia, O Maria Birjina ezinago garbia. (300 egünen ind.).

HIRUR-GERREN EGÜNA

Maria Birjinaren Sortzia

Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens?

Nor da hori zoin agertzen beita goiz-ozkorria üdüri?

Cant. c. 9.

Sorthü zen azkenekoz, Salbazaliaren Ama izan behar zian Birjina, laur mila urthez egürükia. Jinkoak egin kreatürarik perfektiena zen, Aingüriak oro beno ederrago eta maithagarriago. Trinitate saintiak sirats handirekin begiak hartan ükhüratzen zütian; Jinko Aitak hartan ikhusten zian bere egiazko alhaba, erraitekorik ez-ziana, dohain güziez aphaintia; Jinko Semiak bere Ama, eta bere Ama izateko gisa orotaz gei zena; Spiritü Saintiak bere tenplo saintiena eta bere espusa maithagarriena. Aingüriek ikhusirik ordüdanik haren edertarzün paregabia, ezagützen die eta salütatzen bere eregiña bezala.

Debria izitzen dü horren ikhustiak; Adam eta Ebaren haurretarik lehena beita eta bakhoitza, bizia ükhen dianian, haren photeria erori eztena; eta ezpeitü edireiten hari oldartzeko indarrrik ez biderik. Ezagützen dü horrek izan behar diala, haren büria zaphatü behar dian, Jinkoak hitzeman emazte hura; eta errabiahanditan jarten da, bena auhurretan, indargabe beita khausitzen, haur sorthü berri horren aitzinian.

Gizon-kentia behar zükian alagrantiatan jarri, Maria Birjinaren sortzian. Arthizarrak lehentzen dian bezala ekhiaren agertzia, Mariaren sortziak anonzatzen zian Salbazaliaren jitia, Jüstiziazko Ekhiaren jaikitia. Bena gizonek ez-zien ezagütü, zelia boztü eta ifernia izierazi zian sortze handi hori; egin izan beitzen ixilian, praubezian eta aphalmentian, Salbazaliaren sortziak gero igaran behar dükian bezala.

Orai gük beitakigü nolako izan den dohain-huneko sortze hori, jünta gitian Trinitate saintiari eta zelieta izpiritü dohatsier eta salüta dezagün boztariorekin eta amodiorekin, Jinkoaren Ama eta zelü-lürreko erregiña gei den haur benedikatü hori. Galtha dizogün gure arimaren begiratzia Jinkoaren grazian; merezi dezagün gük ere, Trinitate saintiaz eta aingüriez gogo hunez ikhusirik izatia.

Istoria

Franzia deithürrik izan da Mariaren Erresuma, *regnum Galliae regnum Mariae*.

Eta ere Sa. Klotildak ardietsi zian Klobis bere senharraren eta Errege paganoaren konbertitzia, Maria Birjinaren arartekotarzünari her-satzez. Charlemagne Enperadore handiak, hanitz eliza eta komentü erai-ki zütian Mariarenohoretan. Blanche de Kastilla erreginak zor ükhen dü Ama Birjinaren debozionari Sen Luis Erregiaren ama izatia; ber gisan geroago Anna d'Autrichak, Luis XIV errege handiaren ükheitia.

1528n, Higanautek Parisen urthiki zien Ama Birjinaren statüa edo üdüri bat eta puñal khaldüz phorrokätü zien. Franzois 1enak, Franzia Erregiak, egin erazi zian ber handiagoko imaje bat oro zilharrez. Prosesione handi bat egin izan zen, Ama Birjinari arraparazione egiteko; zortzi Aphezküpü, Erregeren Khorteko Prinziak, Enbasadoriak, Ordre güzietako Erlejiusak eta Eliza güzietako Aphezak bildu ziren, jente ozte handi batekin. Pariseko Aphezküpiak meza erran zian eta Erregek bere esküz ezari zian zilharrezko Ama Birjina, Higanautek bestia laidostatü zien lekhian; eta gero belhainka othoitü zian Maria Birjina beregatik eta Franziatatik, nigar turrustak ixurten zütialarik. — Luis XIIIk arra-eraiki zian Eliza hanitz Mariari konsekatürrik, Higanautek errerik edo egotxirik izan zirenak; berheziki gure alderdietan Betharrameko eliza, Sarrantzekoa eta Büglosekoa. Harek berak konsekatü zian Franzia Maria Birjinari, eta manhatü egin ledin urthe oroz haren ohoretan Prosesione handi bat, Andere Dona Maria Agorrilakoaren egünian; zoin geroztik bethi egite beita.

Salütätzen zütügü, Maria, Jinko Aitaren Alhaba, Jinko Semiaren Ama, Jinko Spiritü Sainiaren espusa, Trinitate Sainiaren tenploa, eta kreatüra güzien Erregiña. Egizü ohora zitzagün, maitha zitzagün, othoi zitzagün egün oroz fidelki; eta holatan merezi dezagün zurekin izatia zelian, zure arartekotarzünaren moienez.

LAUR-GERREN EGÜNA

Nomen Virginis Maria. Birjinaren izena da Maria

Sorthü zenetik bederatzü egüen bürian, S. Joakimek eta santa Annak eman zeioen bere haurrari izena, *Maria*. Elizako Aiten ustia da, eta ez-ta düdatzeko, Aingüriak Jinkoaren manüz erran zeila S. Joakimi eta Santa Annari izen hori eman lizoen, haur bat ükhenen ziela hitzeman zeienian. Jesüsen izenez beste, ez-ta izen ederragorik ez handiagorik *Mariaren* izena beno. Hebrü eta Siriako mintzajian, *Maria* erran nahi da: *Goratia*, *Argitia*, *Anderia*, *Gehiena*, *Amoriozko itsasoa*, *Kharatstarzünzko itsasoa*, eta *itsasoko izarra*; — horik oro sinifikatzen tü *Maria* izenak. Ageri da zoinen ontsa Mariari dohazkon sinifikazione edo errannahi horik oro.

Lehenik *Goratia* edo *Altxatia*; hain gora izan da altxatürrik Maria, non ez-peitü Jinkoa baizik bera beno goragorik. — Jinkoak eman deitzo kreatürari emaiten ahal diren dohainak oro. — Jinko Aitaren bethiereko loria eta dohatsütarzüna da, bera üdüri Semiaren ekhoiztia eta erraitia: *hau da ene Semia*, *hontan düüt ene siratsak oro*; — eta Mariak Jinko Aitarekin loria hori partajatzen dü; harek ere ber Jinko Semiaz erraiten ahal beiti: *hau da enen semia!* — Maria izan da *Argitia*; haren gogoa ez-ta izan guria bezala lüzaz ülhünpetan; Jinkoak hastetik argitü ükhen dü gizonak jakin behar dütian egia güziez; eta haren Arima izan da bethi Espiritü Sainiaren dohain eta grazia güzien argiaz betherik eta üngüratürrik.

Maria *Anderia* da, emazte güzien artian benedikatia eta ororen *gehiena* eta *erregina*; hartakoz deithürrik da mintzaje orotan *Andere Dona Maria*.

Maria erran nahi da orano *itsaso kharatsa*, haren Arima izan beita dolozeko itsaso batetan sarthürrik eta pulunpatürrik, ikhusi dütianian bere semiaren pasioneko eta heriotzeko oiñhaze garratzak eta harekin igurtzi.

Maria da ere *Amoriozko itsasoa*, zeren Mariak Jinkoarentako eta gure-tako dian amorioa, handiago beita Aingürrien eta gizon güzien amorioa beno, eta bazterrik ez ondorik ez-tian itsaso bat üdüri beita.

Maria izenak erran nahi du orano *itsasoko izarra*, eta sinifikazione hori ere ontsa dohako; zeren ephar-izarrak itsasoak Marinelak bidatzen dütian bezala, bizitze huntako itsaso gaitz eta lanjerusian, khristiek zelüko portiala heltzeko Mariaganat behar beitiüti begiak altxatü, Mariari her-satü, harek gida ditzan et lagünt ditzan zelüko portialano.

Maria izena photerez eta ezttarzünez betherik da. Izen horrek ikharatzen dü ifernia eta ihesi egorten etsai gaiztoa. — Izen horrek hunkitzen dü Jinkoaren bihotza eta eraitserazten dütü gütara haren miserikordiak eta graziak. — Izen horrek eraikitzen dü arima eroria eta konsolatzen afljitia; — Mariaren izenak sarerazten dü esperantza bekhatore dolütiaren bihotzian; — Mariaren izenak emaiten dü jüstoari ontsan iraiteko eta aitzinatzeko nahia eta indarra.

O Maria, Maria, izen photeretsia, izen ezta, ükhen zitzadala bihozian eta ahoan, bizi nizano eta hiltzeko orenian!

Istoria edo gerthaldia

1683n, Türkek setiatzen zien Vienna, Autrixako hiri kapitala; eta Europaren erauztera abiatzen ziren berrehün mila soldadoekin. Sobieski, Poloniako Erregia, joan zen armada batekin Autrixienen sokhorritzera. Bürüllan, Ama Birjinaren Sortzeko otaban igante egünian, meza entzün zian, komüniatü eta gero oihü egiten zialarik bere troper: goatzan agoñurekin, *Maria Birjinaren izenian!* Attakatü zian builta handirekin Türken armada; erauzi, ützülikatü, barreatü, phorrokatü eta ondarak ihesi igorri. Mahometen bandera handia ediren zien hilen artian eta igorri Aita Sainthari, Innozent XI gerrenari. Hunki handi horren eskerretan, ordü berian Aita Sainthak manhatü zian egin ledin bethikoz Andere Dona Mariaren *Izen Saintharen* besta, haren sortze otabako igantian; hori geroztik Eliza Sainthak zebratzen beitu amorio eta eskerrekin.

BOST-GERREN EGÜNA

Mariaren dohain berheziak

Mariaren haurzaroa ezta izan Adamen ondoko beste haurrena üdüri. Sorzarozko bekhatiagatik lüzaz gurekin arima ehortzirik bezala dago khorpitzian, enthelegurik gabe, boronthaterik gabe. Arima da gizonaren pharterik nublena eta gorena; arimaz Jinkoaren üdüriko gira eta aingürien pare; eta gü berant artino ezkira bizi arimaren bizitiaz. Ezta holako izan Mariaren kondizionia. Hura ezpeita izan sorzarozko bekhatiak khozatürik, eztütü ere haren ondorio gaiztoak igurtzi; haren arima izan da hatsarretik enthelegiaz argitürik, eta Jinkoak hastetik gizonari eman zütian jakitate güziez dohaintürik; eta holatan bere biziaren hatsarretik Jinkoa ezagütü dü, Jinkoa maithatü dü eta Jinkoari eman deitzo zor zeitzon eskerretak eta laidorioak. Eta nola, Mariak izan behar zialakoz Jinkoaren Ama, Jinkoak eman beütü haren arimari argi, edertarzüen eta dohain kreatüari ematen ahal direnak oro; hastetik Aingüriak oro beno ere haboro izan da, eta hastetik Jinkoari ützüli deio, Aingüriek ützültzen ahal deioen beno ohore, esker eta amorio haboro. Eta Mariaren gogoa eta bihotza ezpeitziren jagoiti Jinkoaganik berhezten, haren amorioa, haren eskerrak eta ohoreskiak bethi thaigabe, haren arimatik Jinkoaganat igaiten ziren; eta bethi grazia berri eraitserazten zien Jinkoaganik. Hortik aphür bat gogoa ditake zonbat handi diren Jinkoak Mariaganik errezibitü dütian ohoriak; eta ere zonbat handi izan diren Jinkoak ordari igorten zeitzon graziak eta dohain berriak. Horik ziren bi turrusta bethi handitez zoatzanak, bata Jinkoaganik Mariaganat jaisten, bestia Mariaganik Jinkoa ganat igaiten. Mariak eztü ützi galtzera dohain hetarik batere; orotzaz bethi hazi dü eta bethi haboro edertü eta goratü bere arima, sortzetik hiltzerano.

Batheiatürik izateko dohain huna ükhen dügünaz geroz, zonbat gük ere eztügü ükhen grazia Jinkoaganik? Ezpagüntü ützi galtzera, balia erazi bagüntü, saintü handiak ginateke. Bena elas, zer egin dira gütan, eta batheüko grazia eta geroztik ükhen düttügünak?

O Maria, ardiets izagüzü heben-harat hobeki balia gitian Jinkoak bere miserikordian emanen deizkegün graziez.

Istoria edo gerthaldia

Sen Dominika ari zelarik pheredikatzen Karkasonan, Maria Birjinaren erezeko debozionen gainen, ekharri zeioen heretiko bat debriaz harturik izan zena, Mariaren kontre oihüz mintzatü zelakoz. Sen Dominikak Jinkoaren izenian manhatü zian debria erran lezan, heretiko hura ützi beno lehen, egiak zirenez harek, S. Dominikak, Maria Birjinaren handitarzünaz eta photeriaz erraiten zütianak. Debriak, egiten zialarik, orroa izigarri bat, erran zian: «Khiristak, gizon hori gure etsai handia da, eta bortxatü niz erraitera, horrek Mariaz erraiten deitzenak oro egiak direla. Eztügü photerik Mariaren zerbützarien kontre; hanitz dira salbatzen direnak hari hersatüz hiltzerako menian; eta Maria Birjinari bere bizian debot egoiten direnatürük ezta batere damnatzen».

O Maria, nahi gütüzü izan bizi gireno zure zerbützari eta zure haur. Lagünt gitzatzü Jinkoaganik ükheiten dütügün graziez baliatzen, haien galtzera ez ützen; saintüki bizitzen, saintüki hil gitian; zelüko glorian Jinkoak orori eman nahi leikegün dohatsütarzüna bethiere zurekin goza dezagün. Halabiz.

SEIGERREN EGÜNA

Maria emaiten da Jinkoari

*Quam pulchri sunt gressus tui, filia principis!
Zoinen eder diren zure urhatsak, o Erregeren Alhaba!*

Maria Birjina eraman zien bere Aita eta Amek, hirur urthetan, Jerüsalemeko tenploala; eta han ordütik Maria eman zen Jinkoari zengüzia eta egin zian birjinitatezko botoa.

Mariak, bere izatiaren lehen hatsarretik, ezagütü dü Jinkoa, eta harenganik, izatiarekin, üken dütian dohain berheziak; eta ordütik hasi da haren maithatzen eta laidatzen. Ezta ordian izitzeko ikhusten badügü Maria Birjina hirur urthetan, Jerüsalemeko tenplo handialat joaiten bere büriaren Jinkoari eskentzera, ützirik bere etxondoa, ützirik bere Aita eta Ama maitiak.

Oh, bai, eder izan dira Jinkoaren eta Aingürrien aitzinian haur gazte horren urhatsak! Mündian agertü zen kreatürarik ederrena eta xahiena joaiten zeion Jinkoari, Serafinek zien beno amorio sütatiago batekin, bere khorpitzaren, bere izate güziaren Jinkoari emaitera, hari ützültzera haren huntarzün mügagabetik ükhen dütian dohainak oro. O sakrifizio ederra, Jinkoari ezinago laket izan zaiona! Halakorik ezpeitzian ükhen, ez ükhenen bere Seme gizon eginaganik ükhan dianaz besterik.

Eder izan da sakrifizio hori Mariaren aldetik; bena ere eder izan da haren Aitaren eta Amaren aldetik. Jinkoak eman zeien haur benedikatü hori bere zahartarzünian; eta zonbatenez beitzen maithagarriago eta adinari emanik zen beno enthelegütsiago, hanbat esker gehiagorekin eta gogo hoberekin Jinkoari egin zeioen haren sakrifizioa, Aita eta Ama Jinkotiar handi haiek.

Mariaren ürhots goistiarak eta haren Aita eta Amen sakrifizio jenerosak, orhiterazi behar deikuie, gü ere Jinkoarenak girela, giren güzia; eta harenganik dütügüla dütügünak oro; hari oro zor dütügüla, eta haren zerbützüko eta haren gogara baizik eztütügüla behar enplegi harenganik ükhen dütügün dohainak.

Istoria

Jeanna, Alfonsa Vren Portugaleko Erregiaren Alhabak, zühürtarzun handirekin gobernatu zian Erresuma, Aitak eta Anayiak gerla egiten zirelarik Türken kontre Afrikan. Bitorius hantik ützültzen zirelarik, Aitaren aitziniala joan zen Jeanna bere suñeko ederrenekin; eta nula ikhusi beitzian Aita ekharririk zela hari plazer egitera, galthatü zeion Abiereko komentian sartzia eta bere Birjinitatiaren Jinkoari konsekatzia. Onhetsi zian Aitak nahibada gogoz-gainti eta komentian sarthü zen. Bena haren edertarzunaren eta kalitate handien fama hürrün hedatü beitziren, Franziaiko Erregek, Charles VIIIk, galthatü zian emazte eta erregeñatako. Ordükoz Alfonsa, Jeannaren aita hilik zen eta Jean IIa, Jeannaren anaya zen Portugaleko errege. Charlesekin galthatü zeion Arreba, menazatzen zialarik gerla eginen zeiola ezpazeion emaiten. — Jean IIak, Abierera joanik, erraiten deio Arrebari behar diala ezkontze hortara konsentitü, beraren eta popüliaren begiratzia gerla baten gaitzetarik.

Jeannak galthatzen dü egün baten thermañia arrapostü emaiteko. Arte hortan badoa bere gelara; eta han Maria Birjinaren imajinaren aitzinian lüherrastürik, othoitzen dü hel dakion eta lagünt dezan Jesús Jaunari konsekratü deion Birjinitatiaren begiraten. Maria Birjinak haren bihotzetik khentzen dütü lotsak oro eta bethatzen dü haren gogoa bake eta sirats handi batez.

Biharamenian erraiten deio bere anaie erregeari; prest nüzü zure eta Franziaiko erregeren nahiaren egitera, *errege bizi balin bada*. Jean IIa Abierako komentutik alagera badoa Lisbonarat, eta heltü denian bere palazioala, berria ekhartzen deioe, Charles VIIa Franziaiko erregea, destorbüz hil izan dela; ez-zian hoge eta zazpi urthe baizik. — Jeanna dohatsü hori ohoratürik da Portugalian eta Dominikanoen ordrian, sainta bezala, maiatzaren hamabian, Innozent XII Aita saintiaren baimenarekin.

Zure konzebitze thonagabiaz eta zure bethiereko Birjinitatiaz, xahü edükazü gure bihotza eta gure khorpitzia, o Maria ezinago garbia. Eta gure bizitzia higa dezagüla, zük bezala, Jinkoaren zerbütziñ!

ZAZPIGERREN EGÜNA

Mariak Birjinitatezko botoa egiten dü Tenploan

*A te quid volui super terram, Deus cordis mei
et pars mea Deus in aeternum.*

*Zützaz besterik zer nahi düüt lürrian, o ene bihotzeko Jinkoa,
zü bethiko ene pharte bakhoitza. (Ps. 72, 26).*

Mariak aragizko khorpitz batetan ekhartzen zian arima bat, Aingüriena beno xahiago eta Aingüriena beno argitiago zena. Hartan, arima osoki nausi zen eta khorpitzia osoki arimaren manüzpeko. Eta Jinkoak hastetik eman zeitzon argiez ikhusten beitzian, arimaz Jinkoaren eta aingürien üdüriko zela, eta aldiz khorpitzaz lürrezko, ezagütü zian zonbat eder zen Birjinitatia, eta Jinkoari konsekratü zeion bere arimaren eta khorpitzaren xahürtarzüna, bethiko Birjinitatiaren botoaz. Haren ondotik, errege Profetak erranaren arauera, hanitz Birjinak jarraiki behar zien haren ürhots ederrer; bena Maria izan da lehena, Maria izan da Birjinitatiaren banderaren eraikizalia. Eta hori egin dü bazakialarik ahalkegarri zela, Jüdioen artian emaztentako, haurrik ez ükheitia, eta berheziki hura bezala Dabiten kastatik zirenentako; kasta hartarik behar zialakoz Salbazaliak sorthü. Hori egin dü entzün gabe Jesús ahotik, hobe dela ezkuntü gabe egoitia, orok eztiela hori konprenitzen, bena bai Jinkoaganik argia eta grazia ükhen dienek. Hain eder agertü zen xahürtarzüna non haren amorekatik, ükho egin beitzian Salbazaliaren Ama izateko esperantzari ere.

O Birjinitatia, o xahürtarzüna zoinen eder ziren! Zük haitezki düzü Maria Jinko Salbazaliaren amatako; zük xarmatzen dütüzü Jinkoaren begiak, zük irabazten düzü haren bihotza; — zük arrapatzen düzü behatiak gizonian egin desordria; zük emaiten düzü arimari khorpitzaren goitzeko indarra eta haren etxekitzeko bere manüpiñ! Xahürtarzunak emaiten deie barneko indarra eta kanpoko edertarzüna. Hura gabe beste berthütiak oro ahültzen dira, ülhüntzen eta hiltzen.

Bai, eder da, balius da xahürtarzüna; bena xabor da, delikatü da, galhi da ezinago; — mirail argi bat da, bena hats batek ülhüntzen dü; lilirik

ederrena da, bena hunkitze batek gastatzen dü; — tresor ezinago baliusa da, bena lürrezko untzi hauskor batetan ekhartzen dügü.

Behar da maite ükhen, behar da begiratü ernetarzün eta maiña handirekin. Begirari eman behar zaitzo, ümiltarzüna, lotsa, solaz eta okasione gaizto orotarik hürrün egoitia, sakramentien ardüra hartzia eta Maria Birjinari othoitze egitia.

Orhit zite, o Maria huntarzünez bethia, eztela egundano entzünik izan, zure arrimiala laster egin diana, zure lagüngoagalthatü diana, zure arartekotartzünari hersatü dena izan dela abandonatürük; — nik ere, konfidantza horrez phiztürük, zuregana, o Birjina Birjinen Ama, laster egiten dit; zuregana huna nüzü; hau naizüla zure aitzinian bekhatü eginez dolütürük; eztitzatzaüla, o Salbazaliaren Ama, ene othoiak gaitzetsi, bena entzün itzatzü huntarzünekin eta balia zakizat. (300 egüen indülj.).

O Maria, begira ezazü gütan xahütarzüna; zuri gomendatzen deizügü gure bihotza gure gogo, gure arima, gure khorpitz.

Istoria

Hermann Cohen Jüdio zen; gazterik müsizien handi.

1847n, Ama Birjinaren hilabetian, othoitü zien Parisen, Santa Valeraren elizan orgenäik etxeki litzan; eta müsikaren amorioz onhetsi zian. Sakramentü saintiaren beneditzionia heltü zenian, bere büria oro borogatü zian nahasirik eta bortxaz bezala aphaltü zen. Bigerren egünian ber zotükiak borogatü zütian eta zerbaitek erran zeion behar ziala erlejione katolikoa besarkatü. Geroko egün batez, meza deia entzünik, sarthü zen Santa Valeraren ber elizan eta han algarren ondozka hirur meza entzün zütian. Katoliko izateko gogoaz hartürük, Alemanerat joan zen; han, Emas deitzen den hirian, meza handia entzüten dian egün batez, haren arimara argi handi bat jaisten da, Jiinkoaren presentziaz üngüratürük eta hala honkirik izaten da, nun nigar turrustak baitohazko bi begietarik. Nahiz zeliak argitü zian Erlejione katolikoaren egiez, M. Legrand aphezaganik hartü zütian behar ziren erakaspén eta argiak; eta urthe berian 1847n, Agorrrilaren 28n, batheiatürük izan zen, eta Agosti izena hartü zian. 1850n sarthü zen Erlejius Karmen ordrian, eta saintüki hil izan da; arima hanitz Jinkoari irabazi ondoan, bere pheredikiez eta huntü dütian kantika ederrez.

ZORTZIGERREN EGÜNA

Mariaren bizitza Tenploan

Melior est dies una in atriis tuis super millia.

Hobe da egün bat zure etxen eziez mila mündüko jeietan. (Ps. 83, 11)

Errana da arima Jinkotiarrentako, mündütik kanpo erlejionezko etxetan bizitzia pharadüsü bat dela. Ezta izan arima Jinkotiarrik Mariaren parerik. Zonbat ordian ez-zian behar harek laket izan, Jinkoaren tenploan gai eta egün oroz, Jinkoari eskentzen ziren laidorioetan, sakrifizioetan, eta othoitzetan! Haren gogoa eta bihotza bethi Jinkoarekin ziren; ez-zen haren gogoa barreiatzen guria bezala mündü huntako mila gaizatara; Jinkoaganat thiratürük zen eta han harekin baizik ez-zen gozatzen eta phausatzen. Haren bihotza aldiz bethi erratzen zian Jinkoaren amorioaren süiak, eta sü hura bethi handitzez zoan. Zer maiña eta joritarzünekin, zer sirats handirekin garbitzen eta aphaintzen zian gomendatü zeioen tenplüko pharte sakratia! Zer gogo hunarekin eta zer antzerekin josten eta brodatzen zütian Tenploaren eta aphezen althatzeko oihalak! Bena nolako nahi lanetan izan zedin, Mariak ez-zian bere hunian, batere nekerik gabe; haren khorpitz eta ariman, zentzü eta photeriak oro beitziren ordena perfeitenian eta manüzpe osoan. Haren khorpitz arimaren peko zen; eta arimak, bethi zelütiko leiñhüriez argitürük, ezagützen zian Jinkoaren boronthatia; eta Jinkoaren boronthatiaren egitera erakharten zütian bere boronthatia eta khorpitzeko eta arimako indarrak oro.

Bekhatü orijinalak nahasi beitiü gure izatia, eztügü gü beithan, Mariak bere beithan zian ordena eta nausigoa. Gütan ardüra khorpitz oldartzen da arimaren kontre, eta arima bere nahiala plegatzen dü. Gütan gogoa ardüra barreiatürük da mündüko gaizetarat eta Jinkoaganik hürrüntürük. Gütan bihotzak soberatan, jinkoa ütziarik, kreatürak behar beno haboro maithatzen dütü edo ere hastiatzen. Horik oro gaizki beiti- ra eta Jinkoaren nahiaren eta manien kontre, behar dügü güdatatü, jinkoaren grazia eta Maria Birjinaren lagüngo galthatzen dügularik; khorpitzaren ezarteko arimaren manüzpian, gure gogoaren Jinkoarekin etxekitzeko eta gure bihotz oroz Jinkoaren maithatzeko.

O Maria, gure Ama huna, ezagützen dütüzü gure enjogidüra gaiztoak eta gure flakütarzüna. Nahi dizügü ontsa egin eta nahi gütüzü gaizki-

tik begiratü; bena hori ezpeitiokegü güdükatü gabe gure etsaien kontre, tziauri, othoi, guri lagüntza egitera, gure arimak Jinkoaren boronthatia ezagüt eta egin dezan bethi, zük bezala; eta khorpitzta etxek dezagün arimaren manüzpian.

Istoria edo gerthaldia

S. Andre Korsini Florenzan sorthü zen familia noble eta aberats batetarik. Haren Aitak eta Amak, lüzaz haur gabe egon beitziren, hitzeman zien Jinkoari konsekratüren zeioela emanen zeien lehen haurra. Andre sorthü zeien, Amak haren sortzeko menian, amets egin zian sorthü ziala otso hüme bat, zoin eliza batetan sarthü beitzen eta hantik axuri elkhi. Eraiki zien haur hori maina handirekin; bena handitü zenian libertimentier eman zen; ez-zen behatü nahi Aita eta Amen aholkier ez mehatxier. Egün batez gaizki mintzatü zen bere Amari; hau ordian nigar turrustaz hasi zen eta erran zeion: «Ah, ene Semia, ikhusten dit sobera baizik egiatü dela ene ametsaren lehen phartia, ez-takit zer izan den bigerrenaz». Andrek, amaren nigarrez hunkirik, galthatü zeion zer zen amets hura. Amak erran zeion: «Zure Aitak eta nik Jinkoari hitzeman giniozün konsekratüren geneiola, emanen zeikün lehen haurra. Erditzeko phüntian, amets egin nizün sorthü niala otso hüme bat, eta otso hüme hura eliza batetan sarthü zela eta hantik axuri elkhi». Andre, hori entzün ondoan jaiki zen eta joan Erlejius Karmesen elizala; han Ama Birjinaren althariaren aitzinian belhainkatürrik, othoitü zian bekhatoren ikeslekhü hura, Jinkoaganik ardiets lizon bere bekhatien pharkamentia. Gero Karmesen aitzindaria othoitü zian errezebi lezan bere komentian. Sarthü zen, Erlejius saintü baten bizitzia eraman zian; gero Florenzako Aphezküpü bere bortxaz haitatürrik izan zen, eta saintü handi bat jaukitü.

BEDERATZÜGERREN EGÜNA

Mariaren bizitzia Tenploan

Pulchra es, amica mea, suavis et decora.

Eder zira, Birjina maitia, ezti eta maithagarri. (Cant. 6, 3).

Maria handitzen zen Tenploan adinez eta graziaz Jinkoaren eta lagünen aitzinian. Haren edertarzün handiena barnetikoa zen, haren arima beitzen Jinkoaren begietan Aingürü güziena beno argitiago eta ederrago. Bena haren kanpotiko edertarzüna ere paregabe zela erakasten deiküie Elizako Aitek. S. Denis Areopajitak, Jondone Phaulek konbertitiak, erraiten deikü, hain zela eder Maria, non haren ikhusteko dohaina ükhen zian lehen aldian, erori beitzatekian haren hoinetara, haren adoratzeko Jinko bat bezala, ezpazian ordükoz ikhasi ez-zela Jinko bakhoitz bat baizik.

Eder zen Maria, eder eta maithagarri kanpotiko itxuratik; bena hanitez ederrago eta maithagarriago barnetiko dohainez. Tenploan harekin bizi ziren neskatala gazten artian, ümilena zen, manentena, lagüntetako hobena eta zerbützentena; bethi lehiatü zer nahi lan eta manüren egitera.

Ez-zen Eskriptüra Saintian eta Erlejioneko gaizetan hura bezain jakintsürrik; ez-zen eskü-lanetan hura bezain trebe eta xothil zenik.

Eta zonbat nahi handi eta paregabe ziren Mariaren khorpitzeko eta arimako dohainak, ezta behinere sarthü haren gogoan ürgüllüzko sendimentü bat; eztü behinere bere büria estimatü bestiak beno haboro. — Bazakian untsa berainez deus ez-zela eta deus ez-ziala; Jinkoaganik zütiala zütianak oro, eta hareganat oro ützüli behar zütiala; — haboro ükhen dianak, haboro zor diala eta haboroz behar dükiala khuntü eman; — Jinkoaren dohainez zerbützentzia bere büriaren lorifikatzeko, Jinkoari zor zaionaren ebastia dela, Lüziferen bekatia. Holatan zonbatenez beitzen dohaintsiago, hanbatenez bere büria zordünago edükitzen zian Jinkoaren ertzian; eta bethi zegoan haren arima ümilitatezko, eskerrezko eta amoriozko aldika batetan; eta hola Jinkoari ützültzen zeitzon thaigabe, hareganik ükhenak oro.

O Maria, gük ere khorpitzeko eta arimako dohainak zük bezala Jinkoaganik ditüzügü, eta zük bezala haren zerbützenteko, laidatzeko eta maithatzeko emanik. Elas, ezkira hetzaz zerbützatü gure bürien eraikiteko, ürgülliarene hazteko, gühauri eta kreatürer emaiteko Jinkoari zor

dütügünak? Egizü, o Birjina Maria, zük bezala ezagüt ditzagün Jinkoaren eta gure protsimo lagünen eretzeko gure obligazionak; eta ardiets ezagüzü haien behar bezala bethatzeko grazia.

Istoria edo gerthaldia

Sant Antoninek khontatzen dü eliza gizon bat bazela hanitz debot zena Maria Birjinari. Egün oroz galthatzen zian bethi haboro haren perfetzionen ezagützia eta haren gehiago maithatzia; eta nola ezinago maite beitzian Ama Dibino hura, galthatü zeion haren begithartiaren ikhusteko grazia.

Aingürü bat jin zeion erraitera ükhenen ziala galthatzen zian grazia; bena Maria ikhüsiren zien begiek ez-ziela haboro lürreko gaizarik ikhüsiko. Baitetsi zian Mariaren zerbützariak; bena bere beithan igaran zian: soginen deiok begi batez eta bestia begiratüren dük.

Hala egin zian: Maria agertü zeion bere edertarzünaren ospe handian; eta galdü zian, hura ikhüsi zian begiaren bista. Bena ordütik bestiaz ikhusten zütian lürreko gaizak hain zeitzon itsusi eta hügügarri; non thaigabe othoitzen beitzian Maria Birjina khen lizon, othoi, bigerren begiaren bista, elezan ükhen gogoan haren edertarzünaren orhitzapena baizik. Maria berriz agertü zeion eta bi begien bista ützüli; bena ezeitzon zerbützatü mündüko gaizen hastiatzeko baizik eta zelükoen bethi haboro maitatzeko eta estimatzeko. (S. Ant. 11. part. XV. 34).

HAMARGERREN EGÜNA

Maria Birjinaren ezkontzia

Noli timere quia tecum sum.

Ez ükhen lotsarik ni zurekin beiniz. (Js. 42.5)

Maria Birjina ontsa edireiten zen Tenploan, Jinkoaren etxian, eta ez-zian beste nahirik, bere bizitze huntako egünen han igaraitia baizik. Eta bestalde beitzakian zoinen eder zen xahütarzüna, Jinkoari konsekratü zeion bere Birjinitatia. Bena ez-zen mündian eta gütiago jüdioen artian ezagütürük berthüte eder horren balioa; hartakoz ezkontzeko adiniala heltü zirenan Tenploan hartürük izan ziren neskatilak, aphez nausiek ützültzen zütien aita amer, hek senhar bat eman liezen. Mariaren aita eta ama hilik beitziren, erran zeioen aphezek ezkontü behar ziala. Mariak ezagüterazi zeien Jinkoari egin ziala Birjina egoiteko botoa. Algargana bildürük jakiteko zer egin behar zien, aphezek Jinkoaren argiak galthatü ondoan, deklaratü zien behar zeioela Mariari eman senhar bat legiaren arauera.

Jinkoak onhetsi zian Mariaren Birjinitatezko botoa; ihurk ez-zakialarik, hura haitatürük zen eta adelatürük Trinitate Saintiaz Salbazaliaren amatako. Bena nahi zian Jinkoak ükhen lezan Mariak bere khantian senharren itzala; eta hori Birjinak amatzian, bere ohoria xahü begira lezan jentzen aitzinian; Inkarnazioniaren gordatzeko, thenoria jin artio, gizoner eta debriari; bai eta hurrari eta haren amari süstengü baten emaiteko. — Nola Maria beitzen Dabit erregiaren arrazatik jaisten, behar zian ber odoloko gizon bati jüntatü legiaren arauera. Aphezen deyiala jin ziren Dabiten kastako ezkongeiak Tenploala; eta haiekin Josef adinian jadanik aitzinatia, Jinkoaren Izpiritiak phusatürük. Aphez Handiak erran zeien Jinkoak behar ziala berak erakutsi zoin nahi zian izan ledin Mariaren senhar; eta bakhoitzaren izenarekin phausa erazi zeitzen makhila idor bedera Arkha saintiaren khantian; eta erran zeien: zoinen ere makhila hozitüren eta lilitüren beitzen hura izanen zela Jinkoaz haitatia eta Mariaren espusa.

Biharamenian Josefen makhila ediren zen berbera hozitürük eta lilitürük; eta aphez handiak eman zian Mariari Senharretako. Sen Gregori Nissekoak, Sen Jeromek eta beste Izkiribano Saintü hanitzek hori jakinerazi deiküie. Eta erraiten ere deiküie Mariak lehia handirekin ezagüterazi

zeiola Josefi, Jinkoari egin zian Birjinitatezko botoa; eta Josefek bere alde-tik erran zeiola Mariari ber botoaz Jinkoari hertsirik zela eta hartakoz zela ordartino egon ezkuntügabe. Ordü berian hitzartü zien ezanen zirela algarrentako Jinkoari egin zien promesaren begirazale eta jakile.

O Maria, ikhusten dizügü amirazione eta plazer handirekin, nola Jinkoak, zure ixilik, adelatzen dütian gure arrosteko zützaz egin behar deizkün honki handiak. Zure xahütarzünaz eta xahütarzünaren amorioaz merezitü dizü haitatürük izatia Salbazaliaren Amatako. — Eta ber gisan Sen Josefek bere xüxentazünaz eta xahürtazünaren amorioaz merezitü dizü haitatürük izatia zure espustako eta Salbazaliaren aita ordaritato. O Maria, o Josef, ardiets izagüzie xahütarzünaren amorioa eta haren arranküarekin begiratzeko grazia!

Istoria

Prinzesa Margarita Kolona, Erromako familiarik handienetako alhaba zen. Haurretik Maria Birjinari hanitz debot izan zen eta hitzeman zeion Birjinitatia harek bezala bethi begiratüren ziala. Aita eta ama gazterik galdü zütian eta bere anaiek ezkunterazi nahi zien bortxaz, bere heineko Prinze nuble batekin. Margarita esmeriatürük hersatü zen Maria Birjinari; othoitü zian hel lekion eta bere photere handiaz legünt lezan, berak hainbeste maite ükhen zian Birjinitatiaren begirutzen. Maria Birjina agertü zeion, bihotza ematü; eta segürtatü zian begiratüren ziala maite zian berthüte ederra. Erran zeion nola behar zian egin anaiek egenerazi nahi zeioen ezkontziaren barreierazteko. Mariaren aholkier gogotik jarraiki zen Margarita Kolona. Ezkontzia barreiatü zen eta Margarita sarthü zen sen Franzesen ordenan eta bere bizitze xahiaz eta saintiaz merezitü dü dohatsien artian khuntatürük izatia. Haren besta egiten da S. Franzesen ordenan, abentiaren 30n.

HAMEKAGERREN EGÜNA

Anontziazionia

Ave gratia plena, Dominus tecum.

Gür zuri graziaz bethia, Jauna zurekin düzü. (Luc. 1, 28)

Maria eta Josef bizi ziren Nazaretheko hiri xipian, prauben ixil-tarzünian eta aphaltarzünian; egünak eta gaiaren pharte honbat igaraiten zütielarik, lanian, othoitzian, librü saintien irakurtian; eta algarren hon izatez, bizitzia algarri ahalaz ezitzen zielarik.

Bena heltü zen Jinkoak bethidanik erabaki thenoria Salbazaliaren mündialat igorteko; eta bere tronoaren khantüko Aingürü handienetarik bati eman zeion mezia, joan ledin berriaren eramaitera, haren Amatako haitatürük eta adelatürük zen Birjinari; hura beitzen Maria, Josefen espusa, Nazaretheko etxolan gorderik bizi zen Israeleko Alhaba ümila.

Aingürü Gabriel agertü zeion, othoitzian zegoalarik, argi handi eta ezti batez üngüratürük; eta erran zeion: Gür zuri, graziaz betherik zirena, Jaun-goikoa zurekin düzü; benedikatia zira emazte güzien artian. — Hitz hoién entzütiak eta Aingüriaren ikhustiak ikharatü zien Maria; eta gogon igaraiten zian zer erran nahi zen gürtze handigarri hori: Aingüria lehiatü zen haren lotsaren iraistera, erraiten zeiolarik: Ez ükhen beldürrik, Maria, ezi Jinkoaren gogotikoa zira. Izorra gerthatüren zira eta Seme bat sorthüren düzü, eta *Jesüs* izena emanen derozü, erran nahi beita *Salbazalia*.

Hura izanen düzü handi, Goihegoihenekoaren Semia dükezü, eta Jinko Jaunak emanen diozu Dabiten tronoa eta haren erregegoak eztekezü ürhentzerik. — Mariak ihardetsi zeion: Nola hori izan daite, ezdüdanegeroz gizonarekin ezagützerik. — Erran zeion Aingüriak: Espiritü Saintia zütara jaitsiren düzü eta Gaingainekoaren berthütiak üngüratüren zütü. Hartakoz ere zütarik sorthüren den Saintia Jinkoaren Semia dükezü. Zure küzüña Elizabeth ere, bere zahartarzünian haurdüntü düzü, eta bere izorraren seigerren hilabetian düzü; ezpeita deus Jinkoak ez-tiokianik. Maria sarthü zen bere ezdeustarzünaren eta aphaltarzünaren ezagütze barnenian, eta erran zian: Huna Jinko Jaunaren neskatoa, egin bekit zük erran düzün bezala. Eta ordü berian Jinko Semiak hartü zian khorpitz bat eta arima bat haren sabel sakratian.

Aingürü Gabrielekin, gür deizügü, O Birjina Maria, Jinkoaren Ama, birjinen lehena eta bandera zaina. Lehenetsi düzü Birjinitatia, Jinkoaren Ama izateko loriari; eta hola merezitü düzü Trinitate Sainiaren, Aitaren, Semiaren eta Espiritü Sainiaren amorio berheziena; Birjina eta Ama bate-tan izateko pribilejioa eta zuretako sirats orotako eztiäna. Pharte hartzen dizügü zure lorian eta boztarioan; egizü zure hontarzünaz eta Jinkoaren aitzinian düzün photeriaz, ikhus zitzagün egün batez zure zelü-lürreko erreginazko tronoan, eta pharte ükhen dezagün zure Seme Dibinoak merezitü deikün Dohatsütarzünian.

Istoria edo gerthaldiak

Abe Maria da Aingürü Gabrielekin Jinkoaren phartez Maria Birjinari egin dian gürra edo salütazionia. Egün batez Santa Mektildak erran zeion Ama Birjinari: O Ama Maitia, nahi neizketzü erran gizonak erraiten ahal deitzün laidorio handienak eta zure bihotzarentako hitz laketgarrienak. — Ama Birjina agertü zeion eta erran: ene haurra, uste ükheiten ahal düna gizonak egiten ahal deitadala laidoriorik eta erraiten hitz hunkigarriagorik, zoin beitiäna Jinkoaren beraren phartez Aingürü Gabrielekin erran deitadala hitzak eta eman deiztan laidorioak. Ez ezteitan erraiten ahal, eta eztün gizonik erraiten ahal deitadanuk, othoitze edo laidorio onhesgarriagorik zoina beitiäna *Abe Maria*. Hori uste ükheitia lüken Jinkoa beno gorago joan nahi izatia.

Sen Franzesek erraiten zian: *Abe Maria* erraiten düdanian zeliak zabalzen dira, Aingüriak bozten, lürra ürgaizten, ifernia ikharatzen eta debriak ihes joaiten.

Suarez Theologien Sabantak erraiten zian bere jakitatia oro nahiago zükiala galdü, eziez *Abe Maria* baten merezementia.

Dezagün arren maite ükhen erraitia eta milatan arrerraitia *Abe Maria*, bizian, hilzeko menian eta gero zelian!!

Dupanloup Apezküpia khuntatzen dü deithürük izan zela Dama gazte batengana, zoin haur ükheitetik gaizkitü beitzen. Franziako Marechal baten Alhaba zen; ezkontze handi bat eta aberats bat eginik, seme baten sortzeko ükhen zian boztarioa; bena barberek erran zien bera hilzeko menian zela, eta Jaun Dupanloup kargatü zien berri horren eriani emaitiaz. Aita, ama eta senharra desolazione handienian ziren. Dupanloup hüllantzen da tristezia handi batekin; eriak honki jin egiten

deio erri ezti eta itxura eme batekin. — O, Madama, dio Apezküpia, zer zorigaitza! — Zer, ihardesten deio eriak, hil behar düdala? bena Jauna eztüzia uste zeliälako nizala? — Bai, bai esperantza dizüt. — Oh, bena ni segür nüzü eta hartakoz deskantsü dit bihotza. — Ene haurzarotik maite ükhen dit Abe Mariaren erraitia, eta aspaldiko urthetan egün oroz erran ditit kunderak. Eta hainbeste aldiz amoriorekin eta konfidantzarekin erran ondoan Maria Birjinari: *othoi egizü enegatik orai eta ene hilzeko orenian*, segür nüzü heltüra eginen deitadala; heben dela ene khantian eta zeliälak eramanen diala ene arima. Hil zen sendimentü hoietan, beriak oro kon-solatzen zütialarik; güzien bihotzak eraikiten eta ürgaizten, bere fede handiaz eta arimaren emetarzün alageraz.

HAMABI-GERREN EGÜNA

Maria Birjina badoa Santa Elisabethen ikhustera

*Respexit Deus humilitatem meam,
ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
Jinkoak so egin dü ene aphaltarzünari, heben-harat
hente mente güziek deithüren naie dohatsia. (Luc. 1. C. 48).*

Maria Birjinak jakin zian Aingüriaganik Elizabeth haren küzüña, bere zahartarzünian, haur esperantzatan zela. Hügü zian jenten aitzinialat agertzia, gorderik bere atxolan egoitia zeion laket, Jinkoarekin eta bere Ezpus Sainiaren itzalian. Bena askazi bezala bere boztarioaren erakusteko, eta behartzen ahal zen lagüngoan emaitiagatik, eta ere Jinkoaren Espiritiaz bulkatürrik, joan zen lehia handirekin Nazaretherik Hebronera Elizabethen ikhustera. Etxen sartzian bere gürrak eta goraintziak egin zeitzon bere küzüñari. Haren mintzoaren entzütari jauzi zen haurra Elizabethen sabelian, eta ber denboran Espiritü Sainiargitü zian Elizabeth eta oihü egin zian: O benedikatü dela zure sabeleko frütia! eta nontik heltü zait ene Jaunaren Ama jin dadin enegana? Dohatsü zira sinhetsi beitüzü, zeren Jinkoak erran deitzünak betheren beitira zübeithan.

Ordian Mariak ikhusirik, Jinkoak agertü zeiola bere küzüñari, haren beithan egin zian misterio handia; haren bihotzak bere bethedüratik ixuri zütian eskerrezko eta ümilitatezko hitz eder horik:

Magnificat anima mea Dominum.

Handi dela Jinkoa ene Arimak ezagützen dü eta oihützen. — Eta ene gogoa boztarioa jauzten da ene Jinko Salbazalia beithan. Zeren so egin beitü bere neskatoaren aphaltarzünari; ezi heben-haratdohatsia ni deithüren naie jente-mente güziek. Zeren egin beiteitzat gaiza handiak photeretsü denak; eta haren izena Saintü beita. Eta haren hontarzüna hedatzen da mentez mente haren beldur direnetara. Erakutsi dü bere besoaren indarra; iraxi dütü bere gogoetan goratzen zirenak. — Egotxi dütü photeredünak bere jargietarik, eta alxatü dütü aphaltak. Gose zirenak hontarzünez bethe dütü, eta aberatsak igorri dütü hütsik. Eraiki dü Israel bere haurra, bere güphidestiaz orhitürrik: Hitzeman dian bezala güre Aitasoer, Abrahami eta haren ondokoer mente güzietako.

Mariaren kantika eder hori egün oroz Elizak erranerazen dü elizagizoner eta erlejuser.

Maria egon zen Elizabethekin hirur hilabeteren üngürünia; eta haren emerditzeko zerbütziak egin zeitzonian, ützüli zen bere etxerat.

O Maria, ikhas dezagün zureganik, gure gogarako diren lanen eta gaizen ützen, ürkho-lagünari behar-ordian heltüra egiteko; eta laidorio güzien Jinkoaganat igorten, deus hon dütügünak Jinkoaganik beitütügü!

Istoria

Ezta himnorik ez kantikarik, ez eta Psalmorik *Magnificata* bezain eder denik. Santa Jülienna, Sakramentü Sainiaren bestaren ezareraziak, egünian bederatzütan erran ohi zian kantika hori. — S. Anselmok khuntatzen dü bera sendotürrik izan dela *Magnificata*ren erraitez hanitz sofrierazten zeion eritarzün batetarik. Irakurten dügü saintü hanitz hil direla, *Magnificata* khanderazten zielarik bere azken mementoetan, eta Maria Birjina haien arimen hartzera ordian jinik; berheziki Santa Maria Ogniezen eta Sen Franzes Solanoren bizitzian hori gerthatürrik irakurten da.

Maite ükhen dezagün Mariaren kantika eder horren ardüra erraitia; Jinkoaganik üken dütügün graziez eskerren ützültzeko, eta gure büriaren etxekitzeko bethi aphaltentü eta lotsa handi batetan Jinkoaren aitzinian, eztügülakoz grazia hurak behar bezala balia erazi.

HAMAHIRURGERREN EGÜNA

S. Josefen antsia

In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum.

Zütan, Jauna, ezari dit ene egürükia,

eztüt behinere ükhenen ahalkerik. (Ps. 30. 1.).

Santa Elisabethenganik Nazaretherat Maria Birjina ützüli zenetik laster, Sen Josefek ezagütü zian, Maria Birjina haren espusa sainta haur esperantzatan zela. Izigarri üdürütü zeion gaiza hori, ezagützen beitzian Mariaren berthüte paregabia, eta ere beitzakian egin ziala Jinkoari Birjinitatezko botoa. Ezzakian zer phensa, zer erran, ez zer egin. Ezziokian sinhets Mariak egin ahal ükhen ziala gaizkirik, eta ez zeitan haren salhatzera bentüra, ogendün bezala kondena erazteko; eta bestalde üdüri beitzeion ez ziala berekin begirutzen ahal, gogoan zebilan behar zianez ixilik igorri.

Maria Birjinak ikhusten zian bere espus saintiaren antsia handia; bena ixil zegoan, Jinkoatan osoki bermatzen beitzen; eta phensatzen beitzian Jinkoak beizik ez zioziala sinhetserez hartan haren Photeriak egin zian miraküllü handia. Bere beithan igaraiten zian, Elisabethi ezagüterazi zian bezala, Jinkoak bere thenorian ezagüteraziren zeiola Josef ere; eta bihotza eme egürükitzen zian Jaunaren orena. Ezzen inganatü bere esperantzian: Sen Josef gogozkan zegoalarik nola behar zian igorri Maria Birjina, agertü zeion Jaunaren Aingüria eta erran zeion: Josef, Dabiten semia, ez ükhen beldürrik zurekilan etxekitez Maria zure espusa, ezi haren beithan sortzeko den haurra Espiritü Saintiaren obra da. Sorthüren dü seme bat eta deithüren düzü *Jesüs*, ezi harek salbatüren dü popülia bere bekhatiatarik; hori egin da Profetaren errana betha ledin: huna non Birjina izorra gerthatüren den, eta sorthüren dü seme bat, zoinen izena beitate Emmanuel, erran nahi beita Jinkoa gurekin.

Aingüriaren hitzak ehiñera sinhetsi zütian Josefek; Jinkoa adoratü zian, hari eskerrak ützüli eta boztariorekin eta errespetü handiako batekin Maria bere espusa bere etxian etxeki.

O Maria, o josef, ikhas dezagün zienganik, ez izatia lehiatü ihuren gaizki jüjatzera; eta gühaur gaizki erabilirik bagira eta gaizki jüjatürrik, Jinkoaganik gure jüstifikaziariaren bathiekin egürükitzia!

Istoria edo gerthaldia

Aita Beauveau, Erlejius Saintiaren bizitzian irakurten dügü, 1649 gerren urthian, soldado aleman elibat Novianeko herrian igaraitez zirelarik, ostatü batetan jokian hasi zirela. Batek hanitz galdü beitzian, jeiki zen kolera handitan, eta beitzen jokülarien gelan Ama Birjinaren üdüri bat, hasi zen haren joiten, bur-haustatzen zialarik. Bena ordü berian ikhara batek eta oiñhaze gaitzek hartü zien haren khorpitzia. Ezpeitzen ebiltan ahal, eta tropak behar beitzian joan, ezari zien zamari baten gainen; bena bere büria aurthiki zian eta hil zen errabian lürra jaten zialarik. Heriotze eta gatzigü izigarri horrek Novianeko popülia izitü zian, eta hanko erretora, Ama Birjinari egin laidoen arraparatziatatik, joan zen prosesonian, Mariaren imajina profanatiaren ostatütik elizalat eramaitera, han lekhü eder batian haren ezarteko.

Galthatü zian, bildürrik ziren gizon batek har lezan imajina; ihur ezpeitzen hüllantzen, musde Beauveau Novianeko markisa, hüllantü zen, hartü zian imajina eta errespetü handirekin eraman elizala. Ez-zen ordartino sobera Jinkotiar, bena ordian haren bihotza izan zen hunkirik eta erauzirik. Ützi zian mündia, sarthü Jesuiten ordrian eta Erlejius Saintü bat egin zen eta hanitz arima zelüko bidian berekin gidatü.

O Maria eta Josef, zien artian bethi izan den bakiaz eta batarzün eztiatz, othoitzen zütiegü, hürrünt ditzatzien gütarik eta gure etxetarik aharrak eta bekhaitzeriak; bizi gitian, ziek bezala eta egjazko Khiristiek bizi behar dien bezala, bakian eta algarren amorio hunian. Halabiz.

HAMALAU GERREN EGÜNA

Jesüsen sortzia Bethleemen

Descendit de caelo et homo factus est,

natus ex Maria Virgīnae.

Jaitsi da zelütik eta gizon egün da,

sortürrik Maria Birjinaganik. Sinboloa.

Maria eta Josef bizi ziren Nazarethen, gogoia Jinkoarekin, Salbazaliaren sor-mügaren haidürü, noiz eta mania jiten beita orori, Augüsti enperadoriaren phartez, joaiteko bere izenen emaitera, bakhoi-tzak bere ondorioko hirian. Dabiten odoletik elkhiten beitziren eta haien etxondoa Bethleemen beitzen, behar ükhen zien Mariak eta Josefek Nazaretherik Bethlemera joan negü bihotzian, hogeï eta hamabost lekua-ren bidian. Heltü zirenian Bethleemeko hiriala, ez-zien ihurere ediren hurak etxen hartü nahi ükhen zütianik; ez-zen haien lekhürrik ostatietan. Behar ükhen zien hiritik kanpo joan eta han sarthü harpe batetan zoin aberen atherbe zerbützatzen beitzen. Abeltegi hura zian haitatü bere palaziotako zelü-lürren Nausiak, jin denian lürriala, gure üdüría hartürrik, gure Salbatzeko. — Ainikere betherik ziren egünak, eta heltürrik zen Mariaren emerditzeko müga. Gai-erditan belhainka othoitzian zelarik, Jesús haurra haren besoen artiala elkhi zen haren birjinitatia zaurthü gabe, eta boztario saintü batez bethatzen zialarik haren bihotza. Besarkatü zian errespetü handirekin; berekin ekharri zütian oihalez üngü-ratü zian eta gero phausatü aberen jan-askan. Horra nola nahi izan den sorthü, zelütik gure salbatzera jin den Jinkoa, mündiak laur mila urthe hartan egürükitzen zian gizon-kentiaren Arreroslia. Han da barrüki txar hartan, aberen jan-askan etzanik; Maria eta Josefekin, bi abere dütü bere khortetako. Bena lürra ixil bada, gizonek ezpadeioe kasürrik egiten, zelia zotükatzen da; Aingüriak jaisten dira haren sor lekhiala eta khantatzen die haren handitarzüna: *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis*: Gloria Jinkoari zelü-gainetan eta bakia lürrian gogo hunezko gizoner! eta ezpiritü dohatsü hurak jüntatü ziren Mariari eta Josefï, Jinko gü bezalako haur egin zenari zor ziren adorazionen, gürren, eskerren eta amorioaren emaiteko.

O Jinko Salbazalia, guregatik hola txipitü, ez deüstü nahi izan zirena, gük ere Aingüriekin, Mariarekin eta Josefekin ezagützen zütügü gure Jinkoarentako; gure Kreazalia zira, gure Nausi gehiena, gure Arreroslia; gük ere orai eta bethi, bizi gireno, eta eternitate güzian, nahi deitzügü eman gure adorazioniak, eta gur aphalenak; gure eskerrak eta gure biho-tzeko amorio güzia.

Istoria edo gerthaldia

Khristigoaren laurgerren Mentian, Nestorius Konstantinopleko Arxebiskoa hasi zen bere popüliari egiazko sinhestiaren kontre ziren gaiza batzien erakasten: Jinko semia ez-zela gizon egin bena gizonari jün-tatü; bazirela bi persona Jesü-Kristetan eta Maria Birjinak ez-ziala behar deithü *Jinkoaren Ama*, Erakaspen berri hoiak nahasi eta gaiztü zütian Khiristiak eta ez-ziren nahi haboro Aphezküpiaren elizalat hüllantü. Aita Saintiak eta khristitarzüneko Aphezküpiek jakin zienian zer erakasten zian Nestoriusek, haren kontre jaiki ziren eta egiazko fedieren sinhestiak goraki aithortü zütien. Bena heresiak zainik elezan egin, S. Zelestin, Aita Saintiak, Ephesara deithü zian konzilio jeneral bat; bildü ziren berehün Aphezküpü. Han S. Zirille Alexandriako aphezküpiak lehen jargia etxeke zian eta gehiengoa hartü, S. Zelestin Aita Saintiaren ordari. Ekhaiaren 22n 433 gerren urthian, Aphezküpiak bildürrik egon ziren Ephesako eli-zan goizetik arratseko zortzi orenetarano. Popülia haidürü zegoan kan-poan ansia handitan. Oihüstatü zeioenian Nestorius bere isidüra gaizto-an gogortia, izan zela heretiko bezala kondenatürrik, Jesü Kristen Elizatik eta bere Aphezküpügoatik egotxirik, boztario handitan Jinkoaren kaida-tzen eta Maria Birjina *Jinkoaren amaren* oihüstatzen eta goresten hasi zen popülia. Eta aphezküpiak lagüntü zütien bere egongietara ospe eta ala-grantzia handitan, argiz eta züziz üngüratürrik; insensü eta ürriñ hun bide orotan errezatzen eta barreiatzen zielarik. Hiri güzia gai orotan argiz bet-herik egon zen. S. Zerillak gero egin zian pheredikü bat Sa Mariaren eli-zan eta Maria Birjinaren laidorioak goraki egin zütian. Erran zian: salü-tatzen zütügü, gürtzen gitzaizü, o Maria Jinkoaren Ama, mündiaren tre-sora eta Argia; zü, Ama eta Birjina zirena; zü, zure sabelian edüki düzü-na mügarik eztieta, bazterrik gabea; zü, zelüko Aingüriak bozten dütüzüna; ifernüko debriak ihes igorten, Satan hoinpian lehertzen; zü zoinenganik jaiki beita Jinkoaren Seme bakhoitza, ülhünpetan eta herio-

aren itzalian zaudenen Argia eta Salbazalia; zü, ihurk behar bezala laida ahal ez zitzaikana!

Ordütik Khiristiek *Abe Mariari*, Aingüriaren Salütaziolari, eretxeke dütie hitz horik: Santa Maria, *Jinkoaren Ama*, zük othoi ezazü gü bekhatorengatik orai eta gure hiltzeko orenian. Halabiz.

HAMABOST-GERREN EGÜNA

Artzainen deitzia Jesüs Salbazaliagana

*Deus superbis resistit,
humilibus autem dat gratiam.
Jinkoak ürgüllütsiak zaphatzen tü,
eta ümiler emaiten dü grazia. (1. B. Petri, 5.5.).*

Jinko Salbazalia jin zen Profetek markatü denboran; sorthü zen libürü Saintietan ekharririk zen bezala, Bethleemen, Dabiten hirian, bere askazien artian eta Jinkoaren populü haitatiaren erdian. Bena nola gizonkientia galdü beitzien ürgüllütsiak, goranahiak, lürreko aberatstarzünien güdziak eta aragiaren siratsetarako jaidürak; gaitz hoietarik gizonkentiaren sendotzeko, nahi izan da Salbazalia sorthü eta bizi, aphaltarzünian, gabezian, nekezian eta atsekabetan; eta mündüko handiak, jakintsiak eta aberatsak ez-ziren jori, estatü hartan Salbazale hitzemanaren ezagützeko. Hori erakutsi zeien Mariari eta Josefi Bethleemetarrek, ihurk bere etxian ez-zütianian hartü nahi ükhen, praube üdüri zielakoz.

Hortakoz ere Salbazaliaren sortzia ez-zian Zeliak halakoer agertü, bena gogoz xüxen, xahü eta aphal zirener. Jinkoak igorri zütian Aingüriak Artzain elibati, zoin beitzauden gaiaz bere ardien begirutzen iratzarririk. Batbatian gai-erditan, argi handi batekin jaisten zaie zelütik Jinkoaren mezülera eta izitzen dira. Erraiten deie Aingüriak: ez ükhen beldürrik, ezi jiten nitzaizie boztariozko berri handi baten emaitera. Sorthü zaizie Salbazalia, hura beita Krist Jauna, Dabiten hirian; eta huna nola ezagütüren düzien: edirenen düzie haur bat oihalez trozatürrik eta aberen janaskan etzanik. Hainbesterekin agertü zen aingürü saldo handi bat, eta mezülerazi jüntatürrik, hasi ziren Jinkoaren goosten eta khantatzen: *Gloria in excelsis Deo*: gloria jinkoari zelü gainetan eta bakia lürrian gogo hunezko gizoner. Artzainek behala alkharrri erran zien: goatzan Bethleemera, eta ikus dezagün Jinkoak ezagüterazi deikün gerthü handi hori. Joan ziren lehia handirekin eta zelüko argiak gidatürrik sarthü ziren Bethleeme khantüko barrüki txarian; eta han ediren zien Maria eta Josef eta haurra etzanik aberen jan askan, Aingüriak erran bezala. Sinhetsi zien hura zela mündiaren Arreroslia, belhainkatü ziren eta eskentü zeitzoen bere oho-reskiak; bere eskerrak, bere bihotzeko sendimentü hobenak eta bozta-

rioizko ikhuseriak. Eta gero ützüli ziren, Jinkoa laidatzen zielarik goratik eta orori erraiten zer entzün eta ikhusi zien. Mariak oro ikhusten zütian, orori behatzen eta ohartzen zen eta oro begiratzen zütian eta erabilten bere gogoan, bai zelütiko erazagütziak, bai gizonen egitate hunak eta gaiztoak; batek haren bihotza eraikiten eta bozten beitzien, eta bestek egoisten eta bihozterritzen.

O Maria, zü, Jinkoaren Ama, Trinitate Saindiak dian kreatüarik maintena, saintütarzünez, perfetzionez Aingüriak oro gaintitzen düütüzüna, Jinkoak nahi ükhen dizü, zure zühauren bizitzia ere izan ledin bethi boztarioz eta bihozminez aldikatürik. Nula othian gük, bekhatorek, uste ükheitentahal dügü bethi boztarioan eta sirats hunetan izatia? Egizü orhit gitian gizonarentako lür hau nigarrezko ibarra dela; güdükako izatia dela hebenko bizitzia, zelian baizik eztela bethiko phausürik eta boztario osorik.

Istoria edo gerthaldia

Khirstiek lehen-lehen denboretarik, ohore eta amorio handirekin edüki zütien Bethleemeko barrükia eta hanko aberen jan-aska. Santa Helena, Konstanti enperadoriaren amak, han eraikerazi zian Eliza handi eta eder bat, orai orano ikhusten dena. Haren barnia berrogei eta laur harri-habek edo kolonak, laur herrokatan ezaririk, bost phartetan berhezten die; habe bakhoitza sei metra gora da. Elizaren bi sailhetsetarik eskekerak eraisten dira Jesüsen sor lekhiala, harpeko barrükiala. Hura ützerik da lehen zian handigoan; badü hamabi metra lüze, eta largotarzün laur metra eskaz. Argitürik da hogei eta hamabi ürhe eta zilharrezko lanpadaz. Barnia oro, gaina, pea, eta saihetsak, marbre baliusez estalia da. Harpe zolan, harri prezios batetan ürhe eta zilharrezko leinhürüz ünguratürik, irakurten dira hitz horik: *Hic de Virgine Maria Jesus-Christus natus est*. Haben Maria Birjinaganik Jesü-Krist sorthü izan da.

Aberen zurezko jan-aska zointan Maria Birjinak phausatü beitzian Jesüs haurra, han berian begiratürik eta ohoratürik izan da S. Jeromeren denboretarano, ezi hartaz mintzo da bere librietan; bena gero ekharririk izan da Erromarat, eta ezaririk Santa Mariaren eliza handian, zoin hartakoz deithürik izan beita *Jan-askako Santa Mariaren eliza*. Aska haren zurak zerratürik dira Zilharrezko, ürhez eta perlaz aberastürik den, untzi eder batian, zoin agertzen beitie fidelak Egüberri bestetan. Eliza hura eginera-

zi zian Maria Birjinak laurgerren mentian; huna nula. Jean Patrizio Erromako senatür aberats bat eta haren emaztia haur gabe beitziren eta khirsti hon, bere huntarzünak eskentü zütien Maria Birjinari. Zelüko Erregiña agertü zeien gai batez eta erran zeien, Eliza bat eragin lezen biharamenian elhürrez markatürik edirenen zien günian, Eskilineko mendian. Biek ber mezia ükhen beitzien, joan ziren Liberio Aita Saindiagana, eta hari ezagüterazi bere detsia eta Ama Birjinaren galthoa. Ber gaiza, gai hartan berian, galthatü zeion Ama Birjinak Aita Saindiari berari. Joan zen profesonian Eskilinko gorüniala, agorrilaren bosta zen, bero handia, eta ediren zien lürre elhürrez estalirik, elizak hartü behar zian tregoan. Miraküllü horren besta egiten da agorrilaren bostian. Hortan da, Jesüs haurraren lehen khüna izan den, aberen jan-aska.

HAMASEIGERREN EGÜNA

Errege Majen jitia Jesüsen adoratzera

*Vidimus stellam ejus...
et venimus adorare eum.*

*Ikhusi dügü haren izarra, eta jin gira
haren adoratzera. (Matth. c. 1).*

Jinko Salbazalia, laur mila urthe hartan egürükia zena, jin zen azke-nezkoz gizon-kentiaren arrerostera; sorthü zen bere populü haitatiaren eta bere askazien artian, bena berarenek ez-zien ezagütü ez hartü nahi ükhen; aphaltentü handienian agertü beitzen mündiala. Bena etzanik zelarik Bethleemeko barrüki txarian gabezia handienian, zeliak erakusten zian haren Jinkotarzüna eta mündiari egin izan zen dohain handia; haren heltziaren ezagüteraztez, egia, ontsa eta xüxentarzüna maite zien gizoner.

Aingüriek jakinerazi zien Jüdeako Artzainer. Ber denboran, Profetek anonzatü beitzien izar berri batek markatüren ziala haren jitia; izar hura agertzen da ekhi-jalkhigiako aldian. Egiaren jakin nahian bizi ziren hirur errege jakintsük ikhusten die; eta ohartürük Jüdeatik elkhi behar zian errege handiaren sortzia anonzatü behar zian izarra zela, berhala algarrekin hitzartürük phartitzen dira. Aitzinian aphaltürük joaitez, bidia izarrak erakutsi zeien Jerusalemara hel artino; han galdü zeien; eta ustez bere bidajiaren mügala heltü zirela, galthatü zien goratik non zen Jüdioen errege sorthü berria. Haien jitiak eta galthoak izitü zütien Herodes erregeia eta Jerusalemeko populü güzia. Herodesek bildü zütian Aphez gehienak eta Jakintsiak eta galthatü zeien non behar zian sorthü Krist egürükitzen zienak. Jakinik haienganik Bethleemen behar ziala sorthü, Profeten erranaren arauera, erran zeien Herodesek errege Majer joan litian Bethleemera eta ediren zükeienian, jin lekitzon erraitera non zen, harek ere bere üngürian egin litzon bere gürrak eta ohoreskiak. Jerusalemek elkhitzian izarra berriz agertü zeien errege Majer eta lagüntü zütian Bethleemeko barrükiala. Han ikhusi zien gabezia handienian Maria, Josef eta Jesüs haurra; bena zelia mintzo zeien eta haien fedia ez-zen khordokatü. Aphaltentü izigarri hartan ezagütü zien mündiaren Salbazalia eta Jabe gehiena; belhainkatü ziren, adoratü zien eta gero eskentü zeitzoen bere oberendak; ürhia bere Erregeri bezala, insensia bere Jinkoari bezala, eta

mirrha gizon hilkorari bezala. Lekhiak erakutsi zeien gabezia osoa; bena haurraren eta Mariaren begithartiak, Jinkotarzünen leinhüriez argitürük ziren, eta haiek erakusten zeien Jinkoaren khantian zirela.

Mariak sirats handirekin ikhusten zütian, bere seme dibinoari Erregek, artzainen ondotik, eskentzen zütien ohoriak. Haren bihotza bozten zen Jinkoagatik, bena ez-zen den gütiena hantzen; ez-zütian ohore horik beretakotzen; egoiten zen haren gogoa bethi bere ez-deustarzünen aphaltentian.

O Maria, zureganik ikhas dezagün gühaurtarik deus ez-kirela, deus hunik ez-tügüla; — balinbadügü khorpitzeko edo arimako dohain zonbait, hurak Jinkoaganik dütügüla; — eta Jinkoak eman deizküla haren zerbütatzeko eta lorifikatzeko. — Bizi gitian arren, zü bezala, O Maria, bethi ümilitatian, aphaltarzünian, ezagützen dügularik gütan hun direnak oro Jinkoarenak direla, eta gurerik ez-tügüla ez-deustarzüna eta bekhatia baizik.

Istoria

Hirur errege Majen khorpitzak ohoratürük dira Koloñako Eliza Katedral ederrian. Istoriak emaiten deitze izen horik: Melchior, Gaspar eta Baltazar. Jesüs haurrari bere ohoreskiak eman ondoan, eta Maria Birjina ganik entzün ondoan haren miraküllüzko anonziazionia Gabriel Aingüriaz, abiatü ziren bere herrietarat. Bena Jinkoak gaiaz abisatü zütian elitian ützü Herodesenganat haren gogoküntiak gaizto beitziren. Beste bide bat arren hartü zien Jüdeatik elkhitzeko. Bizitze saintia eraman zien eta egin ahal oroz egiatzko Jinkoa ezagüterazi eta zerbützerazi bere menpekoer. Errana da S. Thomas Apostoliak, Jesüs hil eta Arraphiztü ondolan, Ebanjelioaren erakastera Indietarat joanik, orano bizirik ediren zütiala, batheiatü eta aphezküpü konsekratü; eta gero martir hil zirela. — Haien Erlekiak edo khorpitzak Santa Elenak Persatik Konstantinoplerat erakharri zütian eta han Sta Sophia deitzen den Eliza ederrian ohore handirekin ezari. Gero S. Eustorjek, Emmanuel Enperadoriaren dsenboran, ekharri zütian Milanerat, Italiatan. Azkenian, mila ehün eta hiruretan hogei eta hirur gerren urthian, Frederik enperadoriak erauzi eta erre beitzian Milaneko hiria; hantik, Reynol Aphezküpiarekin, Enperadore harek eroan zütian Errege Majen Erlekiak Koloñako elizalat bere ontzi abera-

tsekin; eta han ohore handirekin begiratürük dira. Horik oro Benoit XIV gerren Aita Saintiak, ekhartzen dütü, Jesü-Kristen bestetan gainen egin dian libürían.

Maria Birjina, Jinkoaren Ama, ardiets izagüzü zure ümilitatiarekin, Errege Majen fedia; ezagüt dezagün Jesüs Jauna Althareko Sakramentü Saintian, haiek barrükian ezagütü zien bezala; eta han haiek bezala eskent dizogün, ürhia, insensia eta mirrha; erran nahi beita gure bihotzaren amoria, othoitze huna, eta nahgaben eta sofrimentien gogotik egartia, haren boronthate saintiaren arauera. Halabiz.

HAMAZAZPIGERREN EGÜNA

Maria Birjinaren Pürifikazionia edo garbitzia

Tota pulcha es, amica mea, et macula non est in te.

Oro ederra zira, ene maitia, eta eztüzü thunarik zütan. (Cant. 4. 7).

Emerdiak, seme batez amatu zirenak, theiü bezala egoiten ziren berrogei egünez, eta bazoatzen gero Jerüsalemeko tenploala xahatzera. Jinkoari behar zien eskentü axuri bat sakrifizioko, eta ürzo bat bekhatien pharkamentütan; praubegi zirenek axuri baten orde eskentzen zien bi ürzo. Eta gero lehen haurrak behar beitzian Jinkoari eman, lehentxa güziek bezala, erosi behar zien haurra bost diharü phezarentako.

Ageri da lege horik ez-zirela eginik ez Mariarentako ez Jesüs Jinko Salbazaliarentako. Mariak, zelüko Aingüriak beno xahiago zenak, ez-zian garbitü beharrik; Birjina zen amatü aitzinian, eta birjina egon zen, amatü ondoan; eta Jinkoak berak erran zian hartzaz profetaren ahotik: *ez-tüzü zütan thunarik; macula non est in te*. Bena Mariaren edertarzüna eta loria Jinkoak eta aingüriek baizik ez-zien ezagützen; eta Mariak bere büria ez-zian bestiak beno haboro edukitzen, Jinkoaganik zütialakoz zütianak oro eta zen güzia. — Hartakoz ere legiari, obeditziaz ez-zen düdatü; beste emazten aztian sarthü zen, eta txipienekin eta praubenekin nahasi, praubenen oberendaren emaiteko. — Eta gero beste amek bezala erosi zian bost diharü pezarentako bere semia, Jinko seme gizon egin zena mündiaren erosteko eta debriaren eskietarik gizonen elkhitzeko; Jinko Aitari prezioztat eskentüz bere aphaltze izigarriak eta bere odola eta bizia.

Oh, zoin guriak ez bezalako diren Mariaren gogoak eta egitatiak! Guri üdüri zitzeikegün behar bada, Jesüsen ohoriak galthatzen ziala Mariak ager lezan Jinkoaren ama eta Birjina izateko zian loria; gük nahi dügü mündiak ezagüt ditzan dütügün, edo ustez dütügün, dohainak, antziak eta kalitatiak oro; nahi günüke uste ükhen dezen ere badügüla dügün beno haboro. Mariak ezagützen zian Jinkoak egin zeitzola grazia berhezienak; berak zion: *fecit mihi magna, Jinkoak egin deizt grazia handiak*; bena zonbat ere ükhen beitzian, hanbatenez bere büria Jinkoari zordün edukitzen zian, eta holatan bera aphaltzenago zen, oro Jinkoari ützültzen zeitzolarik. Hürrün zen Jinkoaren dohainez bere büriaren handitzetik, ez bere beithan, ez gizonen aitzinian.

Istoria edo gerthaldia

Huna berri eta gütarik hüllan gerthatü etsenplü bat. Jüliena B. zen andere gazte bat edertarzün handitakoa eta ezpiritüz betherik zena. Ama bat bazian hanitz Jinkotiarra, eta hamar urthetan ezari zian komentü bate-tan eskolatan. Haur harek entzüten beitzian eijer zela eta enthelegütsü, ürgüllüak hantü zian; bestiak beno haboro bere büria edükitzen zian; lagünak gütiesten eta phüstatzen; ez-zian phensatzen bere begithartiaren, bere bilhoaren, bere khorpitzaren aphaintziari eta aphaingarrier baizik. Auherretan, bai bere ama, bai komentüko serorak ari izan zeitzon ürgüllü horren korrijitü eta zapatü nahiz. debeiagarri beitzzeitzon komentüko mehatxiak eta erantzünak, ardietsi zian aita-amenganik hantik elkhitia eta mündatar eskola batetan sartzia. Hamazortzi urthetan hantik elkhi zen, andere handi eta eder; banitatiaren mirail, erlejionerik gabe, debriaren apeu-gei paregabe.

Ama desolatürik zen; alhaba eskolatik elkhi zenetik urthe baten bürian, eritü zen ama hori eta hilzeko menian jarri. Othoitü zian Ama Birjina osagarria ardiets lizon Jinkoaganik, alhaba galtzetik begira ahal lezan; eta hitzeman zeion emanen zeiola, sendotzen bazen, ürheria balio handitako bat, bere alhabak hanitz aldiz galthatü zeiona. Sendotü zen eta elizako Ama Birjinaren lephoan ezari zian ürheria. Erran zeion gero alha-bari zer hitzeman zian bere eritarzünian eta zer egin zian. Andere Jüliena kolera handi batian jarri zen; joan zen Elizala eta Ama Birjinaren lepho-tik elkhi zian ürheria eta etxerat ekharri. Hantik bi orenen bürian apople-tsia kolpü batek jo zian, eta hirur egünen bürian hil zen, üzten zialarik bere Ama antsia handian, Jinkoak mündü huntan pünitü ondoan haren ürgüllia, ez-zükianez igorri haren arima ürgülliak galdü zütian Aingüriekin.

O Maria, ümilitatiaren miraila, egizü ikhas dezagün zureganik ürgü-lliaren hastiatzen, ümilitatiaren maithatzen eta pratikatzen; eta Jinkoaren dohainez zerbützatzen haren loriatako, eta ez gure ürgülliarene bazkatzeko.

HAMAZORTZIGERREN EGÜNA

Jesüsen eskentzia Tenploan

*Tuam ipsius animam pertransibit gladius.
Zure ziharen bihotza espatak igaranen dü. (Luc. 2. 35).*

Pürifikatzeko edo xahatzeko legiari menpetzia egin zianian, Maria eta Josef abiatü ziren haurraren Jinkoari eskentzera eta erostera. Huna non ordian aitziniala agertzen zaien gizon zahar gürgarri bat, Simeon dei-tzen zena. Egürükitzen zian Salbazale hitzeman, eta Jinkoak ezagützera eman zeion ez-zela hilen hura ikhusi gabe. Espiritü Sainiaki bulkatürik jin zen Tenploala, eta harek argitürik ezagütü zian Mariak besoan zian hau-rra zela Mesias hitzeman, lau mila urthe hartan Jinkotiar gizonak egüri-kitzen ziena. Hüllantü zen, hartü zian bere eskietan haur dibinoa, bere bulharrian errespetüekin tinkatü; eta begiak zelialat altxatürik erran zian: Ützazu orai, Jauna, zure zerbützaria joaitera bakian, zure hitzaren arau-ara; ene begiek ikhusi dienaz gainian mündü güziari igorri düzün Salbazalia, ilhünpetan diren paganoen argitzeko eta Israel zure popüliaren loriatako. Gero Mariaganat ützülik erran zeion: hau dükezü hanitzen galgarri eta Salbagarri Israelen; eta zure ziharen bihotza ere trenkatürik izanen düzü dolozeko ezpata batez.

Hainbestekin agertü zen Anna Profetesa, lauretan hoge eta laur urthe zütiana. Senharra zazpi urtheren bürian galdü zian eta geroztik bizi zen Tenploan, gaiak eta egünak igaraiten zütialarik othoitzetan eta baru-retan. Hau ere Jesús haurraren ikhustian, hasi zen Jinkoari esker emaiten, eta Salbazale jin beharra zela oihüstutzen, Arreroslia egürükitzen zien güzier.

Zelizak gisa hortan agertzen zütian, Mariak bere ümilitatiaren eta praubeziaren pian gordatzen zütian senthagallak. Bena boztü bazeion bihotza, haren seme dibinoaren hola goersten entzütia; garrazki eritü zian, Simeonek aiphatü zeion ezpatak, zoinek haren arima trenkatü behar beitzeikon. Haregatik laidorioek ez-zien haren bihotza hantzen, ez nahi-gaben egürükizia egoisten; Jinkoaren boronthatiari beitzagon bethi, arraerraiten zialarik: hau naizüla, Jauna, zure neskatoa, egin beküt zük ontsa edireiten düzüna.

Mariak bezala har ditzagün bethi Jinkoaganik, hongoak eskeerekin, eta nahigabiak bathiekin. Egün hunetan erran dezagün Mariarekin *Magnificat* anima mea Dominum; eta egün gaiztoetan: Jauna, ziren benedikatü; egin bedi zure boronthatia zelian bezala lürrian; zük beitaikizü zer den hobe ene arimaren Salbamentütako.

Istoria

Zozime erlejius eta aphez Sainiaki, Palestinako desertü batian bathü zian emazte bat bilho xuritüz khorpitzza estalirik; hura zen Santa Maria Egiptakoa; eta Aphez Saintü haren maniari ihardesteko khuntatü zeion bere bizitzea, gisa huntara: Sorthü niz Egiptan, hamabi urthetan ene aita eta amaren gaztigier ihes egiteko joan nintzan Alexandriako hirialat, eta han ene Arima lohian nahasi nian. Egün batez khiristiak joaiten beitziren Jerüsalemerat khürütxe Sainiaren bestaren egitera, haier jüntatü nintzan. Hara heltü ondoan ene lagünekin, elizan nahi izan nintzan sarthü, bena zerbaitek borthan baratü nündian eta auherretan indarkatü nintzan sarthü nahiz. Ordian phensatü nian Jinkoak ene bekhatiegatik ez-nündiala üzten sartzera.

Eliza heipian ikhusi nian Ama Birjinaren imajina bat; erori nintzan haren hoinetara eta erran neion: O Birjina loriusa, Jinkoaren Ama, enüzü digno zureganat ene begien altxatzeko, eta zük eni so egiteko, zü xahütarzüna bera beitzira eta bi oro theiarzün. Bena orhit zite bekhatoen Salbatzera jin dela zureganik sorthü dena; üt nezazü Elizan sartzera eta khürütxe sainiaren adoratzera, zointan zure Seme dibinoak bere odola ixuri beitä eta bizia eman bekhatoen Salbatziagatik. Hitzemaiten dizüt bekhätürük haboro ez egitia eta zük erakutsiren deitazü bidiari jarraikitzia. Borogatü nian Maria Birjinak entzün nündiala; jeiki nintzan, sarthü nekerik gabe elizan; eta han khürütxe Sainiaren hoiñetan belhainkatü, lürra ene nigarrez busti eta ene bekhativen pharkamentia galthatü. Bihotza largatü zeitan; ützüli nintzan Ama Birjinagana, hari eskerren emaitera eta galthatzera zer egin behar nian. Boz batek erran zeitan: abil Jordane ühaitzetik harat. Joan nintzan üjaitz ondoala; hur saintü hartan ükhüzi nintzan, gero sarthü nintzan khantian zen eliza batetan; kofesatü nütian ene bekhatiak eta komünione Sainia errezibitü. Gero igaran nian ühaitza eta desertü huntan sarthü. Berrogei eta zortzi urthe badü heben nizala. Lehen hamazazpi urthetan igurtzi düüt tentazione borthitzak, bena her-

sätzen nintzan ene ihes-lekhiala, ene Ama Maitiari, Maria Birjinari; eta harekin batian garhaitzen nütian debriaren eta aragiaren oldartziak; eta hogei eta hamar urthe badü bakian Jinkoa zerbützatzen düdala. Hil zen ostirale saintü egünian, ostegün saintüz Sen Zozimaren eskütik komünione sainia errezebitü ondoan.

O Maria, mündü huntako hun-gaitzen artian, othoi bekhätü egitetik begira gitzatzü; eta lagünt gitzatzü pazentziarekin hartzen, Jinkoak gure bekhatiegatik igorten deizkün gaztigien.

HEMERETZÜGERREN EGÜNA

Ejiptarat ihes egitia

Surge et fuge in Egyptum.

Jeiki zite eta zoaza Ejiptirat. (Math. 2. 13).

Mündü huntako bizitzia, hun gaitzen aldikatze bat da. Egün ozar-gidünen ondoan jiten dira odeziak; atseginen ondoan atsekabiak. Mariak ükhen zian ikhusteko plazera, bere Seme dibinoa laidatürik eta goretsirik: Zelüko aingüriez, Bethleemeko artzain Jinkotiarrez eta Errege Majez; gero Tenploan Simeon jüstoz eta Anna Profetesaz. Bena hantik laster zer borogü lazgarriak ez-zütian igurtzi! Jinkoaren aingüria agertzen zaio gaiazJosefi, eta erraiten deio: Jaiki zite, har zazü haurra eta haren Ama eta ihes egizü Ejiptarat eta han zaude nik erran artino; ezi Herodes ariko düzü haurraren ediren nahiz haren galerazteko. Negü bihotza zen; hürrün zen Ejipta, bazien berrehün lekua bide editeko, mendiak eta desertiak gainti. Jinkoak ützi ahal zükian familia saintia deskansü Nazarethen eta Herodesen bekhazterria gaiztorik begiratü, gaiztoaren hil erazizte eta beste hanitz anzora. Gü ehiñera ekaririk ginatetik erraldi hoietarik erantzütera. Josefek eta Mariak ezte phensatzen, Jinkoaren maniari behala jarraitziari baizik. Ezte ezagützen biderik, ezte bidaje lüze hortako hazkürririk; bena deusez arranküratü gabe, ezarten zielarik osoki bere konfidantza Jinkoatan, zoinek bestordüz gidatü eta hazi beitzütian Israelitak berrogei urthez, haiek igaran behar zien desertian; badoatza gaiaren erditan. Nahiz ezteikün Eskriptüra Saintiak deus erraiten, ezta düdarik Jinkoaren Aingüriek lagüntü zütia, hazkürria hornitü eta gaitz-bidetak begiratü. Heltü zirenian Ejiptara, Pallade istorienak eta Elizako lehen aitek erraiten deiküie Jinko falsien tenploak ikharatü zirela eta haien muldiak erori.

Familia Saintiak igaran zian Ejiptan zazpi urtheren üngürünia, atzen eta paganoen artian; Josefek bere lanaz eta izerdiaz egüneko ogia ükhen erazten zeielarik. Kharats bazen desterrüzkü ogi hori, ezützen zian Jesüs haurraren presentziak; eta haren lehen elhek ürgeitzen zien Mariaren eta Josefen bihotza, eta alageratzen zütian haien egünak.

Zer nahi agi dakigün nahigabe eta gerthü gaizto, ikhas dezagün Mariaganik ororen hartzen Jinkoaren eskütik gogo hunez; orhitüz gure

Aita zelükoaren manüz oro heltü zaizküla; gure arimaren hunagatik oro igorten deizküla; eta beharordü güzietan prest dela guri heltüra egitera, hartan bermatzen bagira eta hari hersatzen.

Istoria edo gerthaldia

S. Anselmok, S. Gregorik eta beste izkiribizale zahar hanitzek khuntatzen die, Maria eta Josef Ejiptarat ihes zoatzalarik Jesüs Haurraren, erori zirela uhuin saldo baten eskietara. Hauetarik batek, Jesüs haurraren begithartiaren edertarüzünaz joik, erran zian lagüner: Jinkoa jin ahal bale-di lürrialat khorpitz batekin, erran nezake haur hori Jinkoa dela. Uhoi hura deitzen zen Dismas, eta bere aitarekin, uhoi tropa baten gehien zen.

Familia Saintiaren itxurak bihotza hunki beitzeion, sar-erazi zütian bere etxolan, eman zeien jatera eta edatera; eta phausa-erazi ondoan, lagüntü nahi ükhen zütian basa-herri hetarik kanpo, Ejiptako mügetarano. Eta haien üztian erran zeien: Beharordia heltzen bada, orhit ziteie nitzaz eta egin deiziedan hunkiaz; eta heltüra ziek ere egidazie. Mariak eskerrik hunkigarrienak eman zeitzon, eta erran zeion, haren Semiak emanen zeiola hil gabe hunki egin zeienen saria.

Hogei eta hamahirur urthe igaran ziren; arte hortan Dismas uhoiak egin zian gaizki hanitz; gizon-ehaite eta brigandaje izigarriak. Azkenekoz atzemanik izan zen, eta kriminel handienetarik zen bezala, khürützian hiltzera kundenatürik. Alxatü zienian khürütxen gainen bere uhoi lagün batekin; eta bien artian ikusi zianian Jesüs Salbazalia, haren begithartiaren ezitarüzün eta majestate dibinoak orhiterazi zeion, dio Sent Anselmok, bestordoz desertian bathü zian haur ederraren begithartia; eta bere beithan zerbaitek erraiten zeion, hura bera zela eta zelüko Nausia. Uhoi lagünak nausatzen beitzian Jesüs Jüdioekin, erraiten zeiolarik: Krist bahiz, libra hadi ihaur eta gü hirekin; — Dismas, uhoiak mehatehatzen zian eta erran zeion: Eztüka hik Jinkoaren beldürik, hunen ber gartzigian izatez? Gük halere jüstoki egarten diago, gure egitaten phena igurzten beitzü; bena hunek zer gaizki egin dü? — Eta gero Jesüsen ganat begiak itzülirik erran zeion: Jauna, orhit zite nitzaz, zure erresumalat ützüli ziratekianian. Jesüsek ihardetsi zeion: egiaz erraiten deiat, egün enekin izanen hiz pharadüsiän. Zonbait lekhütan haren besta egiten da

Aphirilaren hogeia eta laurian; hari hersatzen dira uhoinetarik eta gaiztoetarik begiratürrik izateko.

O Ama Dibinoa, zer phena, zer borogü Jinkoak igorten ahal deikü zuri igorri deiziena beno garratzagorik; noiz eta manhatü beitzütie negiaren erdian, hürün joaitera, popülü atze eta paganoen artiala? Egizü, zük bezala, Jinkoaren nahiak oro har ditzagün gogo azkar batekin eta konfidantza oso batekin. Othoitzen ere zütügü ardiets diezagüzün zure seme dibinoaganik, gure bekhatien pharkamentia; eta gure hiltzeko menian merezi dezagün haren ahotik entzütia: egün izanen hiz enekin pharadüsian! Halabiz.

HOGEIGERREN EGÜNA

Jesüs galdürrik Jerüsalemén

Jinkoaren Aingüria berriz agertü zeion Josefi Ejiptan eta erran zeion: Jeiki zite, har zazü haurra eta haren Ama eta ützü zite Israel zure herrialat. Phartitü ziren, berriz igaran zütien Arabiako desertiak eta jin ziren Nazaretheko bere etxialat. Han bizi ziren ixilian, itzalian, mündiaz gütietsirik, egüneko ogia bere lanaz irabazten zielarik; eta Jesüs handitzez zoan khorpitz bezala, zühürtarzünez eta graziaz. Urthe oroz bazoatzen Maria eta Josef Jerüsalemerra Bazkoko besten egitera; Jesüsek hamabi urthiak bethe zütianian, eraman zien berekin. Zortzi egün iraiten zien Bazko bestek; ürhentü zirenian abiatü ziren oro bakhoitzak bere herrietarat; Jerüsalemerek Nazarethera bazen hogeia eta zortzi lekua, hirur egünen bidia. Saldoka bazoatzen ber herrietako jentiak, gizonak eta emaztiak berhez. Jerüsalemerek phartitzian, uste zian Mariak Jesüs Josefekin zatekiala, eta Josefek Mariarekin. Arratsen algarganatü ondoan ikhusi zien izidüreakin haurra galdü ziela. Txerkhatü zien auherki askazien eta ezagünen artian; ihurk ez-zian ikhusi. Ützüli ziren esmeriatürrik nigarrez Jerüsalemerrat. Hirur egünez de balde üngüratü ondoan etxiak eta kharrikak, bathü orori galthatzen zielarik: ikhusi düziela gure Jesüs haurra, sarthü ziren Tenploan, einhiak, bihozminak eta nigarrek aurritürrik; bena zer izidüra eta bihotz largatzia ez-zien borogatü, ikhusi zienian bere Seme Jesüs, Dotorren, legeko jakintsien biltzarre handi baten erdian jarririk; haier galtho egiten, haier ihardesten, eta bere jakitatziaz eta bere arropostien zühürtarzünaz oro izitürrik edukitzen! Hüllantü zeion Ama eta erran zeion: Ene semia, zertako hola egin deiküzü? Aitak eta nik esmeriatürrik txerkatzen züntügün. — Ihardetsi zeion Jesüsek: zertako txerkatzen nündüzien? ez-zenakienna behar düdala izan ene Aitaren egitekoak diren lekhian? — Joan ziren gero algarrekin Nazarethera; eta han bizi ziren lanian; mündiaz gütietsirik, praube beitziren; eta Jesüsek Amaren eta Josefén maniak egiten zütian.

O Maria, Jesüsen galtze hori izan düzü zure bihotzarentako ordartiano ükhen zünian zauririk mingarriena; Ejiptarat ihes egitian sofitritü zünian, bena bazünian ürgaizgarri zurekin, zure Seme Dibinoa. Bena oraiko gerthü huntan, seme hura, zure bihotzeko tresor batkoitza, galdü

ükhen düzü eta hirur egünez mingazki nigarstatü eta arranküra handienarekin txerkatü düzü.

O Ama Maitia, begira gitzatzü Jesüsen galtzetik gure faltaz, bekhatü eginez; eta jagoiti hel balekigü zorigaitz hori, egizü phausürrik eztezagün ükhen hura berriz ediren artino; eta harekin baketü artino, egiazko dolümen batekin penitenziazko sakramentialat hüllantüz.

Istoria edo gerthaldia

Jinko hunak nahi ükhen dü begiratü antze berhezi batekin Nazaretheko familia saintiaren etxia. Santa Helenak eraiki erazi zien eliza eder bat eta etxe hura haren barnian hartü. Bena Türkak nausitü ziren hamahirurgerren mentian Palestinako lürrez, eta khiristien elizak egotxi zütien lekhü haboroetan. Nazarethen, Santa Helenak eraiki Eliza erauzirik izan zen; bena haren erdian, Ama Birjinaren etxe txipia xuti beratü zen. — Zeliak ez-zian nahi fedegaben artian ledin, eta Aingüriek eraman zien Dalmazialat Maiatzaren hamarian 1291 gerren urthian; Khiristi zonbaitek ikhusi zien airian, eraisten eta phausatzen Tersatzeko hiri khantian. Alexandre, Tersatzeko aphezküpia eri gaizki zen, ohian hirur urthe hartan. Ama Birjina agertü zeion eta erran: haren Nazaretheko sor etxia ekharririk izan zela haren hiri khantiala, joan ledin ezagütziaren egitera, eta gerthü horren jakilegoaren egiteko osagarria ützültzen zeiola. Jeiki zen berhala aphezküpia, oro etxen eta kanpoan haren sendo ikhustez izierazten zütialarik; eta joan zen jente saldo handi batekin, Maria Birjinak markatü lekhiala, eta han ediren zien etxe txipi bat; hameka metra lüze eta laur metra eta erdi largo; harri althare bat bürü batian khürütxe batekin eta Mariaren imajina Jesüs haurrarekin. Ama Birjinak erran zeion Alexandre aphezküpiari, Altharia Jondone Pethirik eraikirik zela eta imajina zedratze zurez Sen Lükasek eginik. Aphezküpia belhainkatü zen, mürrier errespektüekin pot egin, eskerrak eta othoitzia Mariari eskentü. Gero Dalmaziako Gobernadoria eta Alemaniako Enperadore katolikoa abisatü zütien gerthaldi izigarri horrez. Eta Enperadoriak igorri zian, Tersatzeko Aphezküpüsendotiarekin, laur gizon jakintsü Palestinerat; eta han ikhusi zütien etxiaren fundameneko harriak lüherrasian, Dalmaziako etxiaren ber izariko eta harriak mota bereko; eta khiristia dolü handitan etxe saintia galdüz.

Ama Birjinaren etxia ez-zen hirur urthez baizik egon Dalmazian. Berriz Aingüriek eroan zien Italetara, orai Loretta deitzen den lekhiala, 1295n urthian; Bonifazi VIII gerrena zen Aita Saintü. Manü eman zian miraküllü hori argitürrik izan ledin. Igorri zütian hamasei depütatü jakintsü, lehenik Dalmaziala eta gero Nazarethera, segürtatzera egiazki Maria Birjinaren etxia dela. Orai Eliza ezinago eder den baten erdian, marbre baliusenez üngüratürrik, ikhusten da etxe saintü hura, zointan Maria sorthü beita eta zointan Aingüriak ekharri beitzeion berria izanen zela Salbazaliaren Ama. Paul II gerrenak hasi zian Eliza hura eta Jüles II gerrenak ürhentü. Hamasei Aita saintük aberastü die, eta elizako tresor spiritüalez haborok dohaintü. Ezin khunta ditake han Maria Birjinak egin dütian graziak eta mirakülliak.

HOGEIETABATGERREN EGÜNA

Mariaren bizitzia Nazarethen Jesüekin eta Josefekin

Ebanjelio saintiak erraiten deikü Jesüs bizi izan dela bere amaren eta Josefen manüzpian; eta haren hamabi urthetarik hogeit eta hamar urthetarako ezteiküie libürü saintiek besterik deus erraiten haren egitatez. Irakurten dügü berbera, hasi zenian pheredikatzen eta miraküllü egiten, haren ezagünek zioiela: nontik dü horrek jakitate hori eta photere handi hori? ezta hori zurgin ezagützen dügün hura, Mariaren Semia? Eta hitz hoietarik ikhusten dügü, Istoriak bestalde erakasten deikün bezala, Jesüsek bere bizitzia maiergoan, zurgin, igaran ziala, hogeit eta hamar urthetarako, Mariarekin eta Josefekin; eta Maria Birjina haiekin bizi izan dela lanian, jente aphalen antzora.

Zer erakaspén handia guretako! Jesüs Jinko Semia, mündiaren Kreazalia, Aingürrien eta kreatüra güzien nausia, Mariaren eta Josefén manüzpian bizi, hogeit eta hamar urthez, lanian, eskazerian, mündiaz gütietsirik; eta harekin Maria eta Josef, bere lanaren eta izerdiaren aphalmentü handienian. Eta hurak ziren Zeliaren amurioa, boztarioa eta loria. Jinko Aitak haietan ezarten zütian bere konplasentziak; Aingüriek amiratzén zien haien saintütarzüna, haien berthütén handia, haien arimaren edertarzüna; gizonek aldiz ez deus batzuentako edükitzen zütien. Bizitze aphal, gorde eta eskerniatü hartan, haien bihotzak, haien gogoak eta haien mihiak igorten zien Jinkoaganat amurio, laidorio eta othoitze, Aingürü güzienenak beno baliosago zirenak. Eta berak bere etxano txipian eta bere praubezian, irusago edireiten ziren, Erregiak eta Prinziak bere aberatstarzünén erdian beno; ezpeitzien ez-zienik deus anbizionatzen; elika beitziren osoki bere lanetik egün orozko bizipidiaren ukheitiáz. Irus ziren bihotzeko bakia beitzien, eta hirurak algarrekin bakian eta batarzün perfeitenian bizi beitziren; irus algarrekin izatiáz; hirurak beitziren kreatüarik maithagarrienak, erraitekorik ez-zienak, huntarzünez, ezütiazünez eta ümilitatez bethiak; algarri zerbütü eta plazer egitia baizik txerkatzen ez-zienak. Hola egünak igaraiten zütien ezteki, gogoa eta bihotza bethi Jinkoarekin bere lanaren artian; hartzen zütielarik egün oroz orenak, Jinkoaren othoitzeko, irakurtze saintü baten egiteko eta elhesta zelütiar zonbaitez algarren sütatzeko.

Jesüs, Maria eta Josef, oh zoinen ezteki, igaran litakian gure egünak, ziek bezala bizi baginte, Jinkoaren grazian, algarrekin bakian eta batarzün hunian, gure estatiáz kudent; anbizionerik gabe, Zeliaren irabaztiáz besterik!

Istoria edo gerthaldia

Karmela da mendi bat, Jerüsalemerek bi egüen bidian eta Nazaretherik bost lekoatan. Han bizi izan den Elia Profeta handia, eta haren ondotik Elise haren dizipülü maitia, eta beste hanitz gizon Jinkotiar, othoizetan, penitentzian, Salbazale hitzemanaren haidürü. Jinkoak emaiten zeitzen gizon saintü haier argi eta photere handiak, berheziki geroaren jakitia. Jesü-Krist, bere misionia konplütirik, igain zenian zelietarat eta Espiritü Saintia igorri zianian bere Apostolier, Karmeleko Profetak izan ziren lehen Khiristietarik, eta errana da, haiek bere Karmeleko mendian eraiki ziela lehen eliza Maria Birjinaren uhuretan orano lürrian bizi zelarik; hartakoz ere deithürük dira Karmesak Mariaren Anaiak, eta izan dira lege berriko lehen Erlejusak. Kroisaden denboran, jin ziren Europarat; Sen Luis erregiak erakharri zütian Franziarat eta eman zeien Komentü bat Parisen. Angleterrerat ere joan ziren, eta han Maria Birjinak erran zeion ermithain bizi zen gizon Saintü bati, jünta ledin Karmelita erlejus haier. Emethain hura deitzen zen Simon Stock. Nola hanitzek ezpeitzien nahi, Karmesen ordre hori European jar ledin, Simonek sügar handirekin galthatzen zian Maria Birjinari hel lekien eta eman liezen maite zütielako marka bat. Ama Birjina agertü zeion ordüko Aita Saintiari, Innocent III gerrenari, eta gomendatü zeitzon Karmesak bere haur berheziki bezala. Gero agertü zeion Simoni berari eta eman zeion Eskapilarioa, erraiten zeiolarik nahi ziala Karmelita güziek ekhar lezen; hura izanen zela haiekin egiten zian adiskidegoa berhezieren siñalia eta bahia; eta saio hura ekharten zienak begiratüren zütiala heriotze gaiztotik, ifernüko sü eternaletik; eta mündü huntan galbide hanitzetarik. Ber grazia hitzeman dütü gero khiristi fidel güzier, saio edo eskapila hori txipitürük debozionerekin ekharriko diener. Hanitz gisatoko miraküllüz Jinkoak boroga-erazi dü hitzemaite hoién egia; Elizak aprobatü dü debozione balius hori eta hanitz indüljenziáz aberastü.

Jesüs, Maria eta Josef, eman izagüzie bakian eta batarzün hunian bizitzeko grazia, gure etxekoekin, gure askaziekin eta Khiristi lagün güziekin!

HOGEI ETA BIGERREN EGÜNA

Maria Kanako ezteietan

Ebanjelio Saintian irakurten dugu, ezteiak egiten zirela Kana Galileako hiri batetan; eta familia Jinkotiar beitzen eta arauz ere askazi, Maria Birjina Jesusekin eta haren dizipuliekin eztei hetara joan zela. Apairia ürhentü gabe ardoa jin zen eskaztera; hori nabarütü zian Mariak, eta ikhususik ahalke handitan khausitzera zoatzala espusak eta haien etxe-koak, hüllantü zen bere semiagana eta erran zeitzon hitz horik berak: ez-tzie ardurik. — Jesüsek ikhusi zian bere amak nahi ziala, harek eman lie-zen ardu, miraküllü baten egitez; eta lehenik iraxi bezala zian ihardestez: zer da zure eta ene artian? ene orena ezta orano heltü. — Erran bazeion bezala: Ama, zure nahiak oro egin zitit oraidrano, zure seme legian; orai miraküllü bat galthatzen deitazü; bena miraküllü egiteko photeria ez-tit zureganik, bena bai ene Aita zelükoaganik, eta ez-tüzü orano heltü harek markatü dian miraküllü egiteko thenoria. Idüri zian ihardeste horrez Jesüsek ezagüterazten zeiola Amari, harek galthatzen ziana ez-zaitkeiala egin. Amak aldiz ikhusi zian prest zela harek nahi zianaren egitera, ezi erran zeien zerbützarier, egin litzen Jesüsek emanen zeitzen maniak; eta sei unti handitako hura, Jesüsek ardurara khanbiatü zian. Miraküllü horren egitez bere amaren galthoala, eta hari egin zian ihardestiaz, Jesüsek erakusten deikü zionbat handi den Ama Birjinak dian photeria. Ez-zen haltü orano Jinko Aitak markatü thenoria miraküllü egiteko; Jinko bezala zian Jesüsek miraküllü egiteko photeria; eta Jinkotarzüna ez-peit-zian Mariaganik, ez-zen Jinkozko egitekoetan Mariaren manüzpian. Halerik ere erakusteko mente güzier ez-tiala deus arrafüsätzen ahal bere amari, galthoa egin deiolakoz, aitzinatzen dü miraküllien hasteko thenoria eta khanbiatzen dü hura ardu hobeni-ala.

Orhit gitian arren ezinago handi dela Mariaren photeria Jesüsen bihotzen gainen; hersa gakitzen gure beharrüne güzietan konfidantza handienarekin, eta gure arimaren aitziko ez-tiren ber, segur izan gitian haren bidez ardietsiren dü-tügüla gure galthoak.

O Maria, Jinkoaren aitzinian zure galthoak orophoteretsü dü-tüzü; ikhusten düzü zionbat handi eta hanitz diren gure beharrüniak eta gure flakeziak; errozü zure Seme Dibinoari, *vinum non habent*, ez-tizie arduik,

eztizie indarrrik, ez-tizie agoñürrik; hel zakitze eror ez-titizn eta zure grazia gal ez-tezen.

Gerthaldia edo istoria

1834, soldado zahar bat bazen Angulemako hirian. Bizitze sinheste gabe eta barreiat bat eramanik animal bat bezala bizi zen; eta minez hartü-rik beitzian khorpitz, bere büria eho nahi ükhen zian. Ixilik bere gei gaiz-toaren konplitzeko, phozu azkar bat iretsi zian, eta harek sütan ezari zeion barnia. Elkhi zen etxerik behar ziala ospitalian sartzia galthatü; bena idü-ritü zeion norbaitek besotik hartzen ziala eta erraiten zeiola: Abil sen Pieerako elizala eta han kofesa hadi. Phusatürrik bezala joaiten da eta galt-hatzen dü jaun Erretora; arristiriko hirur orenak ziren, eta Erretora joa-nik zen kofesatzez akhitürrik, baruraren haustera; ezi gorozema zen. Jakinik presatürrik zela galthazalia, joaiten da elizala, eta entzütan dü sol-dado zaharra. Jakin dianian phozu iretsi diala, erraiten deio aphezak, behar deiola permetitü medezi bati erraitia zer egin dian, kontrephozu eman diezon. Onhesten dü, bena bere kofesioa ürhentü dükianian. Aphezak ikhusi ondoan zer sendimentüekin egin dian kofesioa erraiten deio: adiskidia, zure bizian behar ükhen düzü fidel izan Jinkoaren edo Ama Birjinaren ert-zian zionbait debozioneren egitera. — Jauna ez-tit batere egin; othoitziak ützi zitit ahaztera, eta sinheste gabe bizi izan nüzü. Amaganik ükhen nian gomendü bat, soldado phartitzian, hura dit bera begiratü. — Eta zer zen gomendü hura? — Eman zitazün Ama Birjinaren Eskapilario bat eta erran zitazün, begira nezan bizi nintzano; eta bulharra zabaltürrik erakutsi zeion. — Erran zeion aphezak; Jinkoari eta Maria Birjinari eskerrak emetzü, Eskapilario horri zor dükezü zure salbamentia. — Gero medeziagana lagüntü zian, eta hunek jakin zianian zer phozu iretsi zian, erran zeion: behar züntian phozu horrek bi ore-netan barnen eho, miraküllü bat düzü orano bizi ziren; hil zen dolümenez-ko eta khiristarzünezko sendimentü hobenetan.

HOGEI ETA HIRURGERREN EGÜNA

Maria Birjina, Jesü-Kristen bizitze publikoan

Jesüs, Jinko Salbazalia, egon zen hogeia eta hamar urthe ixiltarzünian, lanian eta itzalian, Nazaretheko herri txipian, Maria bere Amarekin eta Josefekin. Heltü zenian thenoria mündiari bere Jinkotarzünen erakusteko, ützi zian bere Ama maitia; joan zen lehenik desertialat berrogei egünen igaraitera othoitzian, barurian eta penitentzian; eta gero agertü zen eta hasi pheredikatzen egündano ikhushi ez-zien indar eta gehiengoarekin. Ber denboran bere hitzak azkartzen zütian miraküllü süerte güzien egitez: ütsier emaiten zian bista; mintzoa mütier, entzütia gorror; mainkhiak eta herbalak ebil erazten zütian eta hilak phitzerazten. — Eta ordian, Jesüsen ondoan Jüdeako popülia oihüz eta laidorioz zebilan denboran, Maria bera zegoan bere Nazaretheko etxanoan, ohi bezala gorderik, bere lanaz bizitzen ümiltarzünian eta ixilian. Behin irakurten dügü Ebanjelio Saintian, Ama joan zeiola ikhustera, jente ozte handi batez üngüratürük pheredikatzen ari zelarik. Norbaitek erran zeion Jesüsi: zure Ama eta askazi elibat hor daudetzü kanpoan, zuri mintzatü nahiz. — Eta ihardetsi zian: haren Ama, haren anaia eta arreba zirela, haren Aita zelükoaren boronthatiaren egiliak; erran balü bezala: ene askazigoa natürälaz mintzo zizaitzaie; bena jakin ezazie askazigoa baliusago bat enekin badükilala nork ere egiten beitü ene Aita Zelükoaren boronthatia. — Ber gaiza erran zian beste behin, emazte batek, haren entzütez loriatürük, oihü egin beitzian: dohatsü Sabela zü ekharri zütiana, eta dohatsü bulharrak zük egoski düttüzünak! Ihardetsi zian Jesüsek: hanitzez dohatsiago Jinkoaren hitza entzüten dienak eta hura begiratzen. Ihardeste hoiiez Jesü-Kristek erakusten deikü, natüralki haren Ama izatia beno, handiago dela haren graziak Khiristiari emaiten dian askazigoa; eta Maria dohatsiago dela Jinkoa fideliki zerbützatüz eta bihotz oroz maithatüz, eziez Salbazaliaren Ama izanez.

Gabriel Arkanjeliak erran zeonian Jinko Salbazaliaren Ama izanen zela: ihardetsi zian: Jaunaren neskatoa niz, egin bekit Jinkoak nahi diana. — Jinkoak erretiratü zeonian Josef bere lagüna, erran zian: egin bedi Jinkoaren boronthate saintia. — Bere Seme Dibinoak bera etxen ützi zian Ebanjelioaren erakastera joateko, erran zian: egin bedi Jinkoaren boronthatia! Eta egon zen itzalian eta bakhartarzünian, Jesüsen Pasionia hel artino, bethi Jinkoaren boronthatiaren egiten. O Maria, egizü ikhas

dezagün zureganik, zer nahi gertha dakigün gure bizitzian, hun edo gaizto, Jinkoaren eskiaren adoratzan eta erraiten: gure Aita zira, zük badakizü zer den hoberenik guretako, zure boronthate Saintia egin bedi.

Istoria edo gerthaldia

Thebaidako ermithain bat phartitü zen bere desertütik, nahiz ikhushi nolako ziren Jinkoaren egitatiak gizonen eretzian. Bidian doalarik batzen dü gizon gazte itxüra hon bat, eta hunek eskentzen deio haren algüntzia; ermithainak gogotik onhesten dü haren eskenia. Lehen gaian lothü ziren beste ermithain baten etxanoan; eta hantik elkhitzian ikhushi zian ermithainak bere lagüna zilhar gathüllü baten sakolan sartzen. Bigerren gaia igaraiten die komentü batetan, eta gaierditan komentari sü emaiten dü gizon gaztiak; jentia oro jaikerazten tü eta bera ezkapatzen da bere lagünaekin; — hirurgerren gaia igaraiten die gizon aberats abarizius baten etxen, eta hantik phartitzian gizon gaztiak, ostatü emaile aberatsari eskerren erakusteko, emaiten deio bezperako ermithainari ebatsi zian zilhar gathüllia. Laurgerren gaia igaraiten die gizon Jinkotiar hon baten etxen; eta phartitzian, harek emaiten deie bere seme bakhoitza haien bide honian ezarteko. Zübü batetara heltü direnian, gizon gaztiak phusatzen dü haurra hurialat eta itho erazten dü. Ordian Ermethaina gaiztürük jarten zaio eta erraiten deio: hi debria hiz, hürrünt adi eneganik. — Ihardesten deio gizon gaztiak: ez, enüzü debria bena bai Jinkoaren Aingüria; harek igorri nizü zure desinganatzera, ezpeitütüzü behinere ziharek Jinkoaren egitatiak untsa ezagütüren. Haren manüz eta gizonen arimen hunagatik egin ditit zük gaizki ikhushiak oro.

Hartü diot zilhar gathüllia ermitahinari, gaiza txar hari sobera estatü beitzen arimaren damütan. Erre dit erlejusen komentia, aberatsegi izanez laxatzen beitziren, eta orai praubezian erlejusago izanen beitura. Eman dit zilhar gathüllia phakütako, gizon aberats abarizius hari, ezpeitü guri egin zerbütziaren beste phakürük ükhenen, abariziak ifernalat eramanen beitü. — Itho erazi dit gizon Jinkotiar haren seme bakhoitza, hari sobera estekatü beitzen; nahi beitzian izan ledin aberats eta uhurez üngüratürük, eta hola bere semia eternitatekoz galdüren beitzian eta bai bere büria ere. Ikhusten düzü gizonen ardüra gaizki uste dütienak, Jinkoak ontsa egiten dütiela eta haren egitatek eztiela behar gizonen jüjatürük izan. — Hori erran eta ezabatü zen Aingüria; ermithaina belhainkatü zen, Jinkoari eskerrak eman eta ümilki ützüli bere desertialat.

HOGEI ETA LAURGERREN EGÜNA

Jesüs gaizki erabilirik, saldürik eta bere dizipüliez ükhatürik

Mariak entzüten zütian boztarioekin Jesüsen miraküllien eta pheredikien berriak, popüliaganik ükheiten zütian laidorioak eta ohoriak; berheziki nola Erramü egünian izan zen trionfan errezebitürik Jerüsalem. Bena ez-zien ützen osoki bere bihotza boztarioari; beitzakian bazütiala isterbegiak, bekhaitzak eta etsai handiak; eta haiek sofri erazi eta hil erazi behar ziela.

Eta ere Erramü ondoko hirurgerren egünian, Jüdasek saldü zian hogeï eta hamar diharü phezentako; Olibetako baratzian izan zen atzemanik eta estekatürik gaizkigile bat bezala; eta bere Apostoliak izitürik ihesi joan ziren, etsaien eskietan ützen zielarik.

Phetiri hürrüntik jarraiki zeion, bena etsaien mithil eta neskato elibatek galthatürik, ez-zenez hura Jesüsen dizipülietarik, hiruretan ükhatü zian eta erran ez-ziala ezagützen. Anna et Kaifa Aphez handien etxian igurtzi zütian laido, nausa eta goitzarren ümiliagarrienak. Pilatüsek azoterazi zian, elhorriz, khoroatürik popüliari eralutsi; eta popüliak, aitzineko igantian trionfan Jerüsalem errezebitü zianak, oihüz galthatü zian, Krüzifika lezen eta hil erazi. — Pilatüsek kondenatü zian, eta etsaiek Khürütziak kargatürik eraman zien Kalbarioko mendiala. Ordian agertü zen haren Ama dibinoa, pharte hartzeko haren ümiliazionetan eta haren sofrimentü izigarrietan. Joan zeion aitziniala Kalbarioko bidian eta Jerüsalemeko emazte sainta zonbaitekin jarraiki zeion mendi thinialano.

Amira dezagün Ama Birjinaren egitatia; Bere Seme dibinoa popüliez laidatürik, goretsirik den denboran, gorderik egoiten da; eztoa, haren ama bezala, Semiaren mirakülliez, pheredikü ederrez eta laidoriez boztera eta fekitazione errezebitzera; ordian itzalian dago; ezta aiphatürik, ezta ezagütürik, eskerniatürik, gaizki erabilirik, eta hiltzera kondenatürik denian gaizkigile handien bat bezala, ordian agertzen da, ordian bere büria erakusten dü, haren goitzarretan pharte hartzera lehiatzen da.

O Maria, zonbat zureez bestelako diren gure egitatiak! gü bozten gitizie ohoriek eta laidoriek eta haien ondoan gogotik bagoatzü; — lotsa gütüzü ümiliazionen eta sofrikerien, eta haier ahalaz ihesi egiten dizügü.

Ikhas dezagün zureganik Jesüsen khürütziaren maithatzen eta kharreiatzen; merezi dezagün harekin eta zurekin lorifikatürik izatia zelian!

Istoria edo gerthaldia

Jinkoak laidatü dü Maria, Profetez erran dianian: Zü osoki eder zira eta eztüzü zütan thunarik; laidatü dü eta goretsi Gabriel Arkanjeliaren ahoz, hunek erran deionian; salütatzen zütük graziaz betherik zirena; Jinkoa zurekin düzü, benedikatia zira emazte güzien artian. Jinkoak Eskritüra Saintian gisa hortan altxatzen dü Maria; eta gaiza izigarria! Heretikoek Eskritüra saintia handiesten die, eta halerik ere Mariaren eretzeko bethi orok ükhen die debrüzko aiherküde bat; horrek berak markatzen beitä satanen direla. Roussel Oloronko Aphezküpü Protestantak, Biarno phozoatü ondoan, nahi ükhen zian Züberua ere protestantü. Jin zen Maulera; Ama Birjinaren eta saintien ohoratzia eta othoitzia gaizki zela erakasten hasi zen. Gure burhasoak gaiztü ziren erakaspén hoién entzütüari; eta musde Maitiak, aiskora khaldüz egotxi zian Aphezküpü heretikoaren pheredikagia. Erdi hilik eroan zien Roussel Oloronerat; eta hantik laster hil izan zen. Gure üskal herriak bethi jarraiki dü Maria Birjinaren eta Saintien ohoratzia, Biarnon, Betharrameko eta Sarrantzeko Ama Birjinaren elizak heretikoek egoisten eta erratzen zütien denboran. Rousselen ondoan *Claude Regín* izan zen Oloronko Aphezküpü ezaririk; bena Protestantak nausitü beitziren Biarnon, Claude Reginek behar ükhen zian ezkapü Maulerat bere Kalunjekin. Han egon ondoan hogeï bat urthez, joan zen Vendomako komentialat, eta han saintüki hil izan zen. Denbora hetan Üskaldünek armak hartürik, bere odolaren eta biziaren khostüz bere fedia Protestanten kontre defendatü zien. Jinkoak erakutsi zian zonbat onhetsi zian Pierra Maitiaren egitatia; gero haren semia Oloronko Aphezküpü egin beitzian eta erreljione katolikoaren arraerakizale Biarnon; haren ondotik orano, beste bi Pierra Maitiaren arraseme izan dira Oloronko Aphezküpü.

Euskaldünak, Jinkoaren aitzinian ikhus dezagün batügünez gure bihotzetan gure aitek zütien fedezko sendimentiak eta Errekijioniaren amurioa; eta ikhusten badügü hoztürik direla gütan sendimentü hurak, galtha dezogün Mariari azkar ditzan eta bero ditzan; eta ezkitzan ützi beste hanitz bezala laxükieriaz eta ezaxolkieriaz fedari ükho egitera eta ari-men galtzera.

O Maria gure Ama Maitia, fidel egon nahi gütüzü gü ere, gure lehe-
neko Aitak bezala, zure Seme Dibinoari eta zure Debozioniari; egizü,
zure othoitzen medioz, egon gitian bethi Khiristi hun eta holatan egiaz-
ko Üskaldün. Amen.

HOGEIETABOSTEGERRREN EGÜNA

Maria Khürütziaren hoinetan

Venite et videte si est dolor sicut dolor meus.

Hüllant ziteie eta ikhus azie badenez

dolorerik enia bezalakorik. (Jerem. thr. 1. 12)

Ezta amarik bere semia maite ükhen dianik, Maria Birjinak Jesüs bere Seme dibinoa maite ükhen dian bezala; ezpeita semerik Jesüs bezain hunik, Jesüs bezain maithagarririk eta perfektik, ez eta amarik Birjina Maria bezain bihotzberarik. Eta Ama harek ikhusi dü bere Semia, bere büria beno maitiogo diana, gizonen salbatzera jin zen Jinko Seme, haren sabelian gizon eгина; ikhusi dü khürützian hedatürük; eta han, haren eskiak eta zankhoak itze handi batzüz krüdelki zilatürük. Ikhusi dü khürützen gainen, itze hetarik xilinxan, haren khorpitzia altxatürük zeliaren eta lürraren artian. Ama bihotzbera harek senditü dütü bihotzian bere Seme Dibinoak khorpitzian sifritü dütian oiñhaze güziak; aski handi beiziratekian haren milatan hilerazteko. Haren bihotza ürratürük zen, xehekatürük, marrüskatürük; bena nahi zian sofritü; nahi zen jüntatü bere Seme Salbazaliari; harekin eskentü nahi zen bitima bezala Jinko Aita zelükoari, gure bekhatien arraparatzeko, guri zelüko gloriala heltziaren merezitzeko. Eta holan gure arrostia harek ere merezitü dü kreatürak merezitzen ahal dian bezainbat; eta hartakoz ere deithürük da gizon-kentiaren Arrerosliaren khidia edo arrerosle-lagüna, (corredemptrix). Hartakoz ere bere Semiak ordian eman zeikün Amatzat; harekin han bizitze berriala, bizitze bethierekoala sorthü beikütü. Dolore gabe sorthü zian Jinko Salbazalia; bena gützaz, gü bekhatiorak beikinen, gützaz amatü da dolore handienen sofritez. — Geroztik, o Maria Birjina, deitzen ahal zütügü gure Ama, zure Semiak erran beiteizü, Jondane Johaneren personan, gü oro erakusten gintzeitülarik: horra zure semia; eta guri: horra zure Ama.

Arren Ama zütügü, o Maria Birjina; bena dolozeko haurrak gütüzü, sofrimentü handienetan gützaz amatü beitzira. O Maria, othoi, egon zite gure Ama, eta hortako egizü egon gitian gü bethi zure haur. Zure haur egonen gütüzü, bekhatiari ihes egitez; — bekhatiak khentzen beiteikü Jinkoaren haur kalitatia eta debriaren haur egiten beikütü. Arren, o Ama maitia, begira gitzatzü bekhatialat arraerortzetik; egon gitian bethi

Jinkoaren haur eta zure haur; eta dei ahal zitzagün bethi: gure Ama maitia; eta zük zure aldetik, dei ahal gitzatzün: ene haur maitiak.

Istoria edo gerthaldia

Maria Birjina gure Ama da, eta egün oroz erakusten dü zonbat handi den haren amurioa, khristi fidel haren haurren eretzian. Maria Birjinaren zerbützari eta maithazale handienetarik izan da Alphonsa Rodriguez dohatsia, Jesuiten konpañakoa. Ezpeitzian ükhen hatsarretik eskola handirik, lanetako frera edo aneietarik zen, eta lüzaz bortha zaingoa egin zian. Hanitz maite zian Maria eta Arrosarioaren üngüratzia zen haren siratsik handiena. Maria Birjina hanitz aldiz agertü zeion sokhorritzera eta konsolatzera. Demonioak haren bekhaitz beitziren, eta Jinkoak üzten beitütü zombait aldiz bere zerbützari handienen garrazki therritatzera, egün batez eskaler bat behera arthiki zien; oihü egin zian Maria Birjinari eta ez-zian batere minik hartü. — Bestaldi batez gogoan ezari zeion debriak, egün batez bide xüxena ützi ziala eta izanen zela bethikoz damnatürik. Lotseria handi batek hartü zian, eta ez-ziokian irax bere gogotik damnatürik izan behar zialako phensamentia. Bena bere etsimentü lazgarrian oihü egin zeion Mariari: O Maria, o Ama Maitia, othoi, hel zakitzat! Maria agertü zeion, argi eder batez üngüratürik eta erran zeion: heben nük, Alphonsa, ene semia, eta eztük deusen lotsarik ükhen behar, ni hirekin naikeiano. — Eta hainbesterekin izidürak oro ohiltü ziren haren gogotik eta bake handi bat haren bihotzian sarthü zen.

Beste egün batez arima tristeziak eta erreusdüra handi batez betherik, egotxirik eta ezintürik beitzagon, Demonioak erran zeion: non dük orai, hire Maria? bena hainbesterekin argi handi batek bethe zian haren khanbara, eta demonioak eta Alfonsaren tristürak algarrekin ezabatü ziren.

Zahartürik zen eta bere Aitzindariak igorri zian egün batez, hürrün eta lekhü gora batetan zen gaztelü batetara. Ezin heltüz izerdi oro hur zen; eta ezinago nekez zebilan. Jin zeion Maria; txukatü zeitzon bere izerdiak ama batek bere seme maitiari bezala; eta memento hartarik, bere zankhoak azkartürik eta zalhetürik ediren zütian; eta ehiki ürhentü zian bere bidajia.

Behin bere debozioniaren berotarzünian Alfonsak erran zeion Maria Birjinari: bazakit, o Ama hona, maite naizüla; bena uste dit nik zü maiye

zütüdan, zük ni maite naizün beno haboro; — Maria Birjinak ihardetsi nahi ükhen zeion eta erran: Alfonsa, ene semia, jakin ezak hik enetako duian amurioa, nik hiretako düdanari konparatürik, eztala hur txorta bat beno haboro itxasoaren althian.

HOGEI ETA SEIGERREN EGÜNA

Maria Jesüsen hiletarik phiztian

Maria xütik egon zen khürütziaren hoinetan hirur orenez, Jesüsen agonia güzian; eskentzen zütian Jinko Aitari bere Semiarekin haren sofriementiak gure arrerostiaren sari; eta Bitima handi haren imolazionian, bere agin ahal oroz, sartzen zen Jinkoa Aitaren eta bere Seme dibinoaren sendimetietan; eta harek ere eskentzen zian bere Semia jüstizia eternalari, hil ledin guri bititze eternalaren ardiesteko. — Eraitsi zienian khürützetik haren khorpitz hila, hartü zian bere alzoan, txukatü zütian haren zauri izigarriak; lagüntü zian hobilala; eta hobia zerratü zienian, erretiratü zen Jerüsalemén hartü zian khanbaralat. Han igaran zian neskan-egüna othoitzian; gogoan igaraiten zütialarik bere Semiari sofri erazi zeitzen thormentiak eta goitzarrenak; bena ere sinheste oso batekin egürükitzen zialarik haren arraphiztia. Ezi beste güziek galdü zielarik esperantza eta fedia, Mariak begiratü zütian. Hartakoz ere hari konsekratürük da neskan-egüna, haren beithan baizik egün hartan ezpeitzen bizi egon fedia.

Nahibada ezian Ebanjelioak aiphatzen Jesüs arraphiztiaren agertzia Mariari; Elizaren sinhestia izan da bethiere, lehen-lehenik, hiletarik phiztü zen bezain sarri, Jesüs agertü zeiola bere Amari. Ainikere sori zen ezinago, izan ledin hura lehenik haren phiztürük ikhustiaz konsolatürük, harek beitzian orotangainti pharte hartü haren pasioneko eta hiltzeko phena garratzetan.

Oh, zoinen handi izan zen Ama Santa haren boztarioa, ikhusi zianen bere Seme Dibinoa bizirik eta arraphiztiaren dohain ederrerez üngüratürük. Zonbat ere erdiragarri izan beitzen Ama eta Seme haien batzia Kalbarioko mendian, hanbat bozgarri izan zen ordian Amaren eta Semiaren besarkatzia. Ihurk eztitzake erran ez asma haien bihotzeko sendimentiak, ez haien elhen gozoa eta eztitarzüna. Itxasoa bezain handi izan zen Mariaren bihozterriaren kharasdüra, ostirale egünian; itxasoa bezain handi ere izan zen ordian haren boztarioaren eztitarzüna eta hedadüra.

Alagera gitian Ama Dibino haren alagrantziaz; haren haur bezala pharte har dezagün haren boztarioan; eta güdzia dezagün Semiarekin eta Amarekin zelian, haien eta saintien boztario eternalen gozatzia.

Istoria edo gerthaldia

Seigerren mentian, bostehün eta laur hoge eta hamargerren urthian, Erromako hiria izan zen üzürri izigarri batez desolatürük; jentiak hilzen ziren bidetan zebitzalarik. Pelajio Aita Saintia ere eritarzün harek eraman zian. Haren ordari, Sen Gregori handia izan zen Elizaren gehien ezaririk. Üzürria bethi handitzez beitzoan eta lotsatürük beitziren jentiak, orok hiriarekin ehortzi behar zela, Sen Gregorik menhatü zütian, komentieta-ko Erlejius eta Serorak, gizonak eta emaztiak, txipiak eta handiak, oro hersa litian Maria Birjinari, eta güziek pharte har lezen prosesionen handi batetan Santa Maria Handiaren elizatik, Jondane Pethiriren elizalano. Aita Saintia bera prosesionaren bürü jarri zen, eta aitzinian ekhar erazi zian Sen Lükasek egin Ama Birjinaren imajina, Santa Maria Handiaren elizan begiratzeten dena.

Jinkoak entzün zütian Aita Saintiaren eta popülü desolatü haren othoiak. Prozesionia hüllantzen zelarik Jondane Pethiriren elizalat, Tibre ühaitzaren zübü bürian beita gaztelü handi bat, lehen *Adrien* enperadoriaren gaztelia deitzen zena; entzün zütien haren aldetik Aingüriak khantatzen: *Regina caeli laetare, Alleluia.* — *Quia quem meruisti laetare, Alleluia.* — *Resurrexit sicut dixit, Alleluia.* — Zelüko erregina, alagera zite; Alleluia; — zük ekharri düzün Semia, Alleluia — hiletarik phiztü beita erran dian bezala, Alleluia. — Eta Sen Gregori Aita Saintiak ihardetsi zian. — *Ora pro nobis Deum, Alleluia.* — Othoi ezazü Jinkoa gure gatik; Boz gitian, Alleluia.

Üzürria baratü zen ordü berian; eta hori beitzen apherilaren hoge eta bosta, Sen Marken egüna, geroztik Erromako eliza güzietako aphezek eta Errelijusek arregiten die prosesionen bera Santa Maria Handiaren elizatik Jondane Pethiriren elizala, ber egünian. Eta gerostik ere khantatzen da *Regina Caeli laetare* Bazko denboran. Ordütik ere Adrienen gaztelü hura deithürük da *Aingüriaren gaztelia*; ikhusi beitzen ordian Aingürü bat gaztelü gainian ezpataren furrebian sartzen, markatzeko ürhentü zela Jinkoaren gaztiglia.

Erregina photeretsia, üzürri gaiztoetarik begira gitzatzü; bena lehenik egizü eztitzagün merezi gure gaizki eginez.

HOGEI ETA ZAZPIGERREN EGÜNA

Maria Jesüsen zeliatarat igatian

Mariak lagüntü zian Jesüs Olibetako mendi thiniala, apostoliekin eta hari jarraiki ziren beste dizipuliekin. Han entzün zütian Salbazaliaren azken hitzak eta hartü zütian haren azken beneditzioniak; eta gero ikhusi zian zeliatarat altxatzen. — Badoa Semia eta üzten dü bere ama maitia lürrian. — Zertako eztü berekin eramaiten? Eztia zelia merezitü? Ez-tia lürrian aski sofritü? hainbeste bihotzminen ondoan, behar dia igurtzi orano Semiaganik berhezirik, lür triste huntan desterratü egoiteko bihotzmina? Ezagützen dü Jesüsek bere Amaren berthütiaren handia; badaki zonbat sakrifizio hori balia eraziko dian Jinkoaren loriatako, bere mereziementien hanizteko, eta fededün güzien ekhoizpenetako. Badaki zonbat haren ikhustiak eta entzütiak ürgaitziren dütian Apostoliak, eta beraren haboro ez ükheitiiaz konsolatüren. — Ezta behatzen, Semia Amari josten dian amuriaren botzari; eta üzten dü Maria lürrian, ez zonbait egünez edo hilabetez, bena hogeï eta lau urthez!!

Maria, üt z baledi Jesüsenganat eramaiten dian amorioaren borthiztarzünari, ethen litake berhala haren arimaren eta khorpitzaren lotkarriak eta hegaltia leite haren arima Jesüsen ondotik zelialat. Bena bada haren beithan zerbait orano azkaragorik Jesüsi eretxekitzen dian amorioa beno. — Hura da Jinkoaren boronthatiaren egin nahia, hari menpetürük osoki egoitia eta bere nahikünte güzier ükho egitia. Hortakoz aski da harentako jakitia nahi diala Jinkoak egon dadin orano lürrian, erraiteko gogotik: hau naizüla, Jauna, zure neskatoa, egin bedi nitan zük nahi düzüna; nik eztizüt beste nahirik zure boronthatiaren egitia baizik. Hola egürükitzen dü emetazün eta bathi handienarekin, hel dadin Jinkoak bere detse saintietan markatü thenoria mündü hiragarri hunen üzteko eta joaiteko bere Semiaren saihetsian, haren beraren dohatsütarzünian pharte hartzera.

O Maria ikhas dezagün zure ganik mündü huntako nahigaben egarren; eta heben maiteenek güntükieneganik separtzen, orhittüz zelian edirenen dütügüla hebentik galdü dütügünak, eta hekilan gozatüren dütügüla Jinkoak bere zerbützarientzat zelian adelatü dütian bethiereko siratsak. — Bena konfidantza horren ükheiteko egigüzü, o Maria, bizi gitian zü bezala, bihotzez berhezirik lür huntako gaiza igarankoretarik; eta

Jinkoaren boronthatiaren ahalaz fidelki egitez, gure aihok eta hasperenak, zuriak bezala, thaigabe igain ditian zelialat.

Istoria edo gerthaldia

Sen Bernardin Sienakoak khuntatzen dü Franziaiko Aitonenseme bat joan zela, zerbützari leial eta jinkotiar bat lagün hartürük, Jerüsalemara eta üngürürtako lür saintietara. Bisitatü zian Bethleeme, belhainkatü zen Jesüs Jinko Semia sorthü zen barrükian, hanko lürriari pot egin zian. Gero joan zen Nazarethera, han hogeï eta hamar urthez Mariarekin eta Josefekin Jesüsek oküpatü lekhia eta etxia ikhusi zütian eta ohoratü. Üngüratü zütian Salbazaliak iruski, eta bere presentziaz santifikatü lekhia. — Ükhüzi zen Jordaneko ühaitzian zointan izan beitzen Jondane Johane batheiatürük. — Üngüratü zian desertia zointan berrogeï egünez barur egon beitzen. Ikhusi zian Hebron, non santifikatü beitzian Jondane Johane bere amaren sabelian. — Ikhusi zian Bethania, Maria Madalenaren, Martharen eta Lazaro arraphiztiaren jauregia. — Igain zen Taborreko mendi thiniala non bere Jinkotartzünaren gloria erakusti beitzian Phetiriri, Jakoberi eta Johaner. — Gero üngüratü zütian Pasioneko lekhü saintiak, Jesüsek bere odolaz busti zütianak: Olibetako baratzia, Kaifaren etxe lekhia, Pilatusen palazioa, Azotatürük izan zeneko lekhia; elhorriz khoroatürük eta khorpitzia oro zaurthürük Jüdioer Pilatusen erakutsirik izan zen heigora. — Gero jarraiki zen Jesüsek bere ürhatz eta bere odolaz markatü dian bide dolozkoari khürütziaz kargatürük. — Kalbarioan, hobi saintian, lürri busti ondoan bere nigarrez; eta Eliza ezinago ohoragarri, Santa Helenak eraiki zian hartan, bere debozionia elikatü ondoan; igain zen Olibetako mendi thiniala zointarik Jesüs zeliatarat altxatü beitzen. Han haren hoinen herexak potü zütian amorio handirekin eta gero erran zeion: O Jauna, Jesüs ene Salbazale maitia, ükhen dit konsolazione handia, zük mündü huntara jin izan zirenian, zure presentziaz eta zure ürhatsez santifikatü dütüzün lekhü güzie-tan zuri jarraikitzekoa. Bena orai norat joaiten ahal niz zure edireiteko? ezi nik eztit beste aihorik, eztik beste güdiziarik zurekin izatia baizik, zure ikhustia, zure maitatzia eta zurekin bategitia baizik. — Jesüsek entzün zütian haren aihok; eta han berian hil izan zen amoriozko hasperen batetan. Haren mithil leialak ehortzi zian eta haren hiltze saintiaren berria ekharri etxekoetarat.

HOGEI ETA ZORTZIGERREN EGÜNA

Mariaren bizitzia Jesüs Zeliatarat igainez geroz

Jesüs igain zenian zeliatarat, Maria Apostoliekin eta beste emazte Santiekin ützüli zen Jerüsalemerat; eta han, Jesüsek azken apairia egin zian gela handian, egürüki zien, othoitzian eta ixilian, jaits lekien, Jesüsek hitzeman zeien Espiritü Saintia. Phentekoste egünian konplitü zen Salbazaliaren hitza; jaitsi zen Espiritü Saintia Mariaren, Apostolien eta bildürrik algarrekin zauden dizipülien gaina, süzko mihi batzien itxürían; eta bethe zütian haien gogoak eta bihotzak, argiz, indarrez eta agoñuz. Joan ziren ordütik Apostoliak beldürrik gabe, Jerüsalemen eta gero Jüdean eta atzerri güzietan, Jesüsen Jinkotartzünaren eta harek erakatsi egien ezagüteraztera.

Maria egon zen Jondone Johanerekin eta hari jarraikiten zen; egünak igaraiten zütian othoitzian; eta bere aholkiez eta orazionez lagüntzen zütian Ebanjelioaren pheredikazaliak. Ezagün da gogoz eta bihotzez jarraikiten zeitzela güzier, mündia bere artian phartitürük joan zirenian lürreko nazione güzietarat. Ezi bethidanik khontatürük eta sinhetsirik izan da, Jondane Jakobe jin beitzen España, eta bihozterritürük beitzagon ez-zeitzolako z haren nahi bezala behatzen hanko popüliak; Maria Birjina, orano bizi zelarik, agertü zeiola pilar baten gañen xütik; bihotza eraiki zeiola eta erran ari ledin nagitü gabe, Ebanjelioaren azi saintiaren barreiatzen; España zinkienik lothia, eta mündiak iraiten ziano hari leial egonen zela.

Jerüsalemen egon ahal izan zeno, Kalbarioko bide dolozekoaren igaraitia zen Mariaren debozione maitena; eta non nahi izan ledin, haren konsolio gozoena, bere Jesüs maitiaren komünione saintian errezebitzia, eta mezako sakrifizio saintian pharte hartzia.

Ezta irakurten, ez Ebanjelio saintian ez Elizako Aiten librietan, Mariak egin diala miraküllürük, ez pherediküz konbertitü jenterik; eta haregatik Mariaren ixilezko egitaiak Jinkoaren aitzinian baliosago eta laketgarriago ziren Apostolien egitate handiak beno; Mariaren barnetiko dispozioiek gaintitzen beitzütien Apostolien eta beste kreatüra güzien dispozioiak; handiago beitzen harek Jinkoarentako zian amorioa, harek Jinkoaren gogara egiteko eta izateko zian nahia, beste kreatüra güziaren beno. Bethi haren gogoa Jinkoarekin zen; haren bihotza bethi haboro

Jinkoaren amorioaren süiaz erratzen zen; beha zagon Jinkoak zer haren-ganik galhatzen zian eta behala haren egitera hütsik egin, ez gogoz, ez bihotzez, ez obraz; eztü bere bizian mementorik galdü, oro Jinkoaren boronthatiaren egiten enplegi beittü.

O Maria, egizü hürrüntik berere zuri jarraiki gitian; eztezagün üt z galtzera Jinkoak zeliaren irabazteko emaiten deikün denbora; gure lanak, gure gogoküntiak, gure bihotzeko sendimientiak izan ditian oro Jinkoaren gogoarako zuriak bezala.

Istoria edo gerthaldia

Sarranze lehenago eremu basa bat zen; Bedustarrek bere haziendak batzietan harat eramaiten zütien alhatzera. Ülhin batek nabaritü zian bere idi bat bestiak beno gizentzenago zeiola; ustez ediren zükian güne gizen zonzait, jarraiki zeion egün batez eta ikhusi zian belhainka, hur ondoan. Arranzale bat han beitzen, biak hüllantü ziren eta idiaren aitzinian ikhusi zien Maria Birjinaren harrizko molde bat. — Beduseko erretorari eta herritarrer behala erran zien zer ikhusi zien. — Erretorak Oloronko Jaun Aphezküpia abisatü zian, berak ülhinaren errana egitati zela ikhusi ondoan. Jaun Aphezküpia bere kalunjekin joan zen lekhü hartara; errespetürekin hartü Mariaren imajia eta prosesionian eraman bere Katedralera. Bena biharamenian hantik galdü zen, eta ediren zien bere leheneko lekhian. — Gerthü horrez segürtatürük, Maria nahi zela izan han ohoatürük, eta han nahi zütiala erakutsi bere hontartzüna eta photeria, eraiki zien han berian Eliza bat; eta hasi ziren alde güzietarik sentoralak edo pelegriak harat saldoka jiten; eta Maria Birjinak haien debozionia saristatzen zian miraküllüz eta fabore berheziz.

Behar izan zen eraiki jenten atherbe; S. Norberten Frairiak jin ziren eta komentü bat egin zien bere eta Sentoralentzat; Premontreak deitzen ziren. Haien ungürían herri bat altxatü zen laster. Üskaldünek eta Biarnesek maite zien debozionian joaitia Andere Dona Maria Sarranzekoagana eta grazia hanitz ardiesten zien.

Üskaldün famatü bat, libürü sabant baten egilia, Arlande Oyhenart Maulekoa, izan zen Ama Birjina Sarranzekoaz sendotürük, barberek ezin sendo zaitekiala zioen hausküra batetarik.

Arlande Frances de Maitia, izen hortako hirurgerren Oloronko Aphezküpia, paralisia kolpü batez joik, hersatü zen Andere Dona Maria

Sarranzekoari. Igorri zütian tortxa batzü eta manhatü zombait mezaren haren Elizan erraitia. Laster osoki sendotia izan zen eta bere diosesaren bisitatzeko huntürrik. Ama Birjina Sarrantzekoarentako zian ezagütziaren eta debozioniaren erakustiagatik, nahi izan zen ehortzirik izan Eliza saintü hartan eta ordeñü ederrak egin zeitzon.

1569n Protestantek erre zien Sarrantzeko Maria Birjinaren eliza eta komentia. Bena hogeï eta hamabost urtheren bürian, Maule Maitiako semek, Oloronko Aphezküpütürrik, arreraiki zütien. Arte hartan Ama Birjinaren imajina egon zen gorderik Sarrantzeko Khiristi hun baten etxen.

O Maria, gure Ama, othoi, oraiartino bezala begira ezazü fedia gure üskal herrian!

HOGEI ETA BEDERATZÜGERREN EGÜNA

Maria Birjinaren hiltzia

Maria Birjina bizi izan da, Santa Brijitaren erranez, hiruretan hogeï eta hirur urthe; bena Elizako izkiribazalae jakintsienen arauera, hiruretan hogeï eta hamabi urthetara heltü zen; horrek emaiten beiteio hogeï eta laur urthe, Jesús zeliatarat igainez geroz.

Oh! zonbat handi izan diren Mariak arte hortan irabazi dütian merezimientiak, berthütetan eta perfetzionian egin dütian ekhoizpenak! sortzetik hiltzerano haren arima edertzez eta bethi grazian ekhitztez joaiten zen. Jinkoak thaigabe bere grazien abundantziak hartara ixrten zütian, eta Mariak ez-zian üzten grazia hetarik den mendrena galtzera, güziez baliatzen zen, güziak Jinkoaganat üzültzen zütian eskerretan eta amoriotan; eta holatan haren Jinkoaganako amorioa bethi handitzez eta berotzez zoon; Jinkoak berak baizik ezpaitü mesüratzen ahal zer heinetara heltü diren haren merezimientiak eta perfezionian egin dütian ekhoizpenak. Bizi zen lürrian Jinkoaren boronthatiaren egitiagatik, bena haren gogoa eta haren bihotza bethi zeliatan ziren Jinkoarekin, bere Seme Dibinoarekin.

Heltü zenian haren zeliatarat joiteko thenoria, ezta düdarik Jesúsëk abisatü ziala egünaz eta orenaz, beste hanitz saintüri fabore hori egin dianez gainian. Apostoliak ere izan ziren Jinkoaz jakintsütürrik eta oro bildü ziren Jerüsalemara haren azken hitzen entzütera eta hareen beneditzio-niaren hartzera. Sen Denys Areopajitak erraiten deikü bera ere phüntü hartan han khausitü zela Thimote Jondone Phauleren dizipüliarekin.

Mariak mila heriotze sofritü zian Jesúsën pasionian eta hiltzian; bena beraren hilzia izan zen eritarzün gabe, sofrimentü gabe, agoniarik gabe. Erran zeionian bere Semiak: tziauri, ene Ama maitia, igaran düzü negia, ürhentü düzü desterria, tziauri ene Aitak bethidanik adelatü deizün tro-noan ene saihetsian, haren eresuman pharte hartzera. Ordian amoriozko hasperen batekin haren arima berhezi zen haren khorpitzetik eta igain zelialat.

O Maria, ezti izan düzü eta desiragarri zuretako heriotzia, eramaiten beizüntian zük bethi orotangainti maite züntienetarat; eta zure bizia izan beita itzalik gabe, sortzetik hiltziala, argi bat bethi handitzez joaiten zena. Bena guretako, hainbeste gisaz Jinkoa ofensatü dügümentzat, lotsagarri,

ikharagarri düzü hiltzia. Egizü, othoi, hürüntik hartara adela gitian, bizitze penitent eta xüxen batez; heltü datekianian mementoa, konfidantzarekin gure arima Jinkoaren miserikordiari gomenda ahal dezagün, zure arartekotarzünarekin.

Istoria edo gerthaldia

Diala hanitz mente, Biarnon, Lestella deitzen den herri batetako artzain zauden haur elibatek ikhusi zien argi handi bat, ühaitzuala heltzen zen mendiaren zolan. Hüllantü ziren eta izidürarekin nabaritü zien han, harroka artian, Maria Birjinaren imajina eder bat argitürük. Lasterka ützüli ziren herrialat oihüstätzen zielarik zer ikhusi zien. Lehiatü ziren hanitz, jakitera egia zenez haurrek errana; eta güziek ber gaiza ikhusi zien. Herriko erretora bere popüliarekin joan zen, eta ohoratü eta othoitü ondoan han Maria Birjina, eraman zian imajina herriko elizalat; bena biharamenian, imajina joan zen leheneko ber lekhiala. Phensatü zien nahi ziala Ama Birjinak han ohora lezen; bena phatar basa hartan ezpeitzeitan egin xapelarik; huraz beste gaintian eraiki zien harpe eijer bat eta harat eraman imajina. Bena berriz, biharamenian, ber lekhialat ützülerük ediren zien. — Següratürük ordian han zela nahi izan ohoratürük eta ez bestetan, eman ziren lanari; hautse zien mendi ondoa, lekhü egiteko eliza bati, eta eraiki Maria Birjina Betharramekoaren xapela. Üngürünetako herri güziatarik bazoatzan pelegriak, eta Miraküllü hanitz eginik izan zen Khiristi deboten faboretan.

(1559) Mila bostehün eta hirur hogeï eta berderatzian, Protestantek erre zien; müriak berak baratü ziren xütik; eta estatü deithoregarri horrek irain zian berrogeï eta laur urthe. Marka, Tolosako eta gero Pariseko Arxebisko izentatürük izan zen, ordüko Biarnes jakintsiak, khontatzen dü, denbora hartan ikhusten zela mürrü erre haien barnia argitürük; eta ezagüterazten dütü ordian han gerthatü miralülliak. Musede Salettes, Leskarreko aphezküpiak, arreraikerazi zian Eliza; eta 1616n, üttailaren 14n, Leonard de Trappes, Aucheko Arxebiskoak, bendikatü zian ospe handirekin, eta prosesionian eraman eta ezari Ama Birjinaren imajina alt-hare nausiaren alde gainian. — Ber denboran lantherazi zian mendiaren thinian zurezko khürütze handi bat. — Ber Istorien *Markak* izkiribatü dü khürütze hartan gerthatü miraküllia. Urthe berian бүрүllan, egünaren erdian, Montaut Betherrameren erezian den herriko jente batzük, aize

borthiz batek buhatzen zialarik, ikhusi zien khürützia lürrerat erorten, eta hain sarri bera xütitzen argi handi batez üngüratürük. Gerthaldi hori izan zen egjazko borogatürük. — Gehienen ustia izan zen miraküllü horrez Jinkoak markatzen ziala, egjazko erlejoniaren Biarnon Protestantez egoistia, eta haren berriz lorioski Katolikoez arreraikitzia.

HOGEI ETA HAMARGERREN EGÜNA

Mariaren, Arraphiztürrik, Zelietarat eroaitia

Heriotzia bekhatiaren gaztigia da; ez-zian arren Mariatan züzenik; bena orotan bere Semia bezala izatiagatik, heriotzia Mariak ere igurtzi behar zian. Hil izan da eta ehortzi Jesü-Krist bezala; bena ere hura bezala, hirur egüen bürían Maria bere Semiaren photeriak hiletarik phiztü dü; eta eroanik izan da khorpitz eta arimatan zelietarat; hori izan da bethidanik Eliza Saintaren sinhestia. Anikere ez-zen sori, Jinko Seme gizon egina aragistatü zian khorpitz, izan ledin sokhiduraren eta harren bazka. Errana da hirur gai-egünez Apostoliak egon zirela Ama Birjinaren hobiarren üngürían, psalmo eta kantika khantatzen; eta entzütén zütüela zelüko Aingüríen botzak haienekin jüntatzen. Oro ixiltü ziren hirurgerren egü-nian; bena Sen Thomas ezpeitzen haren hiltzuala heltü, ordian jin zen eta galthatü zian Ama Birjinaren begithartiaren, nahiz hilik, ikhusteko siratsa. Zabaltü zien hobia, eta hütsik ediren zien; ez-zen han, haren khorpitz üngüratü zian mihisia baizik, eta ürriñ hun bat barreatzen zien lili molzo bat. Gisa hortan, eta barnetik ere jakintsütüz, Jinkoak ezagüterazi zeien Apostolier Maria hiletarik phiztü zela eta khorpitz eta arimetan Jinkoak eroan ziala zelietarat. Khiristigoaren hatsarretik Elizak zelebratü dü Mariaren zelietarat eramaiteko besta; eta hori da haren ohoretan egiten den bestarik handiena; ordian bozten beitira khiristiak, Mariaren haurrak, haren ikhustez bere Seme Jinkoarekin bethikoz jüntatürrik, bere merezi-mentü paregabez saristatürrik, Jinkoaren lorian eta dohatsütärzünian phar-tedün jarririk sekülakoz.

Gük hil behar dügü, gure bekhatüzko khorpitzak behar dü tzüstotü eta erhaustü; bena jinen da egüna gure Kreazaliaren maniak phitzeraziko beitü eta arimari jüña ezariko; algarrekin Jinkoa zerbützatü ondoan, mündü huntan ziren denboran, algarrekin goza ezen eternitatian, mere-zitü dien saria; edo algarrekin bekhatü eginez merezitü dütien gaztigiak, algarrekin egar ditzen eternitatian.

Arraphizte jeneraleko egün izigarri hartan, o Maria, o gure Ama huna, nahi güntükezü oro gloriázko arropa xuriaz beztitürrik, -Jesüsez deithürrik izan esküñeko aldialat, zure gaintialat. Bena hori behar beitügü mündü huntan bizi gireno merezitü, bekhatiari ihes egítez eta berthütia-

ren pratikatzez; egizü orhit gitian bethiere gure egin bidez; eta Jüje sobe-ranoari errendatü behar dükegün khuntü garratzaz, lür huntako gure bizi-tziaz eta harenganik ükhen dütügün hunki güziez.

Istoria edo gerthaldia

1854en, urthian Pio IX Aita Sainthiak, mündüko alde güzietarik Apehüküpiak bere gana bildürrik, hen aitzinian ospe handirekin oihüstatü zian eta erabaki, Maria Birjina Jinkoaren Ama, begiratürrik izan dela xahü sorzaroko bekhatiaren thonatik. Hantik laur urthe gabe, 1858n, barant-hallaren hamekan, Maria Birjina thonagabia agertü zen Lurdeseko basa bazter batetan, haur gazte bati zoiñ Bernadetta deitzen beitzen. Erran zeion nahi ziala lekhü basa hartan eraiki lezen eliza bat haren ohoretan; — Khiristiek penitentzia egin behar zela, Jinkoaren khexü jüstoaren ematikatzeko; — eta hortako pelegrien prosesionen handiak jinen zirela lekhü hartarat; bena behar zela othoitü bekhatoren konbertitziagatik. Erran zeion haren izena zela *Konzeptione thonagabia*. Haur haren esküz sor erazi zian, bera agertzen zen harpe ondotik üthürri bat, zoinen hurak sendotzen beitütü eritarzün mota güziak; ütsier bista emaiten, mütier mintzoa, paralisatier membrien üsaja.

Tarbeseko Apehüküpiak, gizon jakintsienez ikher erazirik, bai Bernadetaren erranak, bai egin izan ziren sendotze miraküllüzkoak, egia zela deklaratü zian Maria Birjinaren haur hari agertzia.

Eliza, Mariaren nahiaren arauera laster eraiki zen; eta berak erran zian bezala, alde orotarik Lurdeserat abiatü ziren pelegriak prosesionetan; ez berbera üngürünetako herrietarik, ez berbera Frantziatik, bena Españaatik, Italiatarik, Beljekarik, Angleterrarik, Autrixarik, Poloniarik eta ere Ameriketarik. Eliza bobedatik behera ikhusten dira herri eta nazione güzietako banderak, harat pelegriek ekharririk. Pio IX, Aita Sainthiak, solanelki khoroa erazi zian Lurdeseko Ama Birjina; eta Leon XIIIk, gaizak oro herroetarik eta zinki ikhererazi eta argi-erazi ondoan, aprobatü dü, Maria Birjinaren Lurdesen agertzia izan ledin ohoratürrik baranthallaren hamekan; eta hortako meza eta ofizio partikular baten erraitia onhetsi dü.

Iferniak, eta Franzian satanen mithilek, egin ahala egin die sinhese horren galerazteko eta pelerinajen bara-erazteko; bena debalde izan dira haien indarka güziak. Khiristien sinhestia eta pelegrien prosesioniak bethi

handitzez joaiten dira eta egün oroz entzüten da miraküllü berri eginik Lurdeseko harpian.

O Maria, ifernia nazione güzietan nausi dela üdüri dian egün gaizto hoietan, zü zira gure esperantza; zü zira satanen büriaren leherzalia; zük zühaurek goithü düttüzü bethiere, egiaren etsaiak; erakuts ezazü lürrari, erakuts ezazü iferniari, bethi bardin photeretsü zirela; egotx itzatzü Jinkoaren eta arimen etsaiak; salba ezazü Eliza eta salba ezazü Frantzia.

HOGEI ETA HAMEKAGERREN EGÜNA

Maria Birjina zelian

Ezta gizona haizü asmatzera, gütiago erraitera zonbat handi, zonbat gora, zonbat eder eta zonbat dohatsü den Maria zelian. Aingürrien bederatzü khortiak beno gorago da; haiek orok algarrekin beno haboro ospe, argi eta edertarzün emaiten dü zeliari. Berak hek güziek beno haboro ohoratzen, laidatzen, maithatzen eta eskerstatzen dü Trinitate Saintia. Jinko Aitaren alhaba da, Jinko Semiaren Ama, Jinko Espiritü Saintiaren Espusa; eta badütü gaintika kalitate ezin aiphatü hoiek galhatzen dütien dohainak. Hortakoz ere Mariatan Jinkoak konplasentzia gehiago hartzen dü, saintü eta ezpiritü dohatsü güzietan beno; eta züzen handirekin kho-roatü dü Zelü-lürreko erregiña; Patriarken, Profeten, Apostolien, Martiren, Birjinen eta beste saintü güzien erregiña; Jinkoa bera baizik ezta hura beno gorago, ederrago, photeretsiago eta handiago denik. zelia argitzen eta alageratzen dü; ifernia ikhara-erazten; Pürgatorioa ürgeitzen; guri lürren gainen güdükan gaudener bere Amazko eskia hedatzen, Jinkoaren grazien gütura ixurtzeko, etsaien kontre gure defendatzeko, eta zelüko bide xüxenian gure gidatzeko.

Boz gitian, alagera gitian, Maria Birjinaren loriaz, haren goratarzünaz, haren photeriaz eta haren orotangaineko dohatsütarzünaz. Erran dizogün gogotik eta bihotzetik: Salütatzen zütügü graziaz, merezimentüz eta gloriáz betherik zirena, Jinko Jauna zurekin düzü, zurekin amoriorekin, zurekin bere tresor güziekin; benedikatia zira emazte güzien artian, alxatia kreatüra güzien gainetik; eta güziek bethiere deithüren zütie dohatsia, orotangainti dohatsia, zütan eta zützaz Jinkoak egin beittütü gaiza handiak, eternitate orotan Saintiek eta Aingürriek amiratüren dütienak. Zure Seme Dibinoaren saihetsian erregina jarririk zira; photeriak oro badütüzü gure salbatzeko, zuri hersatzen bagira. Hartakoz deithürik zira Zelüko bortha, zützaz baizik ezpeita han sartzerik. — Zureganik Jinko Aitak eman diküzü Salbazalia, eta zureganik nahi dizü gütura igaran ditian harek merezütü deizkün graziak. Bena behar deitzügü galhatü, gure bortsaz ezpeikütüzü lagüntzen ahal; Jinkoak nahi dizü, eta zük Jinkoak bezala, ükhen dezagün nahikünthe huna; ezagüt dezagün gure eskazkeria eta ezina, eta guri heltüra egitera dei zitzagün.

Bai erregina photeretsia, bai gure Ama huna, othoitüren zütügü; maite ükhenen dizügü egün oroz eta behar ordü güziez zuri hersatzia; beitakigü zuri debot dena, zure othoitzera fidel egoiten dena, izanen dela zützaz mündü huntako lanjeretan begiratürük eta hilzeko orenian sokhorritürük.

Istoria edo gerthaldia

Hamabigerren mentian, iferniak jaikerazi zütian Franzian egiazko erlejoniaren etsai batzü, Albijoak deitzen zirenak. Sen Dominika jin zen heretiko gaizto haiek egiten zien gaitzaren baratzera; Khirastien fedieren galtzetik begiratzera. Sügar handirekin pheredikatzen zütian Jesü-Kristen Ebanjelioko egjak; bena bihotzmin handirekin ikhusten zian ez-ziala ekhoizpen handirik ükheiten. Egün batez phenatürük othoitzen zegoalarik, agertü zeion Maria Birjina eta erran zeion, üt litzan pheredikü sasantak eta erakats lezan Arrosarioaren erraiten; eman zeion berak Arrosario bat eta erakatsi hamabost misterioak; erraiten zeiolarik, behazaler esplika litzan algarren ondozka misterioak eta orazoniak erran eraz.

Berhala hasi zen Maria Birjinaren maniaren egiten eta izigarriko ekhoizpenak hain sarri agertü ziren; heretikoak konbertitzen ziren eta Khiristiak fedian eta erlejoneko pratiketan azkartzen.

Albjoa heretiko haietarik bat, S. Dominikak egiten zian hunaz gaiztürük, hasi zen itxuski Maria Birjinaren kontre eta Sen Dominikaren kontre mintzatzen. Debrü saldo bat sarthü ziren haren khorpitzian, eta bürdün khatiez estekatürük, hanitz gizonek nekez edükiten zien.

Eraman zien sen Dominikaren aitziniala, eta Sainiak Jinkoaren ize-nian manhatü zütian debriak erraites heretikoaren ahotik, zonbat handi den Mariaren photeria eta zonbat balius haren eretzeko debozonia. Debriak zinez bühürtü ondoan, bortxaz errabia handirekin goratik erran zien: bai bortxatü gira aithortzera; Maria orophoteretsü da hari hersatzen direnen ifernütik begiratzeko. Haren hitz batek indar haboro dü Jinkoaren aitzinian Saintü güzien othoitzek beno. Hartzaz baizik galerazi günükian egiazko fedia lürretik. Ekhiak ohiltzen dütian bezala ülhünpe belzak, hala harek desegiten dütü gük arimen galzeko hedatü sariak eta adelatü zephoak. Hari debot egoiten dena eztitake gal. Sen Dominikak aithormen horik elkhi ondoan debrien ahotik, erran erazi zian Arrosarioa ikhusler, eta heretikoa izan zen behargabetarik libratürük.

Eztitake erran zonbat honki eta miraküllü egin dian Arrosarioak.

Arrosarioaren berthütez Europa izan delakoz Türketarik begiratürük, Sen Pio Vak establitü dü Arrosarioaren besta ürrietako lehen igantian. Oraiko denboretan iferniak egiten beitätü indarka handiak Eliza katolikoaren kontre, Leon XIIIak, Aita Sainiak gomendatzen deikü, fedieren salbatzeko, Arrosarioaren debozonia; hartakoz manhatü dü erran dadin igante oroz püblikoki elizetan, eta egün oroz ürrietako hilabetian.

KONSEKRAZIONIA MARIA BIRJINARI

O Maria, Birjina thonagabia, Jinkoaren Ama eta ere gure Ama, Othian ürhentü behar dügia zure hilabete maite hau! Badakizü zoinen gogo hunez jiten ginen egün oroz zure althariaren eta imajinaren aitzinia-la zure laidorioen entzütera, gure ohoreskien eta othoitzen zuri eskentzera. Bena mündü huntan eztüzü deus iraipusik, gaiza güziek ürhentze bat badizie; zelian baizik eztüzü besta eta sirats bethierekorik. Haregatik egün orozko ohore hoiem emaitetik baratürük ere, ezkütüzü nahi baratü zure maithatzetik ez eta zure othoitzetik o Maria, o gure Ama huna; eta hilabete saintü hunen ürhentzian tinkatü nahi ditüzügü zurekilanko estekak. Hortakoz jiten gütüzü orai gure bürien berheziki zuri gomendatzera. Zure gomendian, zure antziaren pian ezarten dizügü giren güzia: gure arima, gure khorpitzia, gure bizia eta gure hiltzia. — Gure Ama ezari zütü zure Seme dibinoak, eta badakizügü guretako dütüzüün Amazko sendimentiak, hanitez azkarrago direla mündü huntako ama bihotzberenenak beno. Gure Ama zira eta izan nahi zira, eta gü ere nahi gütüzü izan zure haur. Hartzen zütügü arren bethikoz gure Amatzat; har gitzatzü zük ere bethikoz zure haurretako. Emaiten gitzaitü osoki, begira gitzatzü zurekin, zure Seme Dibinoaren eta zure zerbützüko. Gomendatzen deizügü gure bihotza Jinkoak beretako lehenik galhatzen deiküna; egizü maitha dezagün gaiza ororen gainetik; eta zü Ama huna maitha zitzagün hartarik landa, eta kreatürak Jinkoaren amorekatik eta harek nahi dian heinian. Emaiten deizügü gure gogoa, begira ezazü herrapide eta inganio gaizto orotarik, eta edüki ezazü fediarene eta egiaren argi ederrian. Gomendatzen deizügü gure khorpitzia; begira ezazü xahütarzünian eta arimaren manüzpian; nausi eztadin aragia izpiritiaren kontre. Egizü, Jesüsi eta zuri jarraikiz, ebil gitian egiaren eta ontsaren bide xüxenian; hil gitian saintüki; zurekin Jinkoaren ikhusteko bere glorian, haren laidatzeko, maithatzeko eta gozatzeko bethiere zurekin, zelüko dohatsütarzünian. Halabiz.

MEZA DENBORAKO OTHOITZIAK

Mezaren has aitzinian

Zure althare saintiaren aitzinian ümilki belharikatürük, adoratzen zütüt Jinko oropoteretsia; sinhesten dit fermoki entzütera noan meza dela Jesü-Krist gure Salbazale Jaunaren Khorpitzaren eta Odolaren sakrifizioa, Kalbarioko mendian gizon güzientzat ofritü zian ber sakrifizioa, nahi bada ofritzeko manera ezten hala berekoa. Emadatzü, o ene Jinkoa, aphezarekin hunen zuri dignoki ofritzeko behar dütüdan disposizioniak. Jesü-Kristen eta Elizaren entenzioner jüntatzen nizalarik, eskentzen deizüt mezako sakrifizio saintü hau; 1. zure majestate dibinoari, zor zaion orotangaintiko ohoriaren emaiteko; 2. egin deizkützün honki güziez eskerren errendatzeko; 3. gure bekhatiek egin deizien ogenaren arrapazionetako; 4. behar dütügün grazien eta lagüngoan zure ganik ardiesteko; horik oro Jesü-Kristen merezimentien moianez zoin beita sakrifizio adoragarri hunen Apeha eta Bitima. Halabiz.

Mezaren hastian

Eztüzü ene aithortziaren beharrik ene bekhatien jakiteko, o Jinko gaiza guziak dakitzüna! bena nahi düzü ezagüt ditzagün eta aithor ditzagün giharek, zure kontre egin dütügün gaizkiak; aithortzen ditüzüt, Jauna, zeliaren eta lürraren aitzinian eta pharkamentü galhatzen deizüt bihotzmin handireki; orhit zite zure eskien obra nizala, zure Odolaren khostüz arrerosi naizüla; eta zure miserikordia mügagabian ükhazü pietate nitzaz.

Birjina Santa zelüko Aingüriak pharadüsüko Saintü eta Saintak zier hersatzen niz: ene bekhatiez ofensatü düdan Jinkoaren aitzinian, zien othoitzez balia zakiztade.

Introitan

Jauna, emadazü Patriarkek eta Profetek Salbazaliaren ikhusteko zien egarsü handi hartarik eta mündü hontako lanjer eta traba güzien artetik zureganat jiteko lehia saintü bat.

Kyrie eleisonetan

Jauna, *ükhazü pietate nitzaz! Jauna, ükhazu pietate nitzaz!* O Jinko miserikordiusa, nik bezala ofensatü zütianak, gaizkiala ni bezala ekharririk

denak, thai gabe eta bethi egin behar leikezü oihü hori: *Jauna, ükhazü piete nitzaz!*

Gloria in excelsis-ian

Ziauste zelüko Aingürü eta Sainiaki lagünt gizatzie Jinkoaren laidatzen. Algarrekin khanta dezagün haren gloria zelü goihenetan, benedika dezagün, adora dezagün, eskerrak eman ditzogün; gure Jinkoa da, gure jabia da, gure Krezalia da, gure Arreroslia da; Sainü da, Jüsto da, huntarzünez eta miserikordiaz betherik da, Aita, Seme eta Spiritü Sainü, behidanik izan dena eta bethi izanen dena. Halabiz.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te; benedicimus te; Adoramus te; Glorificamus te; Gratias agimus tibi, propter magnam gloriam tuam: Domine Deus, Rex caelestis, Deus, Pater omnipotens: Domine, Fili unigenite, Jesu-Christe, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis, Quoniam tu solus Sanctus; Tu salus Dominus; Tu solus Altissimus, Jesu-Christe; Cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

Oremusetan

Entzün itzatzü, Jauna, guretzat egiten zaitzün othoitziak; igützü Elizak aphezaren ahoz, galthatzen deitzün graziak. Gihaur bagina zuri hersazaliak, badakizügü ezkinatiela digno entzünik izateko, bena Jesükrist zure Seme Dibinoa eta gure Salbazalia, arartekari ezarririk egiten deitzügü gure galtoak; haren merezimentien ordari emagützü, othoi, behar dütügün graziak eta sokhorriak. Halabiz.

Epistolan

Badakit, Jauna, eta sinhesten dit zure ziharen elhia dela, epistola hortan irakurten dena. Zük erakatsi deitezü eta gogoan ezari Apostolier eta Profeter, izkiribüz ützi deizküen hitz sakratiak. Egidazü grazia erakaspén saintü hoién arauera bethi bizitzeko; hel ahal nadin gero hitzemaiten deitazün gloria eternaliala. Halabiz.

Ebanjelioan

Xütützen nüzü o Jinko legegile gehiena, zure Ebanjelioaren dizipülü nizala goratik erakusteko; eta prest nizala, behar balitz, ene odolaren eta biziaren khostüz, ene fedieren aithortzera eta süstengatzera. Etxek ezazü,

Jauna, zure lege dibinoa bethi azkarki markatürük ene gogoan, ene ahoan eta ene bihotzian.

Kredoan

Errazü Sinhesten dü... eta Fedezko Aktia...

Credo un unum Deum Patrem omnipotentem, Factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium; Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum; Et ex Patre natum ante omnia secula; Deum de Deo, lumem de lumine, Deum verum de Deo vero; Genitum, non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt; Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis; Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Virgine, et Homo Factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et sepultus est; Et resurrexit tertia die secundum Scripturas: Et ascendit in caelum; sedet ad dexteram Patris: Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum, et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit: Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et Unam, Sanctam Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; Et expecto resurrectionem mortuorum, Et vitam venturi seculi. Amen.

Ofertorioan

O Jinko gaiza güzien Krezalaia, eta Jabia, zelian eta lürrian direnak oro zuriak dützü, etzeizüt deus eskentzen ahal zureganik üken eztüdanik; eta irus orano zure dohainak zük eman deiztatzün bezala begiratü banütü, bena bekhatiaz gastatü ditit eta zuri ützültzeko indigno errendatü. Zer lizate nitzaz, ezpanü oren ordari eta arraparazala, zuri eskentzeko Jesükrist zure seme Dibinoak enegatik eskentü deizün bere Khorpitzaren eta Odolaren sakrifizioa? Eskentzen deizüt ene bekhatü eta lazukeria güziengatik, khristi fidel ororengatik, bizi direnen, eta pürgatorioan direnengatik, güzier balia dakigün bizitze eternaliala helzeko. Halabiz.

Aphezak eskiak xahatzen dütianian

Garbi nezazü, Jauna, sakrifikatürük izatera doan Axuri dibinoaren Odolian; bekhatiaren thona güzietarik xaha nezazü, jünta ahal dezadan sakrifizio saintü huni eta agrada dakizün, ene khorpitzaz, ene arimaz, zureganik errezebitü dütüdan dohain eta huntarzüen güziez egiten deizüdan oberenda.

Prefazioan

Hots, ene arima, ützi ditzagün lür huntako egitekoen phensamentiak; goiti altxa gitian, jünta gitian zelüko izpiritü dohatsier, Aingüriekin, Arkanjeliekin, Jinko Jaunaren Tronoaren hoinetara eroririk; haiekin batian adora dezagün, laida dezagün, eskerrak errenda ditzogün, eta khanta dezagün eternitateko kantika: *Saintü da, saintü da, saintü da zelüko arma-den Jinko Jauna. Zelia eta lürra betherik dira haren gloriáz. Hosanna zelü gain gainetan! Benedikatü da Jinkoaren izenian jin dena. Hosanna zelü gain gainetan!*

Konsekrazione aitzineko othoitziak

Jinko Aita, huntarzünez bethia, othoitzen zütügü Jesü-Krist zure Seme Dibinoaz, onhets dezazün eta benedika, sakrifizio saintü hau; eraits eraz ditzan zure miseriardiaren dohainak eta graziak zure Eliza saintiaren haur güzietara: Aita saintiaren gaina, gure Aphezküpiaren gaina, gure askazi, adiskide eta hunkiegile güzietara. Balia dakigün orori, mündü lanjerus huntan zure lagünngoaren ardiesteko; eta Martirek, Birjinek, Penitentek, Jüsto güziek, zureki gozatzen dien dohatsütärzüniala helzeko. Halabiz.

Ixil, ene arima, konplitzera doa misterio handia; zeliak zabaltzen dira, eta bere gloriázko tronotik, gureganat jaisten da Jinko Salbazalia.

Elebazionian

O ene Salbazale Dibinoa, zük erran düzü: *Hau da ene Khorpitzza, hau da ene Odola: ene Aragia jaten dianak eta ene Odola edaten, badü bizitze eternala.* Sinhesten dit, khorpitzeko begiez ikhusten banü beno azkarkiago sakramentü saintü hortan present zirela, adoratzen zütüt ogjaren eta ardoaren üdüripenaren pian eta ezagützen zütüt ene Kreazale eta Jinko bezala.

Elebazioren ondoan

Hori düzüla, o Aita zelükoa! althare hortan gainen, zure Seme Dibinoa sakrifiziozko estatian; hori düzüla gure salbamentüko Bitima, gure arerosteko Saria; bere odola, gure bekhatien xahatzeko, ixuri dian Axuria! Horren Odolak Abelenak beno goratikago oihü egiten deizü: «Miserikordia egizü, miserikordia egizü! zure jüstiziaren besoa aphil ezazü, zure haurren gaizkiak ahatz etzatzü, zure grazia eta amorioa ütüzü!». Ah, Jauna, etzira gor izaten ahal Bitima saintü horren oihari; gure bihotzak ontsa adelatürrik badira, badakizügü zure grazien turrustak gürtüz ixurtzera prest direla.

Jauna, pürgatorioko phenetan, zure jüstiziari satisfatzeko, sofritzen dien arimek eztizie ephanxürük ezariren sakrifizio saintü hunen aplikaziolari, othoitzen zütügü arren, haier lehenik eretxeki ditzazün hunen merezimentiak, eta berheziki gure askazier, adiskider, honkiegiler eta gehienik beharretan direner; eta gero guri ere, bekhatore gaxo hoier; gure bekhatiak pharka ditzagütüzün, zure bake saintia eman dizagütüzün, eta lagünt gitzatzün mündü huntan zure fidelki zerbützatzen, pharte ükhen ahal dezagün gero saintien glorian, Jesü-Krist gure Salbazaliaren moianez. Halabiz.

Paterra erraiten denian

Errazü: *Gure Aita...*

Agnus Dei erraiten denian

Jinkoaren Axuria mündüko bekhatiez kargatü nahi izan zirena, ükazü pietate gützaz. Jinkoaren Axuria, mündüko bekhatiez kargatü nahi izan zirena, ükazü pietate gützaz. Jinkoaren Axuria, mündüko bekhatiez kargatü nahi izan zirena, emagüzü bakia; bakia zurekin, bakia proximo lagünarekin, bakia gihaturen büriarekin.

Komünioneko othoitzetan

O Salbazale ezinago huna, gure arimen Artzain dibinoa, nork konpreni ahal diro zure amorioaren handitarzüna! oihü egiten deiküzü, zure amorioaren borthitzarzünian arerosi gütüzüün güzier: «Ziauste eneganat, eskernioan eta phenetan ziraien güziak, eta nik ürgaitziren zütiet. Har eza-zie eta jan, hau da ene Khorpitzza; nik emaiten düdan Ogia ene Aragia da. Ene Aragia jaten diana ene Odola edaten, enekin dago eta ni harekin». O hitz adogarriak! O hitz eztitarzünez eta amorioz bethiak! zuriak dütüzü. Zük zelüko eta lürreko Erregiak, zure ganat deitzen düzü kreatüra ezdeus eta bekhatore hau; nahi düzü zure Aragiáz hazi, nahi düzü zure jinkotartzünaz nobletü eta altxatü. Oh, Jinkoak gizonarentako dian huntarzüün eta amorio ezin konzebi daitekiana! eta gizonen aldetik, zer ezaxolkeria! zer hotztarzüün ikharagarria! Jinkoak haiz eztiki bere ganat deitzen eta hurak hareganik hain hürün egoiten! Ah, Jauna, ihardetsi nahi dit zure Apostoliaz erraiten deiküzü: ikher dezagün gure kontzentzia, hazkürrü dibinoa jan beno lehen, gure kondenazionetan har eztezagün; eta ene bekhatiek lotsatzen nizie eta zure ganat hüüllantzetik gibeltzen. Xahütüren ditit zure odol sakratiaz, jauntsiren dit penitentzian, jüstiziázko arropa xuria, eta gero jinen nüzü ene bihotzian zure errezebitzera.

Nahi bada egün eztüdan ükeiten ahal dohain handi hori; enaizü, Jauna, ützioko sakrifizio saintü hunen frütietarik pharte egin gabe, enaizü ützioko zure beneditzionia eman gabe. Galtatzen deizüt benditzione saintü hori ene arimarentako, ene khorpitzarentako, ene askazi, adiskide eta hun-kiegilentako; zure saintütärzünaz oro santifika gitzatzü, zure indarraz azkart gitzatzü, berthütiak pratika eraz itzagützü, salbamentüko bidian gida gitzatzü, etsaien kontre defenda gitzatzü, iruski hel ahal gitian deitzen gütüzün gloriala, nun ikhusiren beitzütügü, maithatüren, gozatüren, bat eginen zurekin bethikoz, gehiago gal beldürrik gabe, eternitate güzian. Halabiz.

AMA BIRJINAREN LITANIAK ÜSKARAZ

Jauna, ükhazü pietate gützaz.
 Jesüs, ükhazü pietate gützaz.
 Jauna, ükhazü pietate gützaz.
 Jesüs, beha zakizkü.
 Jesüs, entzün gitzakü.
 Jinko Aita zelieta zirena, ükhazü pietate gützaz.
 Jinko Seme mündia arrerosi düzüna, ükhazü pietate gützaz.
 Spiritü Saintü Jinko zirena, ükhazü pietate gützaz.
 Trinitate Saintü Jinko bakhoitza, ükhazü pietate gützaz.
 Maria Santa, othoi egizü guregatik.
 Jinkoaren Ama Santa, othoi egizü guregatik.
 Birjinen Ama Santa, othoi egizü guregatik.
 Jesüs-Kristen ama, othoi egizü guregatik.
 Grazia Dibinoaren ama, othoi egizü guregatik.
 Ama ezinago garbia, othoi egizü guregatik.
 Ama ezinago xahia, othoi egizü guregatik.
 Ama noküo gabia, othoi egizü guregatik.
 Ama thona gabia, othoi egizü guregatik.
 Ama maithagarria, othoi egizü guregatik.
 Ama adimiragarria, othoi egizü guregatik.
 Kreazaliaren ama, othoi egizü guregatik.
 Salbazaliaren ama, othoi egizü guregatik.
 Birjina ezinago zühürta, othoi egizü guregatik.
 Birjina güziz ohoragarria, othoi egizü guregatik.
 Birjina orotan gainti aiphagarria, othoi egizü guregatik.
 Birjina photeretsia, othoi egizü guregatik.
 Birjina ezta, othoi egizü guregatik.
 Birjina fidela, othoi egizü guregatik.
 Jüstiziazko mirailla, othoi egizü guregatik.
 Zühürtziaren tronoa, othoi egizü guregatik.
 Gure boztarioen kausa, othoi egizü guregatik.
 Onzi spiritüala, othoi egizü guregatik.
 Debozionezko onzi admiragarria, othoi egizü guregatik.
 Dabiden thorria, othoi egizü guregatik.
 Iboerazko thorria, othoi egizü guregatik.

Ûrhezko etxia, othoi egizü guregatik.
 Alianzazko arkha, othoi egizü guregatik.
 Zelietako bortha, othoi egizü guregatik.
 Erien osagarria, othoi egizü guregatik.
 Bekhatoren iheslekhia, othoi egizü guregatik.
 Aflijitien konsolazalia, othoi egizü guregatik.
 Khiristien sokorria, othoi egizü guregatik.
 Aingürrien erregiña, othoi egizü guregatik.
 Phatriarken erregiña, othoi egizü guregatik.
 Profeten erregiña, othoi egizü guregatik.
 Apostolien erregiña, othoi egizü guregatik.
 Martiren erregiña, othoi egizü guregatik.
 Konfesoren erregiña, othoi egizü guregatik.
 Birjinen erregiña, othoi egizü guregatik.
 Saintü oren erregiña, othoi egizü guregatik.
 Sorzaroko Thonagabe konzebitürük izan ziren erregiña, othoi egizü guregatik.
 Arrosario saintiaren erregiña, othoi egizü guregatik.
 Jinkoaren axuria, zoinek mündüko bekhatiak xahatzen beitütüzü,
 Jauna pharka izagüzü.
 Jinkoaren axuria zoinek mündüko bekhatiak xahatzen baitütüzü,
 Jauna entzün gitzazü.
 Jinkoaren axuria zoinek mündüko bekhatiak xahatzen beitütüzü,
 ükhazü pietate gützaz.
 —Othoi ezazü guregatik, Jinkoaren Ama santa.
 —Jesü-Kristek hitzemanak merezi ahal ditzagün.

ORAZIONIA

Zure grazia, othoitzen zütügü Jauna, gure izpiritietara ixur ezazü, amurekatik aingüriak erranez Jesüs-Krist zure Semiaren mündiala jitia ezagütü dügün bezala, haren pasioniaz eta mereximentiez hel ahal gitian zelüko gloria; Jesüs-kristez berartzaz zoin beita gure Jauna. Halabiz.

Ama Birjinari, S. Bernaten oraizonia

(300 egüinen indüljentzia)

Orhit zite, o Birjina Maria, huntarzünez betherik zirena, eztela egündano entzünük izan, zure arrimiala laster egin diana, zure lagüngoia galthatü diana, zure arartekotarzüinari hersatü dena, izan dela abandonatürük; ni ere, konfidantza horrek bihotza phiztürük, zure gana, o Birjina, birjinen

Ama, laster egiten dit, zure aitzinian ene bekhatien pian oihüminez. Eztitzatzüla, o Salbazaliaren Ama, ene othoiak irax, bena entzün itzatzü zure huntarzünian, eta balia zakitzat. Halabiz.

Hasperenak

(Hirur ehün egüinen indüljentzia)

Benedikatü dela Maria Birjina Jinkoaren Ama dohatsiaren Konzepzione Santa eta thonagabia.

(Ehün egüinen indüljentzia)

Zure Konzepzionian thona gabe izan zira, o Birjina Maria, othoi ezazü guregatik Jinko Aita zoinen Semia Jesüs konzebitü beitüzü Spiritü Saintiaren berthütez.

(Hirur ehün egüinen indüljentzia)

O Mariaren Bihotz ezta, izan zite ene Salbagarria.

Xahütarzünaren galthatzeko

Zure Konzeptione thona gabiaz eta birjinitate bethierekoaz, ene bihotza eta ene khorpitzaxahü begira etzatzü, o Maria Birjina ezinago xahia.

O Maria, bekhatü gabe konzebitia, guregatik othoi egizü, zuri hersatzen gütüzü.

Ama Birjina doloratiari

(Ehün egüinen indüljentzia)

Salütatzen zütüt, Maria, dolorez bethia; zure Seme krüzifikatia zurekin düzü; dolügarri zira emazte güzien artian, eta dolügarri düzü zure sabeleko frütia Jesüs. Maria santa, khürützian itzatiaren Ama: emagüzü nigar guri zure Semiaren krüzifikazale bekhatore, orai eta gure hiltzeko orenian. Halabiz.

Aingürü begirariari

(Ehün egüinen indüljentzia)

Jinkoaren Aingürüa, ene begirari ezaririk zirena zelüko Aitaren hon-tarzünaz; zuri gomendatü naianez gainian, othoi, argi nezazü, begira nezazü, gidsa eta governa nezazü. Halabiz.

Sen Josefí othoitziak

(Pio IX gure Aita Saintiak hirur ehün egüinen indüljentziaz dohaintü dü othoitze hau)

Orhit zite, o Birjina Mariaren espus ezinago xahia, Sen Josef, ene itzalegile maithagarria, eztela behinere entzünik izan, zure heltüra deithü dianik, zure lagüngo galthatü dianik, baratü dela konsolazione gabe. Zure photerian konfidantzaz betherik, zure gana jiten nüzü, eta othoiez gomendatzen nitzaizü. Eztitzatzüla ene galthoak irax, o gure Salbazaliaren Aita deithürik zirena, bena entzün itzatzü gogo honekin eta ardiets itzadatzü. Halabiz.

Xahütarzünaren galthatzeko othoitzia Sen Josefi

(Elizak onhetserik eta indüljenziaz dohaintürik)

Birjinen begiraria eta Aita, Sen Josef zoinen gomendü fidelari emanik izan beita Inozentzia bera, Jesús Jauna, eta Maria Birjinen Birjina; othoitzen zütüt eta erekeritzen bi bahi maiteen hoietzak, Jesús ez eta Mariaz, theiükeria orotarik begira nezazün, eta gogoa argi düdalarik, bihotza xahü, khorpitzá garbi, bethi Jesús eta Maria zerbütza ditzadan xahütarzün osoenarekin. Halabiz.

Heriotze hon baten galthatzeko Sen Josefi othoitzia

O Sen Josef handia, hiltzera doatzenen lagüntzalia eta konsolazalia; egündanik galtatzen deizüt zure lagüngo, ene biziaren azken meneko, phüntü izigarri hartako, zointan ezpeitakit ükhenen düdanez indarra, hel zakiztadan ere erraiteko. Egizü, othoi, hil nadin jüstoen heriotziaz. Bena grazia handi hori egüriki ahal dezadan, egizü bizi nadin, Jesús eta Maria, zük bezala, aitzinian dütdularik; eta haien begiak eztitzadan seküla kolpa bekhatiaren thona itxusiaz; oraidanik hil nadin nihauren büriari, ene enjogidüra gaistoer, lürreko nahikünter, eta Jinkoaz besterik diren gaiza güzier; bizi nadin Jesús enegatik hil denarentzat. Jesús, Maria eta Josef, zien hontarzünari gomendatzen ditit ene nahi eta xede hon horik; hel zakiztade, othoi, orai eta ene hiltzeko orenian; eta egizie ene azken hatsa har dezadan, zien izen maithagarrien erraitiarekin. Halabiz.

Othoitzia Sen Josefi

Zuri, o sen Josef, hersatzen gütüzü gure eskernioetan; eta galthatü ondoan zure Espusa osoki saintaren lagüngo, zure heltüra ere konfidantzarekin deitzen dizügü. Birjina Jinkoaren Ama thonagabari jüntatü zütian afetzioniaz, eta Jesús haurra besarkatü düzün Aita-ordarikoaren amurioaz, othoitzen zütügü, so-egin dezazün huntarzünekin, Jesü-Kristek bere odolaz erosi dian Primantzari, hori beita Eliza santa, eta gure behar ordietan hel zakizkün zure lagüngo photeretsiarekin.

O familia dibinoaren zaintzale zühürra, begira itzazü Jesü-Kristen aurhide haitatiak; Aita ezinago huna, hürürnt ezazü gütarik gezürren eta theiükerien khozü gaistoa. Gure begirari azkarra, hel zakizkü zelütik ifernuko photerekin süstengatzen dügün güdüka huntan; eta beste-ordüz Jesús haurra begiratü zünian bezala hiltzeko lanjeretik, hala gü ere etsaien zephoetarik eta gaitz orotarik begira gitzatzü. Zure bethiko zaingoaren pian oro har gitzatzü; zure etsenplier jarraikiz eta züre lagüntzaz bermatürik, saintüki bizi gitian, debotki hil gitian, eta zelian bethiereko dohatsütarzüna ardiets ahal dezagün.

Halabiz.

(Erran aldikal irabazten da ütztailan, zazpi urtheren eta zazpi garozemaren indüljenzia eta hantik kanpo 300 egünena. Leon XIIIk emana agorrilaren 15n 1889)

FAMILIA SAINTIAREN GÜZIETAKO KHIDEGOA AITA SAINTIAK EZARIA

(15ko eta 20ko güthünez)

Dohain eta indüljenzia gehienak, khidegoa saintü horri emanak. Indüljenzia pleniario bat edo oso bat.

1. Khidegoan sartzeko egünian. — 2. Egüberriz, Urthatsez, Aharizoz, Bazkoz, Salbatorez, — Konzepzione thonagabeko, Ama Birjinen sortzeko, Anontziazioneko, Pürifikazioneko, Zeliatarat igaitzeko, eta Espusatzeko bestetan, — S. Josefen bestan, haren Patrunajian, — Hilabetian behin, nork bere haitüko egünian. — *Indüljenzia pleniarioaren irabazteko behar da kofesatü, komüniatü eta parropiako eliza bisitatü eta han othoitü Aita saintiaren intenzionetara.* — Indüljenzia osoa irabazten da ere hiltzeko menian, ezpadaite ere kofesa eta komünia, bekhatien dolümenarekin, Jesús en izen saintia ahoz edo berere bihotzez aiphatzen delarik.

Khidentzat erraiten diren mezek badükeie Althare pribilejiatiaren indüljenzia.

Konsekrazioneko Aktia

Khidegoan sartzian egin behar dena

O Jesús gure Arrerosle ezinago maithagarria, zü zelütik igorririk mündiaren argitzera zure erakaspenez eta etsenpliez, zure bizitziaren haberoa Nazaretheko etxe txipian igaran nahi ükhen düzüna, Mariaren eta Josef manüzpian; eta familia hura konsekratü düzünz, Khiristi familia güzien modela izateko; — othoitzen zütügü har dezazün huntarzünekin egün zuri osoki konsekratzen den gure familia hau. Itzalpe egiozü eta

begira ezazü; zure beldür salbagarria hartan azkar ezazü, bakiarekin eta khiristi honen amoriozko batarzünarekin; — zure familia saintiaren üdü-riko izan dadin, eta haren menbro güziak, batere galdü gabe, hel ahal ditian egün batez bethiereko dohatsütarzünaren gozameniala.

O Maria, Jesü-Kristen Ama maithagarria eta gure Ama, zure ez-tar-zünaren eta hontar-zünaren medioz, egizü Jesüsek onhets dezan gure konsekrasionia, eta gütüra ixur ditzan bere honkiak eta beneditzioniak.

O Josef, Jesüsen eta Mariaren begirari handia eta leiala, lagünt gitzatzü zure othoitzez gure arimako eta khorpitzeko beharrünetan; zure-kin batian eta Maria Birjina dohatsiarekin, Jesü-Krist gure Arrerosle Dibinoari ützüal ahal ditzogün bethiereko laidorioak eta eskerrak.

**Familia saintiaren imajina baten aitzinian
egün oroz erraiteko othoitzia**

O Jesüs ezinago maithagarri zirena, zure ezin aiphatüzko berthütez, eta zure etxen-barneko etsenplü ederrez zuretzat lürrian haitatü düzün familia konsekratü düzüna, sogizü, othoi, hontar-zünekin gure familia huni, zure hoinetan belhainka dagozünari, eta beharordian ürgaitz ezazü. Orhit zite zuria dela, zuri berheziki eman eta konsekratü denez gainian. Har ezazü zure hontar-zünaren itzalpian; begira ezazü galbidetarik, bere beharrünetan hel zakitzo, eta zure familia saintiaren imitatzen zinki jarraikitzeko eman izozü indarra, amorekatik eta zure zerbützari eta amorioari fidelki eretxekirik egon ondoan bizitze hilkor huntan, bethiereko laidorioak ützüal ahal ditzagün zelian.

O Maria, Ama ez-titar-zünez bethia, zure lagüngoari hersatzen gütüzü, segür beikira zure Seme Dibinoak entzünen dütiaala zure othoiak.

Eta zü, o Sen Josef Aita loriusa, hel zakizkü zure aitatarzün phote-retsiarekin, eta gure othoitziak Mariaren esküz eskent itzotzü Jesü-Kristi.
(300 egüinen indüljenzia erran aldikal khidentzat)

Familia Saintiari hel-deiak

Jesüs, Maria, Josef,
emaiten deiziet ene bihotza,
eta ene bizia.

Jesüs, Maria, Josef,
hel zakiztaie ene azken agonian.

Jesüs, Maria, Josef, bakian hil nadila, zien konpañia saintian.
*(300 egüinen indüljenzia othoitze horren erran aldikal;
eta ehün egüinena dei bakhoitzarentzat)*

Hasperena Familia Saintiari

Jesüs, Maria, Josef, argi gitzatzie, lagünt gitzatzie, salba gitzatzie.
Halabiz.

(200 egüinen indüljenzia, egüinian behin khidentzat)

ÜRHENTZIA